¶ Uincentij Beluacenſis Speculi Moralis Liber Secūdus in quo de Nouiſſimis diſſeritur Incipit feliciter.

¶ Pars prima. DIS. I.

TErminato per dei gratiā ꝑmo voluminis huius libro. in quo oſtēdit ſapiēs excludēdā eē negligētiaꝫ ac ꝑ hͦ aſſumēdā eſſe diligētiā agēdorū. vbi oſtendimus. q̄d. quare. ⁊ qualiter ſit aliq̄d operandū. ⁊ de ꝑncipijsītrinſecis actuū humanoꝝ. i. de paſſionibꝰ ſeu affectionibꝰ aīe. rurſus de ꝑncipijs extrinſecis. i. de lege ⁊ ꝑcept. de gr̄a ⁊ habitibꝰ virtutū. nūc ſūma dei ſapiētia dirigēte. ꝯſiderādū ē de ꝓuidētia futuroꝝ. Ad quā nos ſapiēs hortat̄. cū dicit. Memorare nouiſſima tua. Debemus aūt aduertere ꝙ in ſcriptura ſacra docemur locū nouiſſimū tenere. Tēpus nouiſſimū precauere. Et finē nouiſſimū preuidere. ¶ Primo q̄dē docemur nouiſſimū locū tenere. qꝛ ꝑfectio hec eſt directa via ꝑueniēdi. ad culmē ſūme ſublimitatis. ſicut ſūma dei ſapiētia docet Luc. xiiij. Cū vocatꝰ fueris ad nuptias. nō recūbas in ꝑmo loco ⁊c̄. Sed cū vocatꝰ fueris vade ⁊ recūbe in nouiſſimo loco. vt dicat tibi q̄ te inuitauit. Amice aſcēde ſupius ⁊ erit tibi gloria corā ſimul diſcumbētibꝰ. Nos igit̄ ad celeſtes nuptias inuitati nō queramus pꝛimū locū tenere nec gerere ꝑncipatū. ne forte depellat nos in locū nouiſſimū dn̄s nuptiaꝝ. Sꝫ per humilitatē locū nouiſſimū eligamus. vt ad ſublimitatē glorie ꝯſcēdamus. Et merito locū nouiſſimū decet eū eligere. q̄ ſe dꝫ īter alios nouiſſimū reputare. Exēplo capitis noſtri. de quo dicit̄ yſa. liij. Uidimus eū. ⁊ nō erat aſpectus. ⁊ deſiderauimus eū deſpectū. ⁊ nouiſſimū viroꝝ. In terra voluit eſſe nouiſſimus viroꝝ. qui in celis eſt gloria beatoꝝ. ⁊ dn̄s angeloꝝ vt exēplo ſuo mōſtraret verꝝ eſſe qͦ dicit̄ Math. xx. Erūt nouiſſimi primi ⁊ ꝑmi nouiſſimi. Hoc aūt multipliciter pōt ītelligi. Uno mō ſic. Qui ſe nouiſſimos. i. humiles ⁊ abiectos fecerint propter deū. iſti erūt primi. i. ſanctitate precipui. ⁊ īter primos amicos dei in regno celoꝝ merito cōputādi. Et primi nouiſſimi. i. q̄ volūt eſſe primi reputatōe. vel ꝑncipatū habere ſuꝑ alios in aliqua dignitate. iſti erūt nouiſſimi. i. viles ⁊ abiecti diuino iudicio. ⁊ viliſſimi in inferno. Et hoc eſt qͦ dicit̄. Luc. xiiij. Oīs q̄ ſe exaltat humiliabit̄. ⁊ q̄ ſe humiliat exaltabit̄. Alio mō. Erūt nouiſſimi primi ⁊c̄. i. q̄ viliores ſūt iſti ſunt q̄ ardētius ⁊ īpudētius ambiūt dignitates. Qui vero ꝑmi ſunt. i. ceterꝭ meliores. magis ſe humiliāt ⁊ aſpnant̄ honores. Alio mō. Erūt nouiſſimi ꝑmi ⁊c̄. i. q̄ tardius penitere ⁊ benefacere ceperūt. feruētius agēdo primi fiunt. ⁊ meritis precellunt illos. q̄ citius inchoantes negligenter egerunt. Unde in vinea dn̄i tardius veniētes. priꝰ diurnū denariū receperūt. Qͦ aptiſſime declarat̄. Math. xx. vbi dicit̄. Cū ſero factū eſſet. dixit dn̄s vinee ꝓcuratori ſuo. voca operarios ⁊ redde illis mercedem. incipiēs a nouiſſimis vſq; ad primos. Exemplū habemus in latrone. q̄ iuxta dn̄m pendens. credēs. penitens. ⁊ diuinā ꝯfitēs maieſtatem. primus meruit obtinere paradiſi ꝑbendā. Cui dictū eſt. Hodie mecū eris in paradiſo Luc. xxiij. ¶ Scd̄o docemur tēpus nouiſſimū precauere. qꝛ tempus nouiſſimū etatis mūdi in quo ⁊ abūdat iniq̄tas ⁊ charitas magis ac magis ꝯtinue refrigeſcit. ſicut ꝑdixit dn̄s Math. xxiiij. Sūme periculoſuꝫ ē. Sicut ꝑdixit aplꝰs. ij. thy. iij. Hoc aūt ſcito ꝙ in nouiſſimis diebꝰ īſtabūt tp̄a periculoſa. Que aūt ⁊ q̄ꝫta ſint pericula deſcribit dicēs. Erūt hoīes ſeipos amātes. Sꝫ q̄d ſibi vult aplꝰs. aut qͦ malū ē ſeipm̄ amare cū plus teneat̄ homo ſeipm̄ diligere q̄ꝫ totū mūdū. Quare ergo dicit apl̄s ꝙ erūt periculoſa tp̄a. ꝓ eo ꝙ erūt hoīes ſeipos amātes. Sciēdū eſt igit̄ ꝙ ſm̄ aug. duo ſunt amores. Alter mūdus. alter īmūdus. Alter ſocialis. alter priuatus. Alter cōmuni vtilitati ꝯſulens ꝓpter ſupnā ſocietatē. alter rē etiā cōmunē in ꝓpriā poteſtatē redigēs ꝓpter arrogātē dominationē. Alter trāquillus. alter turbulētꝰ. Alter pacificus. alter ſeditioſus. Alter amicabilis. alter inuidus ⁊c̄. Et diſtinxerūt cōditas in genere humano duas ciuitates. Idem. Ciuitates duas. fecerunt amores duo. Ciuitatem dei. amor dei. vſq; ad contemptum ſui. Ciuitatem dyaboli. amor ſui. vſq; ad contemptū dei. Sicut autē ex amore dei omnes virtutes alie ⁊ affectiones laudabiles generant̄. ꝑut ait Grego. vt enī multi arboris rami ex vna radice ꝓdeūt. ſic mlt̄e v̄tutes ex vna charitate generant̄. ita oīa vitia. ⁊ oēs deordinate affectiōes amore ſui ꝓprio vel ꝑuato radicalit̄ oriunt̄. Et hͦ bn̄ īſinuat aplꝰs. qui poſtq̄ꝫ dixerat. erūt hoīes ſeipſos amātes. amore ſuo inordinato. amore ꝓprio vl̄ ꝑuato. ſubiūgit. cupidi. elati. ſupbi. blaſphemi. parētibꝰ nō obediētes. igrati. ſceleſti ſine affectōe. ſine pace. crimiatores. īcōtinētes. īmites. ſine benignitate ꝓditores. ꝓterui. timidi. voluptatū amatores magꝭ q̄ꝫ dei hn̄tes q̄dē ſpeciē pietatꝭ. v̄tutē autē eiꝰ abnegātes. Et qꝛ cū talibꝰ h̄itare piculoſuꝫ ē. iō ſubdit. Et hos deuita. Sꝫ difficile imo īpoſſibile ē iſtos penitꝰ euitare. q̄n cū eis īterdū oporteat ꝯuerſari. iō ſūmope cauēdū ē hoī ne ſeducat̄ a talibus. aut ꝯformet̄ eis ī moribꝰ. vl̄ ne ſaltē ab eis mēdaciter īfamet̄. ¶ Tertio docemur finē nouiſſimū ꝑuidē. Exēplū accipiamꝰ in ſingulis artificibꝰ. q̄ anteq̄ꝫ opꝰ ſue artꝭ īcipiāt. ꝯſtituūt ſibi finē. ⁊ ſꝫ exigētiā finis ꝓſequunt̄ opꝰ donec ad finē intētū ꝑueniāt. Sꝫ ab iſta ordinatiōe operū nr̄oꝝ in finē vltimū abducunt̄ aliq̄ vehementi paſſiōe ſeu delectatiōe illecti. Sicut īnuit ſapiēs ꝓuer. v. Ne intēderis fallacie mulierꝭ. fauꝰ enī diſtillās labia meretricꝭ. ⁊ nitidiꝰ oleo gutt̄ eiꝰ. Mulier iſta ē carnalis ꝯcupia. q̄ emolliēdo mētē efficit muliebrē. Dicit̄ aūt meretrix: qꝛ aīaꝫ ꝓſtituit. Sequit̄. Nouiſſima aūt illiꝰ amara q̄ſi abſinthiū. Itē ꝓuer. xxiij. Ne intuearꝭ vinuꝫ q̄n flaueſcit. cū ſplenduerit in vitro color eius īgredit̄ blāde: ſed in nouiſſimo mordebit vt coluber ⁊ ſic̄ regulꝰ venena diffundet. Per vinū intellige delectationē carnalē. q̄ mentē inebriat. ⁊ a ſe quodāmodo alienat. vt nō videat nec ꝯſideret vt ſit finis huiꝰ delectatōis. Alij a ꝯſideratiōe finis vltimi abducunt̄. ignorātia ſeducti. Sic̄ innuit ſapiēs ꝓuer. xiiij. Eſt via q̄ videt̄ homī recta. nouiſſima eiꝰ deducūt ad mortē. Alij ꝑ maliciā obfirmati. ſicut balaā ex ſola malicia pſeuerabat in mal̄. ⁊ tn̄ dicebat. moriat̄ aīa mea morte iuſtorū ⁊ fiant nouiſſima mea horꝫ ſilia. Mortē optabat ſimilē iuſtis. ⁊ tn̄ habebat vitā diſſimilē. Silr̄ multi vitā eius peſſimā imitātes deū orant: ꝙ det eis mortē ꝓuidā. ⁊ vitā eternā. Qͦ tn̄ nunq̄ꝫ aut valde raro ꝯtingit vt qui ſanꝰ ⁊ ſanis ſenſibꝰ ſibi nō ꝓuidit. in mortꝭ anguſtia ligatis iam ſenſibꝰ ⁊ deficientibꝰ ſibi ſalubriter ꝓuidere poſſit. Cū dicat pſ. Nō eſt in morte q̄ memor ſit tui. Et beatus augu. ait. Percutit̄ hac aīaduerſiōe peccator. vt moriēs obliuiſcatur ſui. qui dū viueret oblitus eſt dei. Nec vitā eternā meret̄ miſer hō peccādo. vel in petō manēdo ſed mortē eternā. Sic̄ ait aplꝰs Ro. vj. Stipendia peti mors. Magna igit̄ eſt fatuitas. imo dementia deteſtāda poſt malā vitā ſperare bonā mortē. Ideo prudēter ⁊ ordine debito monet ſapiens ꝓuer. xix. Audi ꝯſiliū ⁊ ſuſcipe diſciplinā. ⁊ eſto ſapiens in nouiſſimis tuis. Attēde q̄ꝫ breuiter ⁊ ordinate ꝓcedit. Primū eſt enī. vt ꝯſiliū ſanū requiras ⁊ audias reuerenter. Scd̄m vt illud adimpleas diligēter. i. vt vitā ordinatā hēas. ⁊ vndiq; regulatā. Et tūc ſequit̄ ordinate tertiū. vt. ſ. ſis ſapiēs ī nouiſſimis tuis. In hͦ q̄ppe ꝯſiſtit ſapie ꝯplemētū. Nō enī q̄ ſapiēter incipit opꝰ grāde. ſed q̄ ſapiēter ꝯſūmat laudādus ē. Sic̄ ait ambroſiꝰ. Lauda nauigātꝭ felicitatē: ſꝫ cū ꝑuenerit ad portū. Lauda ducꝭ v̄tutē: ſed cū ꝑductꝰ ē ad triūphū. Quid enī ꝓdeſt bene ⁊ diu nauigaſſe ⁊ in portu perire. Et quid valet cū hoſtibꝰ fortiter dimicaſſe ⁊ in ipſa hora victorie defeciſſe. Non pigeat hic exēpluꝫ ſub breuitate tangere. de quadragita martyribꝰ. quoꝝ vnꝰ poſt multa ſupplicia recurrens ad balneū puſillanimis effectus. deficiens emiſit ſpiritū ⁊ coronā ꝑdidit iam paratā. Quid igit̄ ꝓdeſt in tp̄aliū rerū diſpoſitione ſapientē eē. ⁊ circa finē deſipere cū finis ꝯſideratio debeat eē ꝑncipalis ⁊ intētione cuiuſlibet operātis. ⁊ ex bonitate finis depēdeat bonitas operis. Ideo dn̄s inſipientiā noſtraꝫ redarguēs. ⁊ ad veram ſapiam nos exhortans: ait Deut̄. xxxij. Gens abſq; ꝯſilio. ⁊ ſine prudentia. vtinā ſaperent ⁊ intelligerent ac nouiſſima ꝓuiderent. Notate v̄ba. Aliqui conſilio nō egentes̄. ꝓpria prudentia diriguntur. Alij prudentiam nō habentes. conſilio ſapientiore reguntur. ⁊ vtriq; ſapientia ſua vel aliena ſaluant̄. Qui vero nec prudentiam habent. nec conſiliū querunt vel negligunt. quomō ſaluabuntur. Multominus ꝑfecto patere poteſt via ſalutis illis hominibꝰ qui prudentiam habent. nec eam ad opus applicant: ſed contraria potius operant̄. Et rurſus habentes conſilium. nullatenus acquieſcunt. Utinam inquit ſaperent: id eſt ſaporarēt celeſtia. ⁊ intelligerent: id eſt intus legerent interna conſcientie ſecreta. merita videlicet vel demerita. cogitationes. affectiones. ⁊ intentiones. ⁊ etiam pronitates. Sequit̄. Ac nouiſſima prouiderent. Sane in prouiſione nouiſſimorū precipue conſiſtit. ⁊ totiusvite preterite erratorum correctio. ⁊ periculorū futuroꝝ euaſio ac procuratio ſufficiens ne

ceſſarioꝝ ſeu expedimentū ad ſalutē. ¶ Nouiſſima aūt. quoꝝ ꝓ
uiſionem ſeu prouidā meditationē dominus tam viſceroſe. ꝙ̄ mi
ſericorditer nobis optat dicens. Utinam nouiſſima prouiderent.
Et ſapiens ad eorum iugē memoriā nos inuitat dicens. In omni
bus operibus tuis. memorare nouiſſima. ſunt quattuor. videlicet.
Penale mortꝭ diuortiū. Finale dei iudiciū. Dānatio reproboꝝ. Re
mūeratō bt̄oꝝ. ¶ Mortē vocaui diuortiū. qꝛ vꝫ iminēte mortꝭ ar
ticło ꝯfligētibꝰ elemētꝭ armonia diſſipat̄ ⁊ illud corꝑis ⁊ aīe ſepat̄
mr̄imoniū qđ tāto fuerat nexu ꝯcordie federatū. Anꝙ̄ iſtđ diuor-
tiū celebret̄. debemꝰ nos ſollicite ꝑpare ꝑ timorē dn̄i. quo cūcta no
xia declinemꝰ. Et ꝑ ſapiētiā qua operemur ſalubria ⁊ celeſtia degu-
ſtemꝰ. De ꝑmo dicit ſapiēs ꝓuer. xxiij. Ne emulet̄ cor tuū peccato
res. ſꝫ ī timore dn̄i eſto tota die. qꝛ habebis ī nouiſſimo ſpē. ⁊ pre-
ſtolatio tua nō auferet̄. De ſcđo dicit idem. xxiiij. Comede fili mi
mel. qꝛ bonū ē. ⁊ fauū dulciſſimū gutturi tuo. ſic ⁊ doctrina ſapien
tie aīe tue. quā cū īuenerꝭ habebis ī nouiſſimo ſpem. ⁊ ſpes tua nō
ꝑibit. ⁊ de muliere ſctā dicit̄ ꝓuer. xxxj. Ridebit in die nouiſſimo.

¶ De morte nature. DIS. II.

IN ſcriptura ſacra mortē ꝗdruplicē īue
nimꝰ. Eſt eni mors nature
ad quā nos ꝑparare debemꝰ. qꝛ ꝑiculoſa. de q̄ ait. pſ.
Quis ē hō q̄ viuet ⁊ nō videbit mortē. eruet aīā ſuā de
manu īferi. Primū ē ipoſſibile. Scđꝫ valde difficile. Attēde: ſi ſitū
eēt trāſitꝰ ꝑiculoſus. vbi nō poſſet hō euadē ꝗn aliqđ mēbrū emit-
teret. ꝙ̄tūcūꝗ ſibi ſollicite ꝓcaueret. ſi vō negligēter ageret. vitam
ꝑderet corꝑalē. ſic ē de trāſitu mortꝭ. quā ipoſſibile ē hoīeꝫ euadere
ꝙ̄tūcūꝗ diligētia ipā effugere vel differre conet̄. Sꝫ ſi prudēter ſi
bi ꝓuiderit. aīā ſuā de penis īferi liberabit. Si vō male ſibi ꝓcaue
rit. corꝑis ſimul ⁊ aīe vitā ꝑdit. Scđa mors ē culpe quā declinare
debemꝰ. qꝛ dānoſa. de q̄ dicit̄ Ezech. xviij. Aīa q̄ peccauerit ipa mo
riet̄. Tertia ē mors grē. quā debemꝰ optare. qꝛ fructuoſa. De q̄ di-
cit aplꝰs Ro. vj. Eſtimate vos ꝗdē mortuos eſſe peccato. viuentes
aūt deo. Quarta ē mors gehēne quā debemꝰ formidare. qꝛ doloro
ſa. De q̄ dicit̄ baruch. ij. Mortui ſūt in doloribꝰ peſſimis. ¶ Circa
mortē nature ꝯſiderare debemꝰ moriēdi ſnīā. Morientꝭ anguſtiā.
Mortꝭ ꝑſentiā. Et mortuoꝝ differētiā. ¶ Moriēdi ſnīa a ſūmo le
giſlatore ꝓfert̄. Geñ. ij. vbi dn̄s ad adā ait. De ligno ſciētie boni ⁊
mali ne comedas. In quocunꝗ enim die comederis ex eo. morte
morieris. Signant̄ aūt dicit. morte morieris. videlꝫ qꝛ mortuus in
aīa, mortis ēt corꝑalis ſnīe ſubiacebis. O ſnīa gn̄alis. Rōnabilis.
Medicinalis. irreuocabilis. ¶ Uere gn̄alis ſnīa a qua nullus exci
pit̄. vt nullus ſuꝑbiat. Unde. ij. regū. xiiij. Oēs morimur. Eccleſia-
ſtes. ij. morit̄ doctus pariter ⁊ īdoctus. Bern̄. mors nullius inopie
miſeret̄. nec diuitias reueret̄. nec generi cuiuſlibet aut moribus nō
ipſi deniꝗ parcit etati. Mors ē ſicut cyphꝰ illius q̄ ꝓclamat vinū
in taberna. q̄ adeo cōis ē ꝙ oībꝰ cōicat̄. Nā ipe oībus porrigit cy-
phū ſuū vt oēs alliciat. Siſr̄ ē ſicut latro dans potū trāſeūtibus
vt ſopiant̄. ⁊ ſic eos ſpoliet dormiēdo. ſic mors oībꝰ trāſeūtibꝰ vias
ꝑſentꝭ vite porrigit potū amaritudinū ſuaꝝ vt dormiāt ſomnū ſem
piternū. Dicebat ꝗdā ꝙ ſi haberet iudicē fidelē eligere. mortē ꝓcete
ris eligeret. eo ꝙ nō ē ꝑſonaꝝ acceptio apđ eā. nec miſeret̄ pupillo.
nec defert ſeniori. nec timet potentem nec veret̄ nobilē. nec horret
pauperē aut ignobilē. nec dimittit diuitē. nec ꝯtēnit īfirmū aut de-
bilē. nec euitat fortē. nec parcit ſapiēti. nec ꝯdonat īſipiēti. Sꝫ vt di
cit̄. mors ſceptra ligonibꝰ equat. eſt cōe mori. mors nulli parcit ho
nori. Nobilis ⁊ fortis veniūt ad funera mortꝭ. Eccl. xlj. O mors bo
nū ē iudiciū tuū. ¶ Dicit̄ ꝙ cū dn̄s de mugorri haberet filiū nouū
militē eūtē ad tyrociniū ⁊ trāſeūtē ꝑ claramuallē. vidēs ibi dei mi-
lites beate virgini militātes. cogitās ꝗs finis eſt vtriuſꝗ militie. ⁊
ꝙ in vtraꝗ poſſet mori. qꝛ mors cōis erat his ⁊ illis iunioribꝰ ⁊ ſe
nioribꝰ ītrauit ibi ordinē. Cū aūt pater ſuꝰ veniret minās ꝙ abba-
tiā deſtrueret niſi rediret. ait ꝙ filiꝰ rediret cū hac ꝯditiōe ſi vnā cō
ſuetudinē q̄ erat in terra ſua remoueret. qđ ſi nō faceret eū in pace
dimitteret. Hoc pr̄ annuit. Filiꝰ ꝯſuetudinē p̄rie declarauit. q̄ erat
ꝙ eque morerent̄ ibi iuuenes ſicut ſenes. ¶ Ex his pꝫ ꝙ mors ē in-
euitabilis. ꝓp qđ ait aug. Nō iportune nec icōgrue arbitror accidiſ
ſe. ⁊ ſi nō hūana iduſtria. diuino fortaſſe iudicio vt h̄ v̄bū qđ ē mo-
rit̄ ī latina lingua. nec grāmatici declinare potuerūt. ea regula q̄ ce
tera declināt̄. Ab eo nāꝗ qđ ē orit̄. fit v̄bū ꝑteriti tꝑis qđ ē. ortꝰ ē.
⁊ ſi q̄ ſunt ſimilia. q̄ ꝑ tꝑis ꝑteriti ꝑticipia declinant̄. ab eo aūt qđ ē
morit̄. ſi ꝗramus ꝑteriti tꝑis v̄bū. Rn̄deri ſolet. mortuꝰ ē. u. lr̄a gē-
minata. Sic. n. dicit̄ mortuꝰ quō fatuus. arduus. carduus. ꝯſpicuꝰ
⁊ ſi qua ſūt ſimilia. que nō ſūt ꝑteriti tꝑis. ſꝫ qm̄ noīa ſunt. ſine tꝑe
declināt̄: illđ aūt ꝗſi vt declinet̄ qđ declinari nō pōt ꝑ ꝑticipio pre
teriti tꝑis. ponit̄ nomē. Cōueniēter itaꝗ factū eſt. vt queādmodū
id qđ ſignificat nō pōt vitari agēdo. ita verbū nō poteſt loquendo
declinari. Hec aug. Hec aūt ineuitabilis moriēdi neceſſitas. eſt ho
mini ratio humiliādi. vnde Bern̄. ad eugeniū ait. Cōſiderāti duo
hec. rōnale. ſ. ⁊ mortale is tibi exinde occurrit fructus. vt mortale
qđ eſt in te. rationale humiliet. Et rurſuꝫ rōnale. mortale ꝯfortet.
Quoꝝ neutrū neglectui eſt homī circūſpecto. Naꝫ etſi ſuꝑbierit ex
rōnali. qđ ei cōe eſt cū angelis. ex mortali fit humilis qđ ꝑticipat
cū iumētis: qm̄ homo cū in honore eſſet nō intellexit. compatꝰ eſt
iumētis inſipiētibꝰ. ⁊ ſimilis factus eſt illis. ¶ Itē mortis ſentētia
eſt rōnabilis. Nā ꝑ vnū hoīem peccatū intrauit in mūdū. ⁊ ꝑ pecca
tū mors. ita mors in oēs hoīes ꝑ tranſiuit. in quo oēs peccauerūt.
Ait aplꝰs Ro. v. Natura eni humana q̄ in primis parētibꝰ tota fu
it. ipſoꝝ inobediētia creatori ſuo ꝯtumeliā fecit que toti humano
generi iuſte debuit iputari. Cū eni in ſemīe ſit v̄tualiter tota arbor
vitiū ſemīs. vitiū dicet̄ ⁊ arboris. Sicut aūt fluuiꝰ vitiat̄ in fonte.
fructꝰ in ſemīe. ſic tota poſteritas vitiat̄ in origine. Nōne ꝓ ꝗbuſ-
dā criminibꝰ. vtpote homicidijs. ſacrilegijs. ⁊ hmōi. q̄ cōmittunt̄ a
patribꝰ. tota ꝓgenies mortꝭ ſupplicio ꝯdēnat̄. vel in exiliū deporta
tur. poſteritatē ſuā pater occidit. dū ꝯmittēdo flagitium morte di-
gnū. filijs nō ꝓcauit. Sic in ade pcт̄ō intelligēdū eſt: ꝙ ꝑſona corru
pit nām. ⁊ natura corrupta corrūpit ꝑſonam. Unde cū tota hūana
natura fuerit in adā qm̄ peccauit totā naturā corrupit. que tota cor
rupta. nō pōt niſi filios corruptos generare. ⁊ qꝛ peccādo originalē
iuſticiā ⁊ īmortalitatē ꝑdidit. nō niſi iniuſtos ⁊ mortales filios ge-
nerauit. ¶ Itē mortis ſentētia medicinalis eſt. Mors quidē chr̄i
eſt medicinalis. deletiua culpe cauſaliter. mors aūt noſtra nobis ē
medicinal̄ occaſionaliter. Nā ꝑ mortē chr̄i delet̄ originale peccatū
in paruulis. qđ ſuo pondere ipſos trahebat ad tartarū. vt q̄ alterꝰ
volūtatē ⁊ factū. i. ade amiſit originalē iuſticiā ⁊ reus erat obliga-
tus ad penā dāni. i. carentiā diuine viſionis. ꝑ alterꝰ volūtatē ⁊ re
mediū rediret ad īnocētiā ⁊ reduceret̄ ad gloriā: vt ſicut ꝑmo vniꝰ
delicto regnauit mors ꝑ vnū ſic̄ dicit aplꝰs Ro. v. multomagꝭ vita
rediret ꝑ vnū ihm̄. ſ. chr̄m. q̄ mortuꝰ eſt ⁊ reſurrexit. imo q̄ ⁊ inter-
pellat ꝓ nobis. Nec ſolū delet originale pctm̄ in paruul̄. verūetiā
actuale diluit in adultꝭ coopante fide ⁊ libera voluntate In dele-
tiōe eni actual̄ peccati reꝗrit̄ motꝰ liberi arbitrij. ſicut ipſuꝫ actuale
peccatū ꝯmittit̄ ꝑ ꝯſenſuꝫ ꝓpriū ipſiꝰ peccātis. vn̄ ait aplꝰs Ro. v.
Si vniꝰ delicto multi mortui ſūt. multomagꝭ grā dei. ⁊ donū ī grā
vniꝰ hoīs ihu chr̄i in plures abūdauit. Si eni in vniꝰ delicto mors
regnauit ꝑ vnū. multomagꝭ abūdātiā grē ⁊ donatiōis. ⁊ iuſticie ac
cipiētes ī vita regnabūt ꝑ vnū ihm̄. ſ. chr̄m. q̄ in cruce manꝰ expan-
dit. mēbra diſtēdit. dilatat viſcera. pectꝰ porrigit. latus apit. vt ſan
gnīe ſuo viuificet ſobolē. vt recurrat. nō tā filiꝰ puulꝰ ad vbera pie
matrꝭ. ꙗ̄ adultꝰ velut filiꝰ ꝓdigus ad viſcera pij p̄ris. Ut lucide vi-
deamꝰ ⁊ viuacit̄ ſentiamꝰ: ꝙ claui eiꝰ ꝗbꝰ mortē nr̄ā moriēdo de
ſtruxit. nō tā illiꝰ ꝯfixerūt mēbra. ꙗ̄ nr̄a viſcera trāſfixerūt. nec tā
illi īfixere dolorē. ꙗ̄ in nobis īfixerūt amorē. extēſio ſiꝗdē corꝑis. ī
argumētū fuit ⁊ īdiciū dilatatiōis amoris Rurſus mors nr̄a occa
ſiōalit̄ nobis ē medicinal̄. Iuſtis ꝗdē medicinal̄ eſt: qꝛ placēs deo
factꝰ dilectꝰ. ⁊ viuēs īter pctōres trāſlatꝰ eſt: ſic dicit̄ Sap. iiij. et ꝗ-
re. Raptꝰ ē ne malicia īmutaret ītellectū eiꝰ. aut ne fictio deciperet
aīā illiꝰ. Quia eni placita erat deo aīa illiꝰ. ꝓpter h̄ ꝓperauit edu-
cere illū de medio iniꝗtatū. Iuſtꝰ aūt ſi morte ꝑoccupatꝰ fuerit. ī re
frigerio erit Unde ait ꝗdā. iuſti mors ſubita. quā ꝑceſſit bonavita
nō aufert merita ſi moriat̄ ita. Iniuſtꝭ aūt medicinal̄ ē mors. Nā
mors ē eis finis pctī. reatꝰ diminutio. Nā ſi eēt vita ꝓlixior. eēt for
ſitan ⁊ culpa numeroſior. expedit igit̄ īpio mori. magis ꙗ̄ viuere.
ne ſi diutiꝰ viueret. peccaret amplꝰ. ⁊ acerbiꝰ puniret̄. ¶ Itē mor
tis ſnīa ē irreuocabilis. vn̄ Sap. ij. dicit̄. Nō ē agnitꝰ. q̄ ſit reuerſuſ
ab īferis. et Iob. xiiij. Lignū hꝫ ſpē ſi ꝑciſuꝫ fuerit. Rurſuꝫ vireſcit
⁊ rami eiꝰ pullulāt. Si ſenuerit in terra radix eiꝰ. ⁊ in puluere emor
tuꝰ fuerit trūcus illiꝰ. ad odorē aque germiabit ⁊c. hō vō cū mortu
us fuerit. nudatus atꝗ ꝯſumptꝰ. vbi ꝗſo ē: quō ſi recedāt aque de
mari. et fluuiꝰ vacue factꝰ areſcat. ſic hō cū dormierit. nō reſurget.
ideo dicit̄. ij. reg. xiiij. Oēs morimur. ⁊ ꝗſi aque dilabimur in terrā
que nō reuertent̄. Sed cū reſurrectioneꝫ oīuꝫ generalē credamus
et dicat aplꝰs. j. corin. xv. Omnes quideꝫ reſurgemꝰ. quō verum eſt
qđ hic dicit̄. homo cū dormierit nō reſurget. Rn̄ſio. Quia quidaꝫ
heretici poſuerunt ꝙ hō pluries moreretur ⁊ pluries reſurgeret ad
vitam corruptibilē ⁊ mortalē qualē vtiꝗ nūc habemus. Alij vero
poſuerunt ꝙ homo ſemel mortuꝰ nūꙗ̄ reſurgeret ineternuꝫ. Ideo
contra primos dicit Iob. xiiij. Homo cū dormierit. non reſurget.
Contra ſcđos vero dicit aplꝰs. Omnes reſurgemus. Et hoc probat

multipliciter.ſicut patet ibidē.Eſt etiā ratio.vanū gaudiū ↄtēnēdi
Mirū ē.n.cū homo ſit ſicut latro.q̄ lata ↄtra ſe ſnīa mortis velatis
oculis ⁊ ligatis manibꝰ ducit̄ ad ſuſpēdium.quō ridet aut gaudet.
Tales erāt ciues hieruſalē quoꝝ fatuā cecitatē vidēs ⁊ arguēs do
minus fleuit. Luč.xix.vidēs ciuitatē fleuit ſup illā.dicens.q̄ ſi co
gnouiſſes ⁊ tu ſupple fleres. Ad hoc valet exēplū de fratre regis. q̄
timore mortis icōſolabiliter flebat.nec a fletu poterat aliqua muſi
coꝝ dulcedine cohiberi. Hoc exēplū reqre īfra de iudicio.ca.iij. Si
ſic flebat ille ꝓ ſnīa regis terreni fratris ſui.ꝓ morte corpis.cū tñ
nō eſſet ſibi ↄſcius criminis alicuius.quātū hō flere dꝫ ꝓ ſnīa iudi
cis eterni iuſta ⁊ irreuocabili.ꝓ morte non corporis tm̄.ſed anime
ſimul ⁊ corporis non temporali ⁊ momentanea.ſed eterna.

¶ De mortis anguſtia. DIS. III.

Poſt mortis ſnīaꝫ videamus mortis anguſtiam.
Mors quippe a morſu vel amaritudine no
mē hꝫ.q̄ pmus homo p inobediētiā lignū vetitum teti
git.⁊ p morſuꝫ mortē amarā icurrit. Mortis aūt an
guſtiā oſtēdūt.Amor vnionis.Dolor paſſiōis. Terror dānatiōis.

Amor vnionis oñdit mortis anguſtiā.qm̄ amor vite pſentis ita
cūctos deuinxit.q̄ oīs homo deſtitutionē corpis ſui plāgit. ⁊ vni
tā ꝓportiōe mirabili corpis ⁊ aīe armoniā diſſolui igemiſcit. Per
mortē aūt diſſoluit̄ mrimoniū.qđ tāto fuerat nexu ↄcordie copu
latū.Siccine ſepat amara mors.j.reg.xv. Quātūcūqꝫ aūt q̄s deſi
deret volūtate p gratiā ordinata ad eterne vite gloriam puenire.tñ
appetitu naturali refugit ⁊ horret ſepationē aīe a corpe.vnde idem
apl's q̄ dicit Phil'.j. Cupio diſſolui.⁊ eſſe cū chr̄o.dicit.j.corin. xv.
Nos q̄ ſumus in tabernaculo iſto.igemiſcimꝰ grauati.eo q̄ nolu
mus expoliari.ſꝫ ſupueſtiri vt abſorbeat̄ qđ mortale eſt a vita. Pe
tro quoqꝫ dixit dñs Joh.xxi. Cū eſſes iunior.cingebas te.⁊ ambu
labas quo volebas. Cū aūt ſenueris alius te cinget.⁊ ducet quo tu
nō vis.Ecce petrus ēt ſenex nō ꝓrſus abiecerat hūc affectū q̄n mor
tē horreret.ducēdus videlꝫ quo nō vellet. Hic ē affectꝰ queꝫ oñdit
chr̄s ꝓrimꝰ paſſiōi.dicēs. Triſtis ē aīa mea vſqꝫ ad mortē Math.
xxvj.Et iteꝝ.pater mi ſi poſſibile ē trāſeat a me calix iſte.verūtñ nō
ſicut ego volo.ſꝫ ſicut tu vis. Cū igit̄ h̄ affectꝰ taꝫ īſepabilit̄ nobis
inhereat.manifeſtū eſt q̄ nō ſine anguſtia pñt corpus ⁊ aīa tāto fe
dere copulata ſeiūgi.Deponit̄ aūt in morte corpꝰ ⁊ ab aīa ſepat̄ ac
deſtituit̄ a ſua pulchritudine.q̄ vt dicit aug. Cuiꝰ erat ante gratiſ
ſimꝰ amplexus ſit eiꝰ in morte horribilis aſpectꝰ. Unde legit̄ in vi
tiſpatrū.q̄ cū q̄dā heremita tētaret̄ de pulchritudine cuiuſdā mu
lieris.audiēs eā mortuā poſt paucos dies cucurrit ad ſepulchrum
eiꝰ.vt videret q̄lis eēt amor eiꝰ.⁊ apto ſepulchro abſterſit ſaniē de
corpe cū pallio ſuo.⁊ deformitatē ⁊ ſaniē opponebat tētationi ſue.
dicēs. Uide q̄lis ē amor tuꝰ. Poſt ſepationē corpis ſeq̄t̄ etiā eius
corruptio in carnis putrefactiōe ⁊ tabefactiōe.Sicut enī hō de pu
trefactiōe.ſeu putredine ↄcipit̄ ⁊ nutrit̄ ita in putredinē ipſuꝫ cor
pus reuertit̄. Job.xxv. Homo putredo ⁊ filius hoīs vermis. Idem
xvij.ca.putredini dixi.pater meus es.⁊ mater mea. Quia de nobili
tate parētū nihil hꝫ hō niſi putredinē.ad quā redit nobile corpus.
Unde ē ſimilis glaciei.q̄ aque filia generat eā.q̄ in eā reſoluit̄.vn
de. Mater me genuit.eadē mox gignit̄ ex me. Sic mater coporis
humani eſt putredo.quā poſtea ipſuꝫ generat.dū in eā reſoluit̄ ta
befactū.ij. Mach.ij.gl'ia peccatoris ſtercus ⁊ vermis.hodie extolli
tur ⁊ cras nō inuenict̄.Ecci.xxviij.tabitudo ⁊ mors īminēt. vñ cui
dā dictuꝫ eſt in ſomnis. Diuide q̄cq̄d habes.fies cito liuida tabes.
Qđ cū feciſſet volēs eū dyabolus facere deſpare ⁊ penitere de bo
no facto.rñdit ei p ſomniū. Sōnia ne cures.q̄ fallūt plurima plu
res. Itē corruptio patet in vermiū corruptiōe.⁊ corroſione. Un
de filiꝰ hoīs vermis.hō vermes de ſe generat q̄tūcūqꝫ nobilis ex
titerit.Ecci.v.c. Hō cū morit̄ hereditabit ſerpentes beſtias ⁊ ver
mes.q̄ vt dicit̄ de cerebro corpis buffo poſt mortē naſcit̄.de reni
bꝰ ſerpēs.de vētre lūbrici.de carne vermes.de lingua aſtalabꝰ. de
pelle tinea.Et h̄ de nobili corpe hoīs naſcunt̄.⁊ illō ↄſumūt. Fuit
q̄dā nobiliſſimus hō.cuiꝰ cū ſepulchrū ꝓcioſum euolutū oñderet̄
ſubito inſilijt de ſepulchro illiꝰ buffo rufus ⁊ maximꝰ ſup marmo
reū pauimētū eccleſie.quē aliūde habuiſſe originē nō eſtimo niſi a
carne illiꝰ nobiliſſimi ibi ſepulti.Ex iſta vermiū generatione debēt
hūiliari hoīes nobiles ⁊ potētes.qđ dicit beatꝰ berñ. Quid fetidi
us hūano cadauere.q̄d horribiliꝰ mortuo.cuiꝰ erat in vita gratiſſi
mꝰ amplexus ſit in morte horribilis aſpectꝰ. Quid ergo ꝓſūt diui
tie.q̄d delitie.q̄d honores. Diuitie nō liberāt hoīeꝫ a morte. delitie
nō liberāt hoīem a verme.honores nō liberāt eū a fetore. q̄ q̄ mō
ſedebat diues ⁊ glorioſus ī throno.mō iacet paup in tumulo. Qui
modo delitijs veſcebat̄.nūc a vermibus ſepulchro conſumit̄. Qui

pauloante in aula glorioſus aſtabat.mō in tūba ignominioſus ſe
pultus iacet. Memorare ergo nouiſſima tua ⁊ ineternū nō pecca
bis. Idē berñ. Nō ſolū nouiſſima ſed ⁊ prima ⁊ media. Uide pma
⁊ erubeſce. Uide media ⁊ ingemiſce. Uide nouiſſima ⁊ ↄtremiſce
vel ptimeſce. Prima inducūt homi pudorē. Scđa dolorē. Nouiſ
ſima timorē. Habet̄ aūt huiꝰ corruptionis ⁊ tabefactionis exē
plū.ij. Mach.ix.b.c.de ſubita pcuſſione reg' antiochi. de quo ibi
dicit̄: q̄ apprehēdit eū dolor dirꝰ viſcerū ⁊ amara inteſtinoꝝ tor
mēta.Et poſt. Ita vt de corpe impij vermes ſcaturirent. ⁊ viuētes
in doloribꝰ carnes eiꝰ effluerēt.odore etiā illiꝰ ⁊ fetore exercitꝰ gra
uaret̄ ⁊c. Itē actuū.xij. Herodes aūt veſtitus veſte regia ↄciona
bat̄ ad populū ⁊c.Et poſt. Angelus aūt dñi pcuſſit eum ↄfeſtim.⁊
cōſumptꝰ a vermibꝰ expirauit. De cuiꝰ corruptione.carnis tabefa
ctiōe ⁊ ↄſumptiōe ſatis tangit̄ in hiſtoria eccleſiaſtica ⁊ ſcholaſti
ca. Itē ex corruptiōe ſurgit corpis icineratio. Job.xxxiiij.ca. de
ficiet oīs caro ſimul.⁊ hō ī cinerē reuertet̄. In ſignū huiꝰ ſupponū
tur ei cineres in capite ieiunij.Et dicit̄ ei. Memēto q̄ ciuis es. ⁊ ī
cinerē reuerteris. Geñ.xviij.f. Dixit abrahā ad dñm.loquar ad dñꝫ
deū meū cū ſim puluis ⁊ cinis. Huiꝰ elegans exēplū legit̄ de exerci
tu ſennacherib.quē angelꝰ dñi pcuſſit.⁊ in ſpacio vniꝰ noctis in ci
nerē redegit.vt legit̄ in hiſtoria ſcholaſtica. Qđ ⁊ tangit̄ Yſa.xxx
vij.g.Et.iiij.reg.xix.ij.paral'.xxxij. Itē dolor paſſiōis oñdit mor
tis anguſtiā: qm̄ in morte ſolent ↄcurrere varia morboꝝ genera.⁊
mēbra ſic occupare ſingula vt plures q̄nqꝫ ſint morbi q̄ꝫ membra.
Dolores etiā irruūt tam vehemēter intēſi.vt vires corpis eneruent
ſomniū auferāt.q̄etē impediāt.aīuꝫ inq̄etēt.ſenſus oēs pturbent.
appetitū deſtituāt.obtundāt memoriā obnubilēt intellectum.ac ſi
aīaꝫ totā occupēt ⁊ diſtrahāt.⁊ nihil aliud ei cogitare liceat.q̄ꝫ do
lores. Unde greg. Tāta eſt ibi vis doloris: q̄ alibi nō poſſet refer
ri impetꝰ cogitationis. Qđ multū deberēt aduertere q̄ cogitāt in fi
ne penitere.⁊ tūc primo de ſalute aīe ſue cogitare: q̄ q̄n aliq̄s habꝫ
aliquē amiciſſimū quē ſemp habuit p̄ oculis.⁊ eū videt anxiuꝫ ad
mortē.⁊ hꝫ vicinū infirmū de cuiꝰ incōmodo nunq̄ꝫ aut paꝝ cogi
tauit quē nō hꝫ p̄ oculis.nō eſt mirū ſi minꝰ dilectū quē non videt
tradat obliuioni.ꝓ eo quē maxie dilectū mori videt. Amicū quem
carnales maxie dilexerūt corpꝰ eoꝝ eſt: mīme dilectꝰ ⁊ qui nō vide
tur ſpūs eſt: q̄ tūc obliuioni tradit̄ ⁊ deus ip̄e pš. Qm̄ nō eſt ī mor
te.qui me.ſ.t. Aug.in quadā homel'. Percutit̄ hac aīaduerſiōe pec
cator.vt moriens obliuiſcat̄ ſui.q̄ dū viueret oblitꝰ eſt dei. Iteꝫ de
bēt cogitare q̄ ita inexorabilis eſt mors q̄ ꝓ toto mūdo nō daret
vnā diem aut horā de inducijs.vel aliquā morā.Et q̄ ꝓpt̄ aliqueꝫ
reuocaret ꝓcibꝰ aliquibꝰ aut ꝓcio grauidinē infirmitatiſ. Unde cū
quidā.vt dicebat maḡ.iacobꝰ longo tpe ſeruiſſet cuidā magno pn
cidi ⁊ grauiter egrotaret.cū aſtaret ei dñs ſuꝰ dicēs q̄ multū ei cō
doleret.⁊ q̄ ſi quo indigeret.hoc ab eo peteret. Dixit eger q̄ pete
bat ꝓ omni ſeruitio qđ ei fecerat q̄ liberaret eū ab īfirmitate vl' ſal
tē ad horā.⁊ cū diceret q̄ hoc nō poſſet facere.niſi ſolus deus. ait
eger.⁊ ego illi qui ſolꝰ facē pōt hoc ꝓmitto q̄ ſi me liberet. ei ſoli ī
ppetuū ſeruiā.qđ ⁊ fecit. Itē rex francie laborās ad mortē.⁊ de
ſperatꝰ a medicis ⁊ poſitꝰ in cinerē vocauit oēs aſtātes.dicēs. Ec
ce ego qui ditiſſimus erā.⁊ nobiliſſimꝰ de mūdo ⁊ potētiſſimus p
oībus diuitijs meis ⁊ potētia ⁊ amicis nō poſſum [illegible] a mor
te inducias ab hac infirmitate p vnicā horā. Quid ergo valent iſta
oīa.Et hoc dicens.oēs audiētes ↄcitauit ad fletū. Ipſe ↄtra ſpem
a dño curatus cū crederet̄ mortuꝰ reſurgens.⁊ deo gratꝰ exiſtens
crucē accepit. Job.xvj.Ego quondā opulētus.repēte cōtritꝰ ſum.

Nō ſic fecit q̄dē vſurariꝰ q̄ dum in extremis laboraret.fecit ap
portari ante ſe vaſa aurea ⁊ argentea ꝓmittēs aīe ſue illa.⁊ multo
ampliora.vt agros domos ⁊ alia ſi adhuc cū eo remaneret. Et cū
magis vrgeret eū dolor infirmitatis ait.ex quo nō vis mecū morā
ri.redde te dyabolo. et hoc dicens expirauit. Cū aūt mors corpis
ad penā purgatoriā ptinere credat̄: nā p doloreſ hmōi nōnunq̄ꝫ in
toto purgant̄ aīe.vel ſaltē in parte. Ideo plerūqꝫ electi durius mo
riunt̄: qm̄ in eoꝝ morte tendunt̄ q̄nqꝫ dolores.p quos venalia re
ſecant̄. Sic purgatus eſt in vita lazarus vlceribus plenus. vt mor
tuus ab angelis in ſinum abrahe cum iubilo portaretur.⁊ diues
moriens apud inferos ſit ſepultus Luce.xvj. Diues varijs crapula
tus ferculis. auribus obturbatis.precordijs obduratis.clamorem
pauperis ↄtempſit. Sed ecce poſt modicū vrit̄.ardet ⁊ eſtuat in in
ferno qui mendicāti mīaꝫ denegauit. Ubi ſunt diues cellaria tua.
vinoꝝ tam annoſitate.q̄ꝫ varietate repleta.vbi ſunt horrea. tantis
granoꝝ copijs cumulata. Nō te purpura defendit a frigore nō byſ
ſus tibi ſubuenit ab ardore. Nunq̄ꝫ q̄ pateris incurriſſes ſi de tan
tis horreis micā.ſi de tātis cellarijs guttā pauperi miſericorditer ī

pēdiſſes. Sic ergo pꝫ ꝙ lazarus pauperē vitā ducēdo ⁊ mortē du
ram ⁊ miſerabilē ſuſtinēdo purgatus eſt. Silr virū dei miſſum ad
hieroboā in bethel. leo ꝓpter culpā inobedientie purgādū occidit
quē purgatū in morte vltra tāgere nō p̄ſūpſit: quin potius tā ipſiꝰ
mortui: q̄ꝫ eius aſini cuſtos fuit. Nō igit̄ mirari debemꝰ: ſi iuſtos
dure mori ⁊ impios tranſire leuius audiamꝰ: q̄ñ iuſto dei iudicio
iuſti q̄nq̄ʒ dure moriēdo purgant̄ in hoc mūdo: ne puniant̄ acrius
in futuro. Impii vō ſi q̄d boni fecerūt: q̄ſi ꝓ remuneratione leniter
moriunt̄. ꝓ malis aūt q̄ fecerūt: puniēdi ꝑpetuo reſeruant̄. Nota
in vitiſpa. de viro iuſto: pio ⁊ ſimplici q̄ durā mortē ſuſtinuit. ⁊ ꝓ-
pter pluuias tēpeſtates ⁊ grādines vix potuit corpus eius ad locū
ſepulture deferri. vxor vō eius mulier impudica: cū ſerenitate aeris
⁊ ppl̄i multa frequētia fuit ad eccleſiā honorifice deportata. Itē
terror deſperationis multis oſtendit anguſtiā. Imminēte nempe
mortis articulo videntes demones qꝛ modicū tēpus habēt: ⁊ ſi ho
minē illa hora ꝑdiderint: non eū vltra recupare valebūt. experiunt̄
plus ſolito vires ſuas tentantes acrius: ⁊ ꝓteruius infeſtantes: mi
ſerū hoīeʒ in deſperatiōis foueā p̄cipitare conantes: vt eū ad pena-
lia loca ꝑtrahant: ⁊ illi ſint tortores in penis: cuius fuerūt ſuaſores
in vitijs: ꝓpter qd̄ bn̄ dicit̄ Eccl̄s. viij. Nō eſt in hoīs ditione ꝓhi-
bere ſpm̄ ſcʒ exeuntē a corpe. Nō eni pōt hō mortē ſuā impedire
vel differre. Sed tūc q̄ſi reus de carcere rapit̄ ad tribunal iudicis
ꝓpria corpis recepturus. ſm̄ illud. ij. Corin. v. Oēs nos manifeſta-
ri oportet añ tribunal chriſti. vt recipiat vnuſquiſq̄ʒ ꝓpria corpis:
ꝓut geſſit ſiue bonū ſiue malū. Sequit̄. Nec habet ꝑtātē ſui. ſ. vel
diſponēdi ſua in die mortis. anxietate morbi ⁊ debilitate corporis
impeditus. Nec ſinit̄ quieſcere ingruēte bello. i. incurſu demonū.
Ait eni btūs Bern̄. Hoſtiū nr̄m maligni ſpūs obſident ⁊ aduētū
noſtrū ille horrende effigies p̄ſtolant̄. Idem. Quō nō mors pctōꝝ
peſſima vbi nō ſubuenit vita: formido exire: ⁊ ī ipſo ꝯtremiſco por
tus ingreſſu: dū nō ꝯfido ꝓpe aſſiſtere q̄ excipiat exeūtē. Quid eni
ſecure non exeo. ſi non dn̄s ipſe cuſtodiat exitum meū heu ero du
bio demonū intercipiētiū me: nō aſſiſtēte q̄ redimat: neq̄ʒ q̄ ſaluū
faciat. De mortis anguſtia: tā ex dolore paſſiōis q̄ʒ ex terrore dā
nationis. Pſal. pulchre loquit̄ dicens. Circūdederūt me dolores
mortis: ⁊ torrētis iniq̄tates ꝯturbauerūt me. Dolores inferni circū
dederūt me: p̄occupauerūt me laquei mortis. Diligenter attende
quattuor q̄ mortis tēpus infelicē aīam coanguſtant. Primū eſt
multiplex corpalis infirmitas: q̄ notat̄ cū dicit̄. Circūdederūt me
dolores mortis. Ecce ꝙ irruūt infirmitates varie vndiq̄ʒ circūdan-
tes: vt q̄nq̄ʒ plura ſint doloꝝ genera q̄ʒ mēbra. Itē cū hoc ꝙ multe
ſunt: ⁊ graues ſunt doloroſe ⁊ grauiter affligentes: ⁊ adeo ſunt do
lores vehemēter intenſi: ꝙ armoniā corpis oīno deſtruūt ⁊ aīam a
corpe ſepari cōpellūt. Scōm eſt multiplex occurrens iniq̄tas: qd̄
notat̄ cū dicit. Torentes iniq̄tates ꝯturbauerūt me. Ibi iniq̄tates
oēs quas feci: rapide ⁊ fortiter irruētes. Iuſto eni dei iudicio fit vt
qui in vita penitere noluit: nec de ſuis cogitare peccatis. de oībus
tunc ſimul irruentibꝰ deſpabiliter ꝯturbet̄. Vñ dn̄s ꝑ pſal. ait mi-
ſero pctōri. Arguā te: ⁊ ſtatuā ꝯtra faciem tuā. Tertiū eſt ꝯſidera
tio ſupplicij infernalis. qd̄ notat̄ cū dicit. Dolores inferni circūde-
derūt me. Et hoc recte ſequit̄ ad p̄cedens. ex quo nāq̄ʒ ꝯſiderat oīa
pctā ſua de quibus nō egit pniāʒ nec deinceps ſe ſperat agere poſ-
ſe: nō reſtat aliud niſi ꝙ ꝓ oībus eternaliter crucietur. Pluralit̄ aūt
dicit dolores: qꝛ nō ſolū ſm̄ mēſurā culpe erit ⁊ mēſura pene: verū
etiā ſingulis peccatis pene ſingule reſpondebūt: vt alie pro alijs di
uerſe ꝓ diuerſis: ⁊ grauiores ꝓ grauioribꝰ infligant̄. Quartū eſt
aſpectus demonū nimis terribilis. Qd̄ notat̄ cū dicit. Preoccupa
uerūt me laquei mortis. Demones noīant̄ laquei mortis: qꝛ infeli
cem aīam illaqueāt ne penitere poſſit: ⁊ veniā poſtulare: ⁊ ſic illa-
queatā ad mortē ꝑtrahant infernalē. Quī eni illaqueāt demones ꝑ
ꝯſenſum ꝓpriū ⁊ ꝯſuetudinē tunc fortiſſime detinent alligatā: vt
ad pniam ſe mouere nō poſſit. dicit aūt: preoccupauerūt: videlicet:
ante ꝓlationē dānatiōis a iudice: ⁊ ante ſepationē aīe a corpe. De
mones nempe tante ſunt p̄ſumptiōis ⁊ ꝓteruie: vt nō expectēt mi
ſerū peccatorē ſibi tradi a iudice ꝑ ſniam diffinitiuā. Sed in eo do
miniū ⁊ poteſtatē: q̄ſi de iure acq̄ſitā vſurpant. vñ ſaluator loquēs
hieruſalē in pſona pctōꝝ. Luc. xix. ait. Veniēt dies in te: ⁊ circūda
būt te inimici tui vallo. Inimici ſūt maligni ſpūs q̄ aīāʒ a corpe ex
euntē obſidēt: quā vallo circūdāt: qꝛ añ mētis eius oculos reduct[is]
iniq̄tatibus q̄s ꝑpetrauit. hanc ad ſocietatē ſue dānationis trahen
tes coartant: vt in ipſa extremitate vite poſita: ⁊ a quibus hoſtibus
circūcluſa ſit videat: ⁊ tñ euadēdi aditū inuenire nō poſſit: qꝛ opari
iam bona nō licet: que cū licuit agere ꝯtempſit. De q̄bꝰ apte ſequit̄
⁊ circūdabūt te ⁊ coanguſtabūt te vndiq̄ʒ: q̄ñ ei nō ſolum operis.
verumetiā locutionis atq̄ʒ inſup cogitatiōis iniquitates replicāt:
vt q̄ prius dilatauit in ſcelere: ad extremū de oībꝰ coanguſtet̄ in re
tributione. Sciendū ꝙ ſicut docet Greg. iiij. li. dial. huiuſmodi
terribiles viſiones q̄nq̄ʒ ad vtilitatē ⁊ correctionē ipſoꝝ videntiū:
q̄nq̄ʒ vō ad vtilitatē audiētiū oſtēdunt̄. ſicut declarat b. Gre. ꝑ exē
pla. Ait eni Inquietus valde theodorꝰ noie puer fuit: q̄ in meū mo
naſteriū fratrē ſuū neceſſitate magis q̄ʒ volūtate ſecutꝰ eſt. cui gra-
ue erat ſi q̄s ei de ſalute ſua aliq̄d loq̄ret̄. bona aūt non ſolū facere
ſed etiā audire nō poterat. nunq̄ʒ ſe ad ſcē ꝯuerſationis habitū ve
nire iurādo iraſcēdo deridendo teſtabat̄. Cū aūt ꝑductus ad mor
tē extremū ſpm̄ ageret: ꝯuenerūt frēs vt eiꝰ exitū orando ꝓtegerēt.
iā corpꝰ eiꝰ ab extrema fuerat parte premortuū in ſolo tantūmodo
pectore: vital' adhuc calor anhelabat. frēs aūt tāto ceperūt enixius
orare quāto eū videbāt ſub celeritate diſcedere: cum repēte cepit
clamare: magniſq̄ʒ vocibus orationes eoꝝ interrūpere dicēs: Rece
dite recedite. Ecce draconi ad deuorandū datus ſum: q̄ propter ve
ſtrā preſentiā me deuorare nō pōt. Iam in ore ſuo caput meū ab-
ſorbuit: date locū ne amplꝰ me cruciet: ſed faciet qd̄ facturus eſt.
Dicētibꝰ aūt ei fribꝰ Frater q̄d loq̄ris: ſignū tibi ſcē crucis impme.
Ille cū magnis clamoribus reſpōdebat Signare me volo ſed non
poſſum: quia ſquamis huiꝰ draconis premor. Tūc fratres in terrā
ꝓſtrati ceperūt pro ereptione illiꝰ vehemēter orare. Et ecce ſubito
cepit eger magnis vocibꝰ clamare dicēs: Grās ago deo: qꝛ draco q̄
me deuorādū acceperat: orationibꝰ vr̄is expulſus ſtare nō potuit.
Modo pro pctīs meis intercedite: qꝛ paratꝰ ſum ꝯuerti: ⁊ funditꝰ
habitū relinq̄re ſecularē. Poſtq̄ʒ vō toto ad deū corde ꝯuerſus eſt
diuq̄ʒ flagellis attritus: tūc eiꝰ aīa carne ſoluta eſt. Cōſtat ꝓculdu-
bio ꝙ iſti pro vtilitate ſua hec viſio a pio dn̄o miſericordit̄ eſt oſtē
ſa. At ꝯtra criſaurius noīe tantū plenꝰ vitijs q̄ntū rebus ſupbia
tumidus: carnis voluptatibꝰ ſubditꝰ: in acq̄rēdis rebꝰ auaritie faci
bus accēſus. cū dn̄s tot vitijs finē imponē decreuiſſet: corpali mo-
leſtia ꝑcuſſus eſt. Qui ad extremū veniēs: eadē hora q̄ iam de cor-
pore erat exiturꝰ: aptis ocul' vidit nigerrimos ſpūs corā ſe aſſiſtere
et vt eū ad inferni clauſtra ꝑducerēt vehementer vrgere. Cepit ille
tremere: palleſcere: ſudare: magniſq̄ʒ vocibꝰ inducias petere: filiūq̄ʒ
ſuū noīe maximū: quē ipſe iam monachꝰ monachū vidi nimis tur
batis clamoribꝰ vocare dicēs: Maxime curre: nunq̄ʒ tibi aliq̄d ma
li feci: in fide tua me ſuſcipe. Turbatꝰ mox maximꝰ affuit lugens et
ꝑſtrepēs familia cōuenit. Ipſi aūt malignos ſpūs quos ille grauit̄
inſiſtētes tollerabat: videre nō poterāt: ſed eoꝝ p̄ſentiā in ꝯfuſione
pallore ac tremore illiꝰ q̄ trahebat̄ videbāt. Pauore aūt tetrarū eo
rū imaginū huc illucq̄ʒ vertebat̄: in lectulo iacebat ī ſiniſtro latere:
aſpectū eoꝝ ferre nō poterat: vtebat̄ ad parietē ibi aderāt. Cūq̄ʒ cō
ſtrictus nimis relaxari ſe poſſe deſparet: cepit magnis vocibꝰ accla
mare Inducias vl' vſq̄ʒ mane. Sed cū hic clamaret: in ipſis vocibꝰ
de habitaculo ſue carnis emiſſus eſt. De quo nimirū cōſtat: qꝛ iſta
pro nobis nō pro ſe viderit: vt eiꝰ viſio nobis ꝓficiat: quos adhuc
diuina patiētia lōganimiter expectat. Idē. Monachꝰ q̄dā magne
eſtimatiōis bonis moribꝰ videbat̄: ⁊ in oī ſua actione cōpoſitꝰ. Sʒ
ſicut ex fine patuit lōge aliter q̄ʒ apparebat fuit. Nā cū ſe ieiunare
cū fribꝰ demōſtraret: occulte māducare ꝯſueuerat. Quod eiꝰ vitiū
oīno frēs neſciebāt. Sʒ corporis ſupueniēte moleſtia ad extrema
ꝑductꝰ: frēs oēs q̄ in monaſterio erāt ad ſe congregari fecit. At illi
a tali vt putabāt viro ꝯuocati: magnū q̄d ac delectabile ſe ab eo cre
diderūt audire. Cui ipſe afflictꝰ ac tremēs cōpulſus eſt dicē: cui ho
ſti traditꝰ cogebat̄ exire. Nā dixit: Qñ me vobiſcū ieiunare crede-
batis: occulte comedebā. ⁊ nūc ecce ad deuorādū draconi ſum tra-
ditꝰ: q̄ cauda ſua pedes meos ⁊ genua colligauit: caput vō ſuū ītra
meū os mittēs ſpm̄ meū ebibēs abſtrahit. Quibꝰ dictis ſtatī defū
ctus eſt. ⁊ vt penitendo liberari poſſet a dracone quē viderat expe
ctatus nō eſt. Cōſtat ꝙ ad ſolā vtilitatē audiētiū nō ſuā h' viderit:
qui hoſtē cui traditus fuerat ⁊ innotuit ⁊ nō euaſit. Itē narrat
Beda de geſtis angloꝝ: ꝙ rex cnredus quēdā iuuenē grauit̄ egro
tantē vt ꝯfiteret̄ āmonuit. Qui reſpōdit ꝙ hoc in infirmitate non
faceret: qꝛ ſodales inſultarēt ei: ꝙ hoc nō ex deuotione ſed timore
mortis ⁊ defectu cordis egiſſet: ſed poſtq̄ʒ ꝯualuiſſet libēter hoc fa
ceret. Cū aūt infirmitate amplius aggrauata rex eū iterū viſitaſſet
dixit ille ꝙ tūc nec deinceps eſſet aliq̄ viſitationis eiꝰ vtilitas: eo ꝙ
duo iuuenes pulchri ⁊ albi ad eū intrauerāt. quoꝝ vnus portabat
librum pulchrū paruulū: in quo ſcripta erāt bona que fecerat: ſed
perpauca. Poſtea vō innumerabilis exercitus malignoꝝ ſpirituū:
quoꝝ maior ꝓtulit librū enormis magnitudinis: pōderis importa
bilis: ⁊ deformitat' horrēde: in quo ſcripta erāt teterrimis lr̄is oīa
ſcelera q̄cūq̄ʒ fecerat ⁊ cogitauerat eger ille. Dixerūt autē maligni

ſpūs illis albis. Quid ſtatis hic. Recedite: qꝛ nr̄ eſt iſte. Quibꝰ illi
dixerūt. verū eſt. Ducite eū in dānatiōis abyſſū. Duoꝗ̄ malignoꝝ
ſpirituū pcuſſerūt me ait infirmus: vnus in caput: alius in pedes.
Cū aūt ad coꝛ puenerint: moriar ⁊ portatꝰ a demonibꝰ ptraher ad
infernū. Qd̄ ⁊ factū eſt. Nō ꝓ ſe vidit iſta: q̄ ſibi nō ꝓfuerūt: ſed ꝓ
alijs ne ſilr penitere differāt. ait Beda. ¶ Idē etiā narrat de quodā
fabro q̄ ꝓpter neceſſitatē operū in quodā monaſterio ſuſtentatꝰ a
fratribꝰ irreligioſe viuebat: ebrietati ac alijs vitijs ſeruiebat: magiſ
qꝫ nocte in officina ſua ꝯſueuerat reſidere: q̄ꝫ ad orādū ire. Qui in-
firmatus ⁊ ad extrema ꝑductus. vocatis ad ſe fratribꝰ narrauit ſe
videre inferos aptos: ⁊ ſathanā dimerſū in ꝓfundū: ⁊ cayphā cū ce-
teris q̄ chriſtū dn̄ȝ occiderūt: ſibiqꝫ locū ꝑpatū cū eis. Cūqꝫ fratres
hortarenť eū ad pn̄iaȝ: deſperās rn̄dit. ꝙ iā nō erat ei tēpus imutā-
di vitā: exquo iudiciū ſuū viderat iā cōpletū. Qui ſine viatico obi-
ens extra monaſteriū eſt ꝓiectus. Hec vidit vt deſperata ſalute mi-
ſerabilius periret. ſicut btūs ſtephanus vidit celos aptos: vt ſuſti-
neret ꝯſtantius ⁊ illuc letius perueniret.

¶ De preſentia mortis. DIS. IIII.

Poſt mortis ſn̄iam ⁊ mortis anguſtiā. videamus mortis pn̄tiā. q̄ bn̄ notať. ij. Regū. xiiij. Oēs
morimur. Ex virtute enī verbi pn̄tis tpis: mortis pn̄tia
deſignať. Et apl̄us dicit. j. Corin. xv. Quotidie morioꝛ.
Nā media vita in morte ſumus. Mors enī quotidie tollit portio-
nē aliquotā vite nr̄e. Nā ſi creſcimꝰ vita decreſcit. Quia ſm augu.
quicq̄d viuiť: de ſpacio viuēdi demiť. ⁊ quotidie fit minꝰ minuſqꝫ
qd̄ reſtat: vt oīno nihil aliud ſit tēpus vite huiꝰ: q̄ꝫ curſus ad mor-
tē. ¶ Cōſideremꝰ igiť mortis pn̄tiā. Horis oībꝰ meditandā. Locis
oībus expectandā. Cūctis mētibꝰ metuēdā. Modis oībus tolerā-
dā. Qm̄ aūt horis oībus a morte carpimur: iō morteȝ horis oībus
meditemur. Sciendū eſt aūt ꝙ meditatio mortis multū eſt vtilis
ꝓfunde nō ꝑfunctorie meditanti. ¶ Primo quidē horroꝛē incutit.
Nō eſt enī tam ꝓphanus: tam inſanus: tā inſenſibilis: aut tā miſe-
rabilis: q̄ nō vehemēter horreret. : ſi diligenter inſpiceret: ⁊ in corde
ſuo ꝓfundius ruminaret ꝙ morieť: ⁊ neſcit vbi: qn̄: vel quō. vtruȝ
ſenſus memorie vel loquele facultatē habebit: an ꝯſcientiā ſuā diſ-
cutere: an peccata ſua recolere: an grām cōpunctiōis obtinere vale-
bit. Tunc enī forſitan nec deo nec de ſeipſo cogitare licebit: qꝛ ſm
augu. ꝑcutiť hac aīaduerſione peccatoꝛ vt moriēs obliuiſcať ſui: q̄
dū viueret oblitus eſt dei. Tunc o miſer homūcio circūdabūt te do-
lores corpis: anguſtie mortis: terroꝛ iudicij: horroꝛ inferni. Tunc te
miſerū maligni ſpūs obſidebūt: tūc exitū tuū horrende ille effigies
expectabūt: tūc ſm euāgelicā veritatē circūdabūt te inimici tui val-
lo ⁊ circūdabūt te vndiqꝫ: ⁊ ad terrā ꝓſternēt te. Tūc ſi poterūt te i
deſolatōis abyſſū: ⁊ i baratrū deſpatōis imittēt. Rurſus tūc añ fa-
ciē tuā reuolueť horrēda ꝯgeries oīuȝ pctōꝝ ⁊c̄. Req̄. ſupra. O mi-
ſer homūcio. q̄s te tūc exeūtē excipiet: q̄s recognoſcet: q̄s ꝯſolabiť
q̄s comitabiť: q̄s hoſpitabit. Iuuenis q̄dā dux lothoringie cū eēt
in extremis reſpiciens domos ſuas ⁊ caſtra: dicebat. O dn̄e deus
quātū ꝯtēnēdus eſt mūdus iſte: qꝛ ego qui tot habeo caſtra ⁊ pa-
latia: ⁊ tot potui hoſpitare: neſcio quo adhuc i nocte hac debeo ire
aut quis me debet hoſpitare. ¶ Scd̄o meditatio mortꝭ torporē ex-
cutit. Hic eſt ſtimulus pungens aſinū ⁊ calcar laſciuū ⁊ diſcolum
vrgens equū. Ideo monet ſapiēs Eccs̄. ix. Qd̄cūqꝫ pōt manus tua
inſtanter operare: qꝛ nec opus ⁊c̄. Eccī. xiiij. Si habes bn̄ fac tecuȝ
⁊ deo dignas oblationes offer. Memento ire qm̄ mors nō tarda-
bit. Nota bn̄ ⁊ expone. Tertio meditatio mortis a pctō reuocat.
Facit enī hominē dimittere ⁊ deteſtari peccatū. ſm illud Eccī. vij.
In oībus operibus tuis memorare nouiſſi. t. ⁊ in eternū nō pecca-
bis. Qui recolit de morte cogitare debet ꝙ cauſa mortis pctm̄ eſt.
Gen̄. iii. Quacūqꝫ die comederis morte morieris. Diciť in hiſtoria
tranſmarina. Qꝫ cum bragmāni ab alexandro peterent imortalita-
tē ſibi dari ⁊ ipſe ſe hoc nō poſſe dare diceret: cū ipe eſſet mortalis
dixerūt: tu ergo cū ſis mortalis: quare tot mala faciendo diſcurris
q̄ſi dicerent. ab his malis mors te deberet reuocare. ¶ Quarto me-
moria mortis ad penitentiā agendū ꝓuocat. Quia enī ſm greg. mi-
nus eſt mala nō agere: niſi etiā quiſqꝫ ſtudeat ⁊ bonis opibus in-
ſudare: nō ſufficit ad ſalutē a peccatis ꝑpetratis ceſſare: vel perpe-
trāda cauere: niſi ⁊ ſtudeat hō de ꝑpetratis pn̄iam agere. ſm illud
Matth. iiij. Genimina viperaꝝ q̄s demōſtrabit vobis fugere a vē-
tura ira. Facite ergo dignos fructus penitētie. ¶ Qꝫ aūt memoria
mortis ꝓuocet ad pn̄iam. patet ꝑ illud Iſa. xxxix. Ezechias enī au-
dito: morieris tu ⁊ nō viues. fleuit. Item niniuite audita cōmina-
tione ſubuerſionis ⁊ mortis: pn̄iam egerunt. Ion̄. iij. Item diciť
in vitiſpatrū: ꝙ quidā ſanctus abbas dicebat. Memor eſto ſemꝑ

exitus tui: ⁊ ne obliuiſcaris extremi iudicij: ⁊ nō erit delictū in aīa
tua. Et btūs Greg. ait: Cū culpa animū tētat: neceſſe eſt vt breuita-
tē ſue delectatiōis aſpiciat: ne ad viuacē mortē iniq̄tas rapiat. Exē-
plū de quodā diuite pctōre: q̄ cū diu male vixiſſet: ⁊ ſemel ad cōfeſ-
ſionē veniēs nullā a ꝯfeſſore penitētiā recipe vellet: dicēs ꝙ pn̄ias
agere nec ꝯſueuerat nec valeret. tādē ꝯfeſſoꝛ vix ab eo potuit extoꝛ-
quere ꝙ quolibet die faceret ſibi dici mane qn̄ ſurgeret: ⁊ ſero qn̄
lectū intraret: Dn̄e vos morieminī: vel aliq̄d equipollēs. Qd̄ cū mul-
tis diebꝰ dictū ei fuiſſet: nec nomē mortis auditū eius animū pene-
traret. tandē diuino nutu cōpūctus expauit: aduertēs ꝙ indubitā-
ter decederet: ſed ignorabat qn̄ vel quō ex hac vita migraret. Hoc
aūt ꝯſtabat ei: ꝙ niſi vitā ſuā corrigeret: ſine fine periret. Cōfeſtim
igiť ꝯfeſſus: oīno ſe mādatis ꝯfeſſoris expoſuit: vitāqꝫ ſuā in me-
lius cōmutauit. Itē cū quidā pyrrate agerēt in tēpeſtate poſiti vo-
uerūt ꝙ ꝯfiterenť ſi euaderēt. Euadētes ꝯfitenť cuidā hēmite. Cū
ſuaſu aliquoꝝ eidē ꝯfitereť magiſter eoꝝ: arguiť ab eo de flagicijs
ſuis: ⁊ ad papā mittiť: Ille aūt eū occidit: Idē fecit de alio: Tertio
aūt ꝯfitēs tractať blande. ⁊ iniūgiť ei cū nō poſſet euelli a malicia
ſua vt ſaltē hoc faceret: ꝙ quotienſcūqꝫ aliq̄s moreret ſi poſſet ad-
iuuaret eū poni i terra: ⁊ cogitaret q̄lis fuiſſet mortuus: ⁊ q̄lis ipſe
eēt futurꝰ: ⁊ ꝙ idē fieret de eo cito. Qꝫ cū ſepe hoc facēt: ⁊ de mor-
te frequēter cogitaret: horruit ſtatū ſuū: ⁊ fugiēs ad heremū artiſſi-
mā penitentiā egit. ¶ Quinto memoria mortis ꝓuocat ad mune-
ra largitatis. Alexander vt cognouerat ꝙ moreretur: diuiſit regnuȝ
pueris ſuis. j. Mach. j. Multi timore mortis cōdunt ⁊ ordināt te-
ſtamēta: ⁊ dant elemoſynas: ⁊ amicos ſibi faciūt: ⁊ ītercеſſores ac-
quirūt ſm ꝯſiliū dn̄i Luc. vj. Facite vobis amicos de mā. iniq̄. ⁊c̄.
Ambro. Nō ſunt hoīs bona q̄ ſecū portare nō pōt: ſola aūt mīa co-
mes eſt defūctoꝝ. Diciť ꝙ quidā burgenſis pariſien̄. parauit fere-
trū ſuū in camera ſua in quo deferreť cū moreret: vt ꝑ hoc mortis
memoriā haberet: ⁊ ꝓuocareť ad opera mīe. ⁊ in die defunctoꝝ re-
plebat illud panibꝰ quos paupibꝰ dabat dicēs: Ecce cito moriar: ⁊
q̄s memorabiť mei. ¶ Sexto reprobat opera vanitatꝭ. Omne mū-
di gaudiū: ⁊ oēm ineptā letitiā ⁊ huiuſmodi ꝯtēnit qui de mortis
amaritudine recordať. ſm illud Eccs̄. ij. Riſum reputaui erroꝛē: ⁊
gaudio dixi q̄d fruſtra deciperis. Idē. vij. Meliꝰ eſt ire ad domū
luctus q̄ꝫ ad domū cōuiuij. In illa enī finis doceť oīuȝ. Idē. xi. Si
multis annis vixerit hō: ⁊ in his oībꝰ letus fuerit: meminiſſe debet
tenebroſi tpis ⁊ dierū maloꝝ. qui cū venerint vanitatꝭ argueť oīa
q̄ in mūdo ſunt vana eē. ¶ Septimo in meditatiōe mortis ꝯtēniť
mūdi cupiditas. Ad ꝯtēptū mūdi ⁊ oīuȝ terrenoꝝ multū valet me-
ditatio mortis. Iob. j. Nudus egreſſus ſum de vtero matris mee:
nudus reuertar illuc. Idē. xxvii. Diues cū dormierit nihil ſecū au-
feret: aperiet oculos ſuos: ⁊ nihil īueniet. Pſal. Ne timueris cū di-
ues factus fuerit hō ⁊c̄. Ideo Hiero. Facile ꝯtēnit oīa q̄ ſe ſemper
cogitat moriturū. Vn̄ legiť in barlaam: ꝙ cū videret ioſaphat ſenē
decrepitū: audiēs ꝙ oēs ſi diu viuāt habēt ad hāc miſeriā deueni-
re: niſi prius morte deuenianť: incepit cogitare de morte: ⁊ inde de-
lectabilia abhorrē. Diciť ꝙ cū frater gregoriꝰ audiēs legi in biblia
de antiq̄s: ille vixit tot annis: ⁊ iſte tot: ⁊ mortuus eſt: mūdū conte-
mnens intrauit ordinē predicatoꝝ: vbi factus eſt marīmꝰ magiſter
in theologia: ⁊ ꝯtēptoꝛ mūdi ⁊ ſui. ¶ Itē cū eccleſia ꝯſecrareť in q̄
erat comes ſepultꝰ: ⁊ deberet inde extrahi propter ꝯſecrationē: pa-
tefacto eius ſepulchro apparuit īmaniſſimꝰ buſo ſuꝑ faciē eius eū
corrodēs: ⁊ alij vermes ⁊ ſerpētes: ad quoꝝ aſpectū ⁊ horroꝛē oēs
reſilierūt. Filiꝰ aūt dicti comitis iuuenis hoc audiēs acceſſit: ⁊ vi-
ſa carnis paterne ſanie ⁊ vermiū diuerſitate ⁊ horrore: incepit me-
ſtus cogitare de morte: ⁊ q̄ꝫ vane ſunt mundi diuitie ⁊ delicie ⁊ ho-
nores. Vn̄ relictꝭ oībꝰ fugit cogitās ſe beatū fore ſi pauꝑ fieret pro
chriſto. Quidā autē domicelli citius eū ſequētes ⁊ inuenientes: nec
eū reuocare valentes: vēditis equis ⁊ rebus: ⁊ pro deo erogatis: ad
monitionē eius eū pauperē pauperes ſequebanť: multa conuitia
propter deū ab hoībꝰ ſuſtinentes: romā venit: vbi factus eſt carbo-
narius: ⁊ ſecretū ſuū cuidā cardinali cui cōfeſſus eſt ⁊ ſtatū ſuum
reuelauit. Cū aūt poſt plures annos ſemel vrbē intraſſet ad vendē-
dū carbonē: ⁊ in domū dicti cardinalis cōfeſſoris ſui carbones de-
portaſſet: arreptꝰ ibi īfirmitate: poſt ſuſcepta ſacra oīa pauꝑ iacēs
ſub gr̄du ad dn̄ȝ migrauit. Quo facto oēs cāpane vrbis ꝑ ſe ſonue-
rūt. Qd̄ cū papa mirareť: ⁊ cardīal ꝯfeſſoꝛ eiꝰ reuelauit cām: hoīes
āt terre ſue exētes i curia audiētes h̄ quē viuū q̄rebāt mortuū īue-
nerūt. ¶ Ad idē facit exēplū qd̄ ponit barlaam ad ioſaphat de ho-
mine q̄ fugiēs vnicornē: incidit in baratrū in quo arbuſcula appre-
hēdens: vidit in eiꝰ radice duos mures: vnū albū aliū nigrū: radicē
arboris ꝯtinue corrodētes. in fūdo vidit draconē horribilē aperto

oꝛe ipſum deuoꝛare volentē. Eleuatis aūt oculis vidit ille modicū mellis in arboꝛis ſūmitate. Qui oīuꝫ ꝑdictoꝝ oblitꝰ: totū ſe cōtulit ad mellis dulcedinē. Sed dū nō aduertit: arboꝛe coꝛroſa a muribꝰ in ꝓfundū ſubito coꝛruēte: draco ꝯtinuo ipſū deuoꝛauit. Unicoꝛnis eſt moꝛs. Baratrū mūdus. Arbuſcula. vite p̄ntis miſeria: q̄ albo ⁊ nigro mure. i. die ⁊ nocte ꝯſumit̄ inceſſanter. Draco expectās diabolus inſidiās ⁊ exitū noſtrū deſiderās ad ꝑdendū. ¶ Octauo in meditatiōe moꝛtis inſtruit̄ coꝛdis hūilitas. vñ antiq̄ humiliare ſe volētes ponebāt cinerē ſup̄ capita ſua in memoꝛiā ꝙ cinis eēnt. Ecc̄i. x. Quid ſupbis terra ⁊ cinis. Geñ. xviij. Loquar ad dñm meū cū ſim puluis ⁊ cinis. Cū alexāder nauigaret ꝑ quēdā fluuiū paradiſi: vt veniret ad hoꝛtū eius: q̄dā ſenex de rupe apparens ei: ſuaſit ei regreſſū ⁊ dedit ei lapidē p̄cioſū pulcherrimū: dicēs ei ꝙ in eiꝰ pondere cognoſceret valoꝛē ſuū. Lapis ergo ille poſitus in ſtatera nudus: oīa ponderabat: quecūqꝫ in alia lance ponebant̄: coopertus puluere nihil ponderabat: ſed ei ꝑponderabat feſtuca vna. In hoc dabat̄ ei intelligi ꝙ viuus aliis oībus ꝑponderabat. moꝛtuus aūt ⁊ opertus ſepulchꝛo nihil. Itē hō ad modū pauonis viſis pēnis ſupbit: ⁊ rotā caude viſis pedibꝰ: deponit. ſic hō viſo fine. Itē legit̄ in vita Iohis elemoſynarij patriarche ꝯſtantinopolis. ꝙ cōſuetudo imperatoꝝ erat cū eſſent electi p̄ma die coꝛonatiōis ſue veniebat lathomus ferens in manu ſua tres aut q̄ttuoꝛ pecias marmoꝛis diuerſoꝝ coloꝝ dicens. Iubeat impatoꝛ de quo genere marmoꝛis velit ſibi fieri monumētū. Per hoc inſinuantes ꝙ tanq̄ moꝛtalis hō cogitaret de moꝛte: curā aīe ſue ageret: pie regeret regnū ſuū: ſubditos ſuos nō ꝯtēneret: nec ſe ſup̄ alios arroganter efferret. Idē iohānes elemoſynarius factus patriarcha fecit fieri ſepulchꝛū imꝑfectū: ⁊ in p̄cipuis ſolēnitatibꝰ ſtatuit quendā q̄ ei diceret cū eſſet in loco honoꝛis ſui. Dñe impfectū eſt ſepulchꝛū tuū. Iube illud ꝑfici qꝛ neſcis qua hoꝛa fur veniet. Itē dicit̄ cū papa ꝯſecrat̄ ⁊ in ſūmū honoꝛē extollit̄: ꝙ ſtuppa cōburit̄ ī eius oculis: ⁊ ei dicit̄: ſic trāſit gloꝛia mūdi. q̄ſi diceret cogita te cinerē ⁊ moꝛtalē. ¶ Itē ad h̄ facit exemplū de achab. iij. Reg. xxi. e f. g. qui cū audiret moꝛtē ſibi imminere quā minabat̄ ei helyas indutꝰ ē ſacco ⁊ ambulabat demiſſo capite. ⁊ dicit dñs ad helyā: nōne vides achab hūiliatū coꝛā me ⁊c̄. Cogitans eni de moꝛte inuenit in ſe materiā hūiliatiōis ⁊ cām: fragilitatē ſuā ꝯſiderans: ⁊ ſciens ſe cito in puluerē redigendū: oī gloꝛia mūdiali: opulentia tp̄ali: pulchꝛitudine ⁊ roboꝛe coꝛpoꝛali: poſt modicū ſpoliandū: ac ſic nō intumeſcit ꝑ ſupbiā: ſed potius ꝑ humiliatē verā cōpꝛimit̄ in ſeipſū. Quis eni tam ſupbus: p̄ſūptuoſus elatus: ſi ꝓfunde cogitet ꝙ q̄ſcito aīa ſepat̄ a coꝛꝑe coꝛpus marceſcit ⁊ coꝛrūpit̄: ſitqꝫ cadauer: quo nihil vilius: nihil fedius: nihil fetidius: nihilqꝫ hoꝛribilius inuenit̄. Quid eni verbi grā ſic aerē inficit tam graues exalatiōes emittit: olfactū hoīs ſic ꝯtriſtat: aſpectūqꝫ moleſtat: vel eius cōplexionē tā vehemēti alteratione coꝛrūpit. Nullus vnq̄ fuit ita charus homini dum viuebat: cuius aſpectuꝫ ꝯſoꝛtiūqꝫ cadaueris moꝛtui nō hoꝛreſcat. ¶ Nono in moꝛtis meditatiōe carnis feruoꝛ dep̄mit̄. Greg. Nihil adeo valet ad edomāda carnis deſideria q̄ꝫ cogitare q̄lis moꝛtua ſit futura. Sicut mulier volens filiū ablactare: aliq̄d amaꝝ apponit vberibꝰ vt puer amaritudinē ſentiendo ab vbere abſtrahat̄ ſic hō moꝛtis amaritudinē p̄uidens a delitijs carnis retrahit̄. Ecc̄i. xli. O moꝛs q̄ꝫ amara eſt memoꝛia tua hoī iniuſto. Nota exemplū de heremita abſtergente ſaniē a muliere moꝛtua: ⁊ apponēte naribus ſuis cū tentaret̄. Iob ij. Sedens in ſterquilinio teſta. i. moꝛtis memoꝛia ⁊ fragilitatis: et fractione coꝛpis ſaniē tentatiōis. ſ. peccati radebat. Hoc aūt ꝑtermittendū nō eſt ꝙ tanto viliora fetidioꝛaqꝫ ſunt cadauera: quāto delicatius in crapulis ⁊ luxurijs fuerint enutrita. Nam caro q̄ nūc delicatis cibis alit̄: paulopoſt ſcaturire vermibꝰ agnoſcet̄: vt in ſepulchꝛo ſit eſca vermiū: que delectabiliter ſaginat̄ affluētia ferculoꝝ: ⁊ quāto nūc ſibi ꝓcurat ſuauioꝛē ciboꝝ mollicīē: tanto grauioꝛē exalabit putrefacta fetoꝛē. ſicut euidenter oſtendit̄. ij. Mach. ix. Ubi de ſupbiſſimo ⁊ impijſſimo antiocho dicit̄ ꝙ de coꝛpoꝛe impij vermes ſcaturiebāt: ⁊ viuētes in doloꝛe carnes effluebāt: ita vt odoꝛe eius ⁊ fetoꝛe totus eius exercitus grauaret̄ nec ipſe etiaꝫ fetoꝛē ſuū ferre poſſet. Cuiuſdā ducꝭ venetiaꝝ vxoꝛ delicata nimis cōibus aquis ſeſe dedignabat̄ abluere: ſed ꝓcurabat ſibi fieri balneū de collecto laboꝛioſꝰ celi roꝛe: cibos ꝯciſos minutius a famuloꝝ manibus ꝓpꝛijs nō tangebat: ſed oꝛi ſuo fuſcinulis aureis adhibebat redolebat vel fetebat potius eius coꝛpus ⁊ cubiculū mlto vapoꝛe aromatū diuerſoꝝ. Sed vibꝛato ſup̄ eā mucrone diuini iudicij: coꝛpꝰ eius oē cōputruit: nec fetoꝛē eiꝰ q̄ſq̄ꝫ ferre potuit: niſi ꝙ ex ancillis vna nō ſine multaꝝ ſpecieꝝ auxilio raptim dñe miſtrabat: ⁊ ꝓtinus fugiēs abſcedebat: ⁊ ſic miſerabilit̄ cruciata diē clauſit extremū cūctis letātibꝰ relinquēs poſteris meditationis exēplū vt carnis delicias abhoꝛrētes iugiter habeamꝰ ante coꝛdis oculos finē noſtrū. ¶ Decimo ꝑ meditationē moꝛtꝭ vita p̄ns dirigit̄: qꝛ q̄ de moꝛte cogitat: eſt ad modū nauigātis: q̄ regēdo nauē in fine ſe ponit. Itē ad modū iumēti: qḋ cauda ſe defendit. Itē ad modum auis: q̄ cauda in volando ſe regit. Uñ Iob. xij. Interroga iumēta: ⁊ docebūt te: ⁊ volatilia celi ⁊ indicabūt tibi. ¶ Undecimo meditatio moꝛtis valet ad moꝛtis ſuppliciū euitādū: cuiꝰ iſta moꝛs non niſi vmbꝛa reputat̄ ⁊ introitꝰ. In paſſiōe ſcī andree dicit̄: Egrediūtur hoīes a coꝛꝑe rei ⁊ nudi nihil ſecū ꝑter pctā poꝛtantes. ¶ Duodecimo valet ad eterne vite deſideriū attēdendū: cuiꝰ ipſa moꝛs eſt introitus. Iob. iij. Quaſi effodiētes theſaurum vehemēter gaudēt cū iuenerint ſepulchꝛū. Ecc̄i. xlj. O moꝛs q̄ꝫ bonū eſt iudiciū tuū ⁊c̄. Et poſt: Noli metuere iudiciū moꝛtꝭ. Sap. iij. a. Uiſi ſunt ocul̄ inſipientiū moꝛi: illi aūt ſunt in pace. Sic igit̄ euidēter apparet quāta bona ꝓueniāt ex meditatione moꝛtis. Uñ Hiero. dicit: Sententia platonis eſt: ꝙ ſumma ph̄ia eſt moꝛtis meditatio. Et in vitiſpatrū dicit̄: ꝙ theophilus ep̄s moꝛiens dixit: Btūs es abba arſeni: quia ſemꝑ hāc hoꝛā ante oculos habuiſti. Semꝑ igit̄ habeat hō memoꝛiam moꝛtis ante oculos coꝛdis ſui: ſicut ſpeculū in quo ſe videat: vitā ſuā ꝯſideret ⁊ attēdat. ¶ Cōſideremꝰ etiā moꝛtis p̄ſentiam locis oībus expectādā: q̄ñ eius aduētus nobis eſt inopinabilis ⁊ incertus. Nihil eni moꝛte certius: nihil incertiꝰ hoꝛa moꝛtis: nihil venit velocius: nihil inuadit acrius: nihil poteſt crudeliꝰ impugnare. Ille in locꝭ oībꝰ nos expectat: ⁊ nos ſi ſapiētes fuerimꝰ eā vbiqꝫ expectare debemꝰ. ¶ Circa moꝛtē aūt q̄ttuoꝛ ſunt incerta. ſ. ſtatus locus: tp̄s: ⁊ modus: ſiue genus. Statꝰ: quia neſcit hō in quo ſtatu moꝛiet̄: in bono vel in malo: in charitate vel extra. Ecc̄s. ix. b. Neſcit hō vtrū amoꝛe vel odio dignꝰ ſit. Itē neſcit vtrū iuuenis vel ſenex: diues vel paup̄: cōpos mētis vel mēte alienatus. Itē dubiū eſt ei de loco. Neſcit hō vtrū moꝛiatur in mari aq̄ vel terra: in aere vel igne. Ideo dñs noluit moꝛtis diē eſſe certū: vt in oī loco timeretur moꝛs. Señ. Moꝛs inſidiat̄ tibi in oī loco: ⁊ tu eā in oī loco ſecurꝰ expecta. Debemꝰ facere ſicut miles: qui cū pugnaret cū aduerſario ſuo in duello: ⁊ vterqꝫ videret ꝙ nō poſſet aliū ſupare: nocte ſupueniēte cōi ꝯſenſu egreſſi ſunt campū tali ꝯditione ꝙ vterqꝫ diffidauit alterū: ita ꝙ vbicūqꝫ eū inueniret: ſi poſſet eum occideret. Ideo alter timens foꝛtitudinē aduerſarij ⁊ violentiā: in nullo loco volebat incedere ſine armis. Ita debet quilibet vbiqꝫ ferre arma penitētie. ij. Coꝛin. vj. Per arma iuſtitie a dextris ⁊ ſiniſtris. Itē tempꝰ moꝛtꝭ voluit dñs incertū eē: vt oīs hoꝛa ſuſpecta haberet̄. Math. xxiiij. Uigilate quia neſcitis hoꝛā neqꝫ diē. Si eni intrares domū ⁊ ſcires ꝙ aliq̄s in domo illa accederet ⁊ occideret: ꝓculdubio ad te oēs accedētes timeres ⁊ ſuſpectos haberes. Sic tu intrās in mūdū hunc certus debes eē ꝙ aliq̄ hoꝛa te occidet: ⁊ neſcis q̄ ſit illa: ⁊ ita oēs debes ſuſpectas habere. Itē incertū eſt genꝰ moꝛtis: qꝛ hō res eſt fragiliſſima: q̄ p̄ nimia fragilitate pōt infinitis modis occidi. Hoīem eni poteſt occidere vel vnus moꝛſus: vt canis rabidi vl̄ ſerpētis: vel vna etiā pūctura: vt dypſis vel ſcoꝛpionis aculeus vel tactus alicuiꝰ venenati: vel hauſtus. ſ. veneni: vel flatus: vt ſitule et reguli. vel viſus: vt baſiliſci: vel defectꝰ modici aeris: vel moꝛſellus alicuius venenoſi: qꝛ intra delicatū moꝛſellū inueniūt diuites ſepe ſubitā ⁊ improuiſam moꝛtē. vnde frequēter faciūt diuites ſicut cocodrillus: qui eſt maximū aīal potēs in aq̄ ⁊ terra: duriſſimā pellē habēs: q̄ mirabiliter odit hydrū ſerpentē: quē ſi ꝑcipit alicubi: conculcat eū ⁊ atterit. cōculcatꝰ aūt abſcōdit ſe ⁊ inuoluit in herba in loco in quo nouit illū venire ad paſtū. ⁊ dū glutit herbā viridē glutit ipm̄: q̄ interioꝛa eius ꝑfoꝛat ⁊ intoxicat ⁊ occidit. Sic diues dum coꝛdis habet ſup̄ oīa moꝛtē odioſam. quā cū ꝑpēdit in aliqua acceſſiōe vel diſtēꝑātia febꝛili multis medicaminibꝰ eā atterit et cōculcat. Cū aūt aliq̄ñ credit ſe comedere cibū gratū ⁊ delectabilē in aliquo moꝛſello glutit moꝛtē: q̄ ſubito ⁊ ex iꝓuiſo eū ꝑfoꝛat ⁊ occidit. Uñ dicit̄: Alius iacet anguis in herba. Uita hoīs eſt ſicut lucerna ad ventū: q̄ cito ⁊ ſubito extinguit̄. Prouerbi. xxvij. Lucerna hoīs ſpiraculū eius. Prouer. xiij. b. Lucerna impioꝝ extinguet̄. Itē vita hominis eſt q̄ſi tela aranee: q̄ ad modicū flatū vēti rūpit̄. Immo fragilioꝛ eſt q̄ꝫ filū aranee. Citius eni extinguit̄ ab irruēte aduerſitate q̄ꝫ filum illud a vēto rumpat̄. In magno periculo ſunt pctōꝛes: q̄ ad filū tā debile depēdent ſupꝛa puteū inferni. Uñ q̄dā ait: Oīa ſunt hominū tenui pendentia filo: ⁊ ſubito caſu q̄ valuere ruunt. Nota exēplū ſupꝛa poſitū de hoīe fugiēte vnicoꝛnē. Itē cū dixiſſet quidā dionyſio tyrāno ꝙ valde felix videret̄ eē ſtatꝰ eius: puta q̄ multis pp̄lis imperabat: q̄ diuitijs delicijs ⁊ honoꝛibꝰ abūdabat: fecit ei dionyſiꝰ magnū ꝯuiuiū p̄parari. menſam aūt poni ſe

cit ſup foueā ꝓfundā: ⁊ horridā in qua erat ignis magnꝰ accenſus
ſup caput vero ſedentis in mēſa gladius acutiſſimus cum filo tenui
dependebat: qui ſingulis horis ſup caput eius cadere videbat̄. Cū
ergo multa fercula delicatiſſima in vaſis aureis ⁊ argenteis faceret
ei dionyſius ꝓpinari: ⁊ inuitans eū ad iocūde ⁊ hylariter epulandū
nō poterat ille nec comedere: nec letari: qꝛ ex vna parte timebat: ne
in foueā ⁊ ignē ſubito corrueret: ex alia parte ne gladiꝰ ille terribi-
lis in caput eius decidēs ipſū ſcinderet mediū formidabat. Tūc di
xit ei dionyſiꝰ. Ecce felicitas mea quā ita deſiderabilē: delectabilē
⁊ amabilē reputabas. Cū eīn ex vna pte timeā in ꝓfundiſſimā fo-
ueā inferni ⁊ ignis eterni ſuppliciū repente corruere: ex alia pte gla
diū eterni iudicis ſup caput meū ex improuiſo cadere ꝑhorreſcā.
quō in auro argento ⁊ epulis ⁊ oī glīa mūdiali delectari potero vl̄
gaudere. Itē hō pctōr ſilis eſt illi q̄ ſōniabat vt poſtea dixit ꝙ ad-
uerſarius ſuus exiſtēs in celo tenebat clauā in manu demiſſā infe
rius: in q̄ ipſe manibꝰ ſe tenebat inferiꝰ: ⁊ dictus aduerſariꝰ eū in
abyſſū q̄ ei ſuberat ꝓiicere volebat: q̄ pre timore dormiēdo clama-
bat vſqȝ quo excitaret̄ a ſōno: ⁊ ſic liberaret̄ ab imaginato ꝑiculo.
Sic eſt de pctōre: quē deꝰ cuiꝰ eſt aduerſariꝰ tenet: cuiꝰ vita in ma
nu eius eſt: quē cū ꝑ iudicialē ſnīaȝ deus cadere dimiſerit ī abyſſū
inferni: nō clamat adiutoriū bonoꝝ quo excitatus a pctō liberet̄
a ꝑiculo. Itē fragilior eſt hō aliquō vaſe vitreo: luteo: ligneo: lapi-
deo: qꝛ ſi vas vitreū pōt aliquo duro frangi: nō tū pōt ſubmerſū ex
tingui. Itē ligneū ſi pōt vri: aqua nō ledit̄ ſi ſubmergit̄. Itē luteū
aquā tenet: ⁊ igne ſolidat̄. hō aūt ab oībus iſtis ledit̄ ⁊ deſtruit̄.
Pōt eīn hō lapide frangi: igne exuri: aq̄ extingui: ꝑ corruptū aerē
infici ⁊ corrūpi. Itē magne fragilitatis eſt hō: qꝛ pūctura vniꝰ acus
eū occidit: vel acceſſio vnius febris. Iob.xxi.c. Ducūt in bonis dies
ſuos ⁊ in puncto ad inferna deſcēdūt. Pūctus iſte eſt aculeꝰ mort̄
vt dr̄ vulgarit̄. Per vnū pūctū ꝑdidit martinus aſinā ſuā i. hō ad
punctū mortis corpus ſuū. Propter h̄ hortat̄ ſapiens Ecci.v. Ne
tardes ꝯuerti ad dn̄m: ⁊ ne differas de die in diē. ſubito eīn venit
ira illius ⁊c. Et dn̄s Apoc.iij. Si nō vigilaueris veniā ad te tanq̄
fur: ⁊ neſcies qua hora veniā ad te. ⁊ Matth.xxiiij. Si ſciret pater
familias q̄ hora fur veniret: vigilaret vtiqȝ: ⁊ nō fineret perfodi do-
mū ſuā. Iō ⁊ vos eſtote parati: qꝛ q̄ hora nō putatis filius hoīs ve
niet. Debet ḡ quilibet eſſe paratꝰ oī hora: q̄ſi nūc eſſet abſqȝ dubio
moriturꝰ. Propterea nempe voluit deus finē noſtrū nobis eſſe in-
certū: vt dū incerti ſumꝰ qua die vel hora vel quō moriamur: ſemꝑ
ad mortē parati inueniri ſollicite ſtudeamus. Debemus autē ad
mortē eſſe parati multiplicit̄. Primo ſicut boni ꝓuiſores: ad neceſ
ſaria. i. merita ꝯgregandū. Sicut diſpenſatores ad rōnē dn̄o ſuo
reddendū. Sicut ſtrēnui bellatores ad nos ⁊ noſtra defendendū.
Sicut fideles ſerui ad aduentū dn̄i expectandū. Sicut ſponſe dile
cte ad nuptias ꝓperātes. Debemꝰ inq̄ eſſe parati ſicut ꝓuidi mer-
catores ꝑparant merces ad nūdinas ꝓfecturi. Et ſicut prudētes yco
nomi ꝓuidēt ſibi neceſſaria ꝓ victu ſuo ⁊ familie ſue. Videmꝰ eīn
ꝙ hoīes in meſſe mane ſurgūt: inſtanter colligūt: nec anī noctē di-
mittūt: ſic debet q̄ſqȝ fidelis ꝯgregare manipulos meritoꝝ. Sicut
ait ſapiens ꝓuer.x. Qui ꝯgregat in meſſe filius ſapiēs eſt: qui aūt
ſtertit in eſtate filius ꝯfuſionis. Idē ꝓuer.vi. Vade ad formicā o
piger. ⁊ ꝯſidera vias eius: ⁊ diſce ſapiāȝ: que cū nō habeat ducē nec
ꝑceptorē: nec principē: ꝑparat in eſtate cibū ſibi ⁊ ꝯgregat in meſſe
qō comedat. Vide ꝙ hoīes ſapientes ꝓuident ſibi neceſſaria pro
anno: eo tpe quo poſſunt ſibi ꝯueniētius ⁊ vtilius ꝓuidere: aliq̄n
ꝓ vno ſolo mēſe. Paupes vero q̄ nō poſſunt ad longū tēpus ſibi ꝓ-
uidere: ſaltē ꝓ ſeptimana ꝓuident ſibi. Diuites etiā q̄n volūt face-
re magnū feſtū: ꝑ multos dies ante ꝓuidēt q̄ neceſſaria ſunt ad fe
ſtū. Quāto magis deberēt ſibi merita ꝯgregare nō ꝓ die: mēſe vel
anno: ſed ꝓ vita eterna. Etſi mūdani ſolliciti ſunt de theſauris pe-
cunie ꝯgregandis: quātomagis q̄ſqȝ fidelis deberet eſſe ſollicitus
de theſauris ſpūalibus acq̄rendis. Sicut docet ſaluator Matth.
vi. Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra ⁊c. Theſaurizate
aūt vobis theſauros in celo: vbi nec erugo nec tinea demolit̄: ⁊ vbi
fures nō effodiūt nec furant̄. Ad hoc exhortans barlaā tale ponit
exemplū. In ciuitate quadā mos fuit quolibet anno vnū ſibi prin-
cipē inſtituere: quē in fine anni nudare: ⁊ in exiliū mittere ꝯſueuit.
Sapiens aūt q̄dā ⁊ ꝓuidēs: electus in ꝑncipē ⁊ legē audiēs: bona
ſua tranſmiſit ad exiliū: ad qō veniēs finito tpe principatus: inue-
nit ſufficientia ſibi: ita ꝙ bonis oībus abundauit. Item debemus
eſſe parati ad mortē: ſicut ſerui reddituri dn̄o ſuo rationē de rece-
ptis pecunijs: ⁊ alijs bonis dn̄i ſui. De ſeruitijs omiſſis ⁊ de tranſ-
greſſionibus cōmiſſis: ⁊ de tēporis aliarūqȝ rerū abuſu: ⁊ de lucris
temporalibꝰ augmētandis. Tales pre ſollicitudine rogitāt: vigilāt
ſcribūt ſingula de quibꝰ reddituri ſunt rationē: ne ſi deficiant minꝰ
fideles reputent̄: cōfuſionē habeant: ac etiā puniant̄. Vn̄ ſaluator
Math.xxv. Hō quidā ꝑegre ꝓficiſcēs vocauit ſeruos ſuos ⁊ tra-
didit illis bona ſua ⁊c. Poſt multū vero tpis venit dn̄s ſeruoꝝ illoꝝ
⁊ poſuit rationē cū eis. Ibi nota quō boni remunerati ſunt. ſeruꝰ
vero malus ⁊ piger reprobatus. Et Luc.xvi. Paterfamilias vocauit
villicū dicēs ei: Redde rationē villicationis tue. Ibi nota quō ꝓui
dit ſibi ⁊ laudauit dn̄s villicū iniq̄tatis: qꝛ prudēter feciſſet. nō qꝛ
iniq̄tatē approbet dn̄s: ſed illiꝰ ꝓuidentiā quā pro ſe habuerat cō-
mēdauit. Unde ſubdit: Et ego vobis dico: facite vobis amicos de
mānona iniq̄tatis. Itē debemꝰ eſſe parati: ſicut boni ⁊ ſtrēnui bel
latores: q̄ in iugi pugna ſunꝰ cū multis hoſtibꝰ fortibꝰ ⁊ malignis
Aduerte quō obſeſſi in caſtro abſtinent: vigilant: circūſpiciētes ca
uent pericula: caſtrū circueunt: ruinas reſarciunt: infirmiora defen
dunt: ⁊ ſemꝑ timētes: ſemꝑ ſolliciti: vix audent comedere: vix dor-
mire. Et ſi ſemꝑ habeamꝰ pugnare cū mult̄: ſicut ait Apl's Eph.vi.
Nō eſt nobis colluctatio aduerſus carnē ⁊ ſanguinē: ſȝ aduerſus
ꝑncipes ⁊ potētes ⁊c. Imminēte tū morte lōge grauior ⁊ periculo-
ſior inſtat pugna. Tūc nāqȝ hoſtes maligni totas exercent vires
ſuas q̄ntū ꝑmittunt̄ a deo: ſciētes qꝛ modicū tp̄s hn̄t. ⁊ ſi illa hora
ꝑdiderīt hominē: alias recuꝑare nō poterūt. Si vero lucrati fuerint:
in perpetuū nō amittēt. Itē debemꝰ eſſe parati ſicut miniſtri ſuum
dn̄m expectātes. ſicut ait dn̄s Luc.xii. Sint lumbi vr̄i precincti: et
lucerne ardētes in manibꝰ vr̄is: ⁊ vos ſil̄es hoībꝰ expectātibꝰ dn̄m
ſuū q̄n reuertat̄ a nuptijs. In renibꝰ accinctis caſtitas: in lucernis
ardentibꝰ ardor charitatis ⁊ ſplendor bonoꝝ operū deſignat̄. In
expectatione dn̄i veniētis a nuptijs intelligit̄ expectatio mortis: in
q̄ dn̄s de celo q̄ſi de palatio feſtiuali ⁊ thalamo nuptiali veniēs vi
ſitans amicos ſuos in morte. Cui curialiter veniēti ⁊ ꝑ egritudines
pulſanti ad hoſtiū noſtrū: morteqȝ ꝓximā nūcianti debemꝰ eē pa-
rati ꝑ ꝯſenſum cordis hoſtiū aperire: vt de carcere. i. de corꝑe mor-
tis huius nos educēs: ⁊ cū gaudio nos deducēs: ad gaudia ſempi-
terna ꝑducat. Itē debemꝰ eſſe parati ad mortē: ſicut ſponſe ad nu-
ptias ꝓfecture: q̄ ſe parāt vt placeant ſpōſis ſuis. Vn̄ Apo.xix. di-
citur: Venerūt nuptie agni: ⁊ vxor eiꝰ preparauit ſe. Et Mat.xxv.
Venit ſponſus: ⁊ q̄ parate erāt intrauerūt cū eo ad nuptias. ⁊ clau
ſa eſt ianua fatuis. ſ. nouiſſime veniētibus. ⁊ cōgruo. i. mortis tpe
nō parat̄. Ideo ait dn̄s Luc.xii. Et vos eſtote parati: qꝛ q̄ hora nō
putatis filiꝰ hoīs veniet. ¶ Cōſideremꝰ etiā mortis preſentiā cun-
ctis mētibꝰ formidādā tā bonis q̄ȝ malis. Qꝛ eīn malis timēda ſit
mors: docet Pſal. dicens: Mors peccatoꝝ peſſima: vere peſſima.
Mala: qꝛ in morte eis oīa delectabilia auferunt̄. Peior qꝛ oīa tri-
ſtabilia infligunt̄. Peſſima: qꝛ nulla ſolatia vel remedia ꝯcedunt̄.
ſicut patet de diuite epulone Luc.xvi Ad maiorē deſolationē ali-
quorū moriētiū impioꝝ oſtēdit eis deus penas infernales: aut exi-
tū ex hac vita. ſicut patet ꝑ exēpla aliq̄ ſupraſcripta. Cū autē q̄dru
plex ſit mors ſcḋm Aug. videlicet mors corporis: q̄ eſt ſeꝑatio aīe a
corpore. Et mors aīe: q̄ eſt. ſ. ſeꝑatio dei ab aīa ꝑ pctm̄. Et mors aīe
poſt hanc vitā. ſ. pena ipſius ſoliꝰ ante iudiciū: q̄lis fuit pena diui-
tis epulonis. Et mors q̄rta: q̄ eſt pena corporis ⁊ aīe ſil̄ in inferno
poſt iudiciū. Si mors corporis eſt adeo metuēda vt dictū eſt: q̄ tū
nō eſt niſi vmbra mortis: ſicut dicit Greg. ſup illo verbo Iob.xiij.
Producit in lucē vmbrā mortis. Dicit̄ etiā ſomnꝰ: ſicut dicit Gre.
ſup illo verbo Iob.xiiij. Nec ꝯſurget de ſomno ſuo. Quāto mag̃
alie mortes timēde ſunt: in quibꝰ oībꝰ deus ab aīa ſeꝑat̄. Quanto
ergo deus melior eſt aīa: tāto deterior eſt ſeꝑatio aīe a deo q̄ȝ aīe a
corpore. Preterea mors aīe ſoliꝰ in inferno ante iudiciū: vel aīe cū
corpore poſt iudiciū: q̄rū vtraqȝ dicit̄ mors ſecūda: ſunt incōpara-
bilit̄ plus metuēde: ſic docet Aug. ſic dicēs: Prima mors. ſ. corꝑis
aīaȝ nolentē pellit a corpore. Secūda mors aīam nolentē tenet in
corpore. Et ideo ſempiterna mors: q̄n nec aīa viuere poterit deum
nō habēdo: nec doloribꝰ carere corporis moriēdo. nec aīa ibi viuē
dicēda eſt: q̄ a vita dei alienata erit. nec corpꝰ qō eternis doloribꝰ
ſubiacebit: ac ꝑ h̄ durior qꝛ finiri morte non poterit. Ob h̄ aūt ꝑci-
pue ꝑma mors eſt timēda: qꝛ ex ea fit trāſitꝰ ad ſecūdā. Nō ſolū āt
mal̄ ⁊ impijs eſt timēda: ſȝ etiā iuſtis: ſic oſtēdit Greg. in mor. ſup
illo vbo Iob.xxxiij. Hec operat̄ tribꝰ vicibꝰ: vbi loquēs de timore
electoꝝ in morte ait: Cū de oībꝰ ſemꝑ diuina iudicia ꝑtimeſcāt. tūc
tū vehemēter metuūt cū ad ſoluēdū hūane ꝯditiōis debitū venien
te diſtricto iudice ꝓpinq̄re ſecernūt. ⁊ fit tāto timor acrior q̄nto ⁊
retributio eterna vicinior. Cōſiderādū eīn qꝛ nec hec q̄dē ſine ali-
quo reatu eſt qō laudabiliter geſſimꝰ ſi remota pietate iudicemur.
Ideo Dauid dicit Nō intres in iudiciū cū ſeruo tuo dn̄e. Et Iac.j
In multis offendimꝰ oēs. Et .j. Ioh.j. Si dixerimꝰ qꝛ pctm̄ nō ha-

bemus:noſip ſos ſeducimus. Et merito debet q̃ſq; timere. Tũ ꝓpt᷑
defectũ ⁊ pctõꝝ multitudinẽ. Tũ etiã q꞉ multa latere pñt in ꝯſcia:
quoꝝ memoriã vel noticiã nõ habemus. vñ Paulus.j. Corin.iiij.
Nihil mihi ꝯſcius ſũ. ſed nõ in h̃ iuſtificatus ſũ. Tũ tertio q꞉ q̃dã
forte grauiora ſunt: q̃z putem⁹. Tũ q̃rto q꞉ eoꝝ remiſſionẽ p̃ grãm
ignoramus. Tũ q̃nto ꝓpter bonoꝝ nr̃oꝝ impuritatẽ. Nã ſicut dr̃
Iſa.lxiiij. Quaſi pãnus mẽſtruate: oẽs iuſtitie nr̃e. Et Job.ix. Si
lotus fuero q̃ſi aquis niuis: ⁊ fulſerint velut mũdiſſime man⁹ mee:
tñ ſordibus intinges me. Mala enĩ nr̃a pura ſunt mala: ſed bona
nõ ſunt pura bona: ſed multis impuritatib⁹ ſũt admixta. ꝓpter qð
ait Greg. Ue laudabili vite hoĩuʒ: ſi remota pietate iudicet᷑: q꞉ vñ
añ oculos iudicis ſe placere ſuſpicat᷑: obruit᷑. Preterea timere de/
bet hõ ꝓpter inflexibilẽ eterni iudicis eq̃tatẽ: q꞉ neſcit hõ q̃z diſtri
cte iudicat: ⁊ q̃z ſeuere punit. ꝓuer.vj. Zelus ⁊ furoꝛ viri nõ parcet
in die vindicte. nec acq̃eſcet cuiuſq̃z p̃cibus: nec accipiet ꝓ redẽpti/
one dona plurima. Tũ etiã ꝓpter hoſtiũ malignoꝝ tũc inſidiantiũ
fraudulentiã ⁊ infeſtationẽ ꝓteruã. vñ Bern. ait. Hoſtiũ nr̃m ma
ligni ſpũs obſidẽt: ⁊ aduẽtũ nr̃m ille horrẽde effigies p̃ſtolant᷑. Jõ
formido exire: ⁊ in ipſo ꝯtremiſco port⁹ ingreſſu: dũ nõ ꝯfido ꝓpe
aſſiſtere q̃ excipiat exeũtẽ. Secure enĩ nõ exeo: ſi nõ dñs ipẽ cuſto
diat exitũ meũ. Heu ero ludibrio demonũ intercipiẽtiũ me: nõ aſſi
ſtente q̃ redimat: neq; q̃ ſaluũ faciat. In vita eiuſdẽ dr̃: q̃ cũ infir/
maret᷑: ⁊ extremũ trahere ſpũ videret᷑ ſathan aſtitit ei ĩprobis ac/
cuſatiõib⁹ eũ pulſans. Sed vir dei ĩpterritus r̃ndit. fateoꝛ nõ ſũ di
gnus: nec poſſũ regnũ celoꝝ ꝓprijs meritis obtinere. Ceterũ dupli
ci iure illud obtinet dñs me⁹ ih̃s chriſt⁹. ſ. hereditario iure p̃ris: et
merito paſſiõis alterũ hoꝝ mihi donabit: ex cui⁹ dono illud mihi
iure vendicans nõ ꝯfundoꝛ. Hoc dicto: malignus hoſtis abſceſſit.
Itẽ btõ Martino legit᷑ aſtitiſſe: vt eũ in extremis poſitũ tentaret.
Cui vir dei dixiſſe refert᷑. Quid h̃ aſtas cruenta beſtia. nihil in me
funeſte repies. De btõ quoq; hylarione legim⁹ q̃ moriẽs: ⁊ aĩe ſue
loquẽs: dicebat. Aĩa chriſtiana q̃d dubitas. lxx. ãnis. ſeruiſti chri/
ſto: ⁊ mori times. In vitis etiã patrũ ĩuenim⁹ ſcõs p̃res hora mor/
tis multuʒ timuiſſe. Unde dicebat abbas helyas. Tres res timeo.
Una eſt qñ aĩa egreſſura ẽ a corpe. Alia qñ ſũ occurſur⁹ deo. Ter
tia qñ aduerſũ me erit ſñia ꝓferẽda. Et de abbate agathone dr̃. q̃
cũ moritur⁹ eẽt: p̃ tres dies mãſit ĩmobilis: aptos tenẽs oclos. Ad
quẽ frẽs. Abba vbi es: Qui r̃ndit. in ꝯſpectu diuini iudicij aſſiſto.
Et illi. Et tu times. Et ille. Laboraui virtute q̃ potui: ĩ cuſtodiẽdis
mãdatis dei: ſed ⁊ hõ ſũ: neſcio ſi placuerunt opa mea corã deo: q꞉
aliter ſũt iudicia hoĩuʒ: alit᷑ dei: nec p̃ſumo: niſi venero añ deũ. De
btõ etiã Auguſtino legim⁹ q̃ añ ꝓrimũ diẽ obitus ſui: libros a ſe
dictatos ⁊ editos recẽſuit: ⁊ q̃cq̃d in eis min⁹ bñ inuenit: correxit.
Juſſit aũt pſalmos p̃niales affigi in pariete: quos attẽte reſpiciẽs
⁊ legẽs. vbertim flebat iugiter: ⁊ ne eius intẽtio ĩpediret᷑ ab aliquo
añ decẽ dies ferme q̃z exiret de corpe poſtulauit: ne q̃s ingrederet᷑
ad eũ: niſi tñ horis q̃b⁹ intrabãt medici: vel cũ ei refectio inferret᷑.
Si g̃ mortis tp̃e timuerũt ſcĩ: ſicut oſtẽſũ eſt: quõ nos miſeri pctõ/
res nõ multo plus timere debem⁹. Uñ bñ ait Greg. in moral. ſup
illo v̾bo Job.xxvj. Colũne celi ꝯtremiſcẽt aduẽtũ ei⁹. Quid faciẽt
tabule: ſi tremũt colũne: aut quõ arbuſta ĩmobilia ſtabũt: ſi huius
pauoris turbine celi etiã q̃tiunt᷑. Deniq; ſup illud Tho.vj. Exiuit
ad deuorãdũ eũ. dicit glo. Dño in cruce paſſo diabol⁹ quo mouẽ/
te crucifixus erat: aduenit: querẽs: ſi q̃d pcĩ in eo forſitan ĩueniret.
Quis ergo tũc poterit aut debebit eſſe ſecurus: ſi ad morteʒ eius q̃
eſſentialiter bon⁹ eſt q̃ ſua morte bñdicta: mortẽ noſtrã deſtruxit
aduenire p̃ſumpſit. Predictis rõnibus adde q̃ mors eſt oĩb⁹ me/
tuẽda: q꞉ poſt mortẽ nõ eſt facultas meritũ acq̃rendi. Sicut dicit᷑
Eccõ.ix. Uiuẽtes ſciũt ſe eſſe morituros corpaliter. ſ. ⁊ etiã eterna/
liter: niſi ſibi caueãt ⁊ abſtineãt a pctĩs: mortui autẽ nihil nouerũt
amplius: ſcʒ ꝓficuũ ad ſalutẽ: nec habẽt vltra mercedẽ: quã. ſ. poſ/
ſint poſt mortẽ acq̃rere: q꞉ tunc nihil poſſunt meritoriũ opari. Itẽ
poſt nõ eſt poteſtas ad corpus vel ſeculũ reuertẽdi. Dicit᷑ enĩ Sa/
piẽ.ij. Nõ eſt agnitus q̃ ſit reuerſus ab inferis. et Job.xiiij. Lignũ
habet ſpem ſi preciſum fuerit. rurſuʒ vireſcit: ⁊ rami eius pullulãt.
Homo v̾o cũ mortuus fuerit ⁊ nudatus atq; ꝯſumpt⁹: vbi queſo
eſt: quõ ſi recedãt aque de mari: ⁊ fluuius vacuefactus areſcat: ſic
homo cũ dormierit nõ reſurget ſupple ad vitã iſtã mortalẽ: q꞉ ſcio
q̃ reſurget in reſurrectiõe in nouiſſimo die. Nõ reſurget etiã quã/
tum eſt de lege cõmuni: ⁊ hoc dico: q꞉ multos ſcimus miraculoſe
corporaliter ſuſcitatos. Item poſt mortẽ nõ eſt poteſtas de rebus
ſuis aliter diſponẽdi. ⁊ iõ ſi teſtamentũ ſuũ hõ nõ ꝯdidit: ſi debita
nõ reddidit: ſi forefacta nõ emẽdauit: ſi male acq̃ſita non reſtituit:
nec de mãmona iniquitatis amicos ſibi fecit: nec bona ſua paupe/
ribus erogauit: nõ reuertit᷑ amplius ad predicta faciẽdũ. Ideo di/
ctum eſt ezechie: Diſpone domui tue quia morieris tu ⁊ nõ viues.
Iſa.xxxviij. Et Eccĩ.xj. Eſt qui locupletat᷑ parce agẽdo: ⁊ hec pars
mercedis eius in eo q̃ dicit: inueni requiẽ mihi: ⁊ nũc mãducabo
de bonis meis ſolus: ⁊ neſcit q̃ tp̃s pretereat ⁊ mors appropinq̃t:
⁊ relinq̃t oĩa alijs ⁊ moriat᷑. Ideo bene dicit᷑ ꝓuer.xj. Mortuo ho
mine impio nulla erit vltra ſpes. ſ. penitẽdi: penitentiã agẽdi: merẽ
di: reuertẽdi: vel reb⁹ ſuis aliter diſponẽdi. ¶ Declaratũ eſt igit᷑ q̃
mors eſt cũctis hoĩb⁹ metuẽda. Hoc aũt aduertẽdũ eſt: q̃ ſicut di/
cit btũs Greg.iiij. dial. plerũq; de culpis minimis ipſe ſolus pauoꝛ
egredientes aĩas iuſtoꝝ purgat. ſic narrat ibi de quodã viro ſcõ: q̃
veniẽs ad mortẽ vehemẽter expauit. ſed poſt mortẽ diſcipul᷑ ſuis
in candida ſtola apparuit: ⁊ q̃z preclare ſuſceptus fuerit indicauit.
Nõnunq̃z v̾o oĩpotẽs deus trepidantiũ mẽtes quibuſdã prius re/
uelationib⁹ reparat: vt in morte minime ꝑtimeſcãt: ſic ibidẽ decla/
rat Greg. p̃ exẽpla. ¶ Cõſiderem⁹ deniq; mortis preſentiã modis
oĩb⁹ tollerandã. Cũ enĩ nobis inſit neceſſitas moriẽdi: faciam⁹ de
neceſſitate virtutẽ: ⁊ dũ tributũ nature ꝑſoluim⁹: apud deũ meritũ
acq̃ram⁹. Uelis nolis neceſſario morieris. ſed ſi volũtatẽ tuã diui
ne ꝯformare voluerĩ: ⁊ penales anguſtias leuius ſuſtinebis: ⁊ pacẽ
ꝯſciẽtie obtinẽs purgatoriũ tuũ facies hic in mũdo: ſoluẽdo videlʒ
penas debitas pro pctĩs: ac inſup eterne vite brauiũ aſſeq̃rĩ. None
latro pẽdẽs iuxta dñm fili⁹ mortis erat: ⁊ penas iuſte pro ſcelerib⁹
ſuis luebat. ⁊ tñ quia volũtarie ſuſtinẽs penas inflictas pctĩs ſuis
impoſuit: nõ tñ veniã impetrauit: ſʒ ⁊ triũphalẽ gloriã martyrij re/
portauit. Ipm enĩ martyrẽ eẽ aſſerit doctoꝛ egregi⁹ Auguſ. Certũ
eſt q̃ moriemur: cur g̃ murmuram⁹. prorſus eadẽ mihi videt᷑ ſtul
titia dolere: q꞉ nõ vixeris: anteq̃z ipſe vixiſti: ⁊ q꞉ nõ viues poſtq̃z
vixiſſe deſieris: paria ſunt hec: nec in tua poſita poteſtate. Tollerat
chriſtus mortẽ: tollerãt martyres: ex quib⁹ vn⁹ q̃ chriſtũ nõ audie/
rat incarnatũ ait.ij. Mach.vj. Tu dñe q̃ ſanctã habes ſciẽtiã: ma/
nifeſte tu ſcis q꞉ cũ a morte poſſem liberari: duros corporis ſuſti/
neo doloꝛes. ſm aĩaʒ v̾o ꝓpter timorẽ tuũ libẽter hec patioꝛ. Chri/
ſtũ ⁊ martyres reuoluas aĩo. quicq̃d in carne tolleras: leui⁹ eſſe cre
das eoꝝ tormẽta. Quid ſi moriaris in terra ꝓpria vel etiã aliena, cũ
oẽ ſolũ forti ſit p̃ria: niſi q̃ in ꝓpria moriens plus ꝯſolatiõis hẽas
tpal᷑: ſʒ in aliena ceteris parib⁹ ampli⁹ ſpirital᷑. Quid ſiue iuuenis ſi/
ue ſenex: cũ numer⁹ annoꝝ nec miſerũ faciat nec btũ. None mors
eſt hũani generĩ termin⁹: nõ ſcopulus in quẽ impingas: ſed port⁹
quẽ libẽter attingas. ad quẽ ſi q̃s infra p̃mos ãnos applicuerit: nõ
querimoniã agat q̃ſi min⁹ vixerit: ſʒ gaudeat q꞉ citi⁹ nauigauit.

¶ De differẽtia morientiũ. DIS. .V.

Quia ſupius dictũ eſt mortẽ oĩb⁹ eẽ timẽdã: cui⁹
ꝯtrariũ verũ eẽ videt᷑: cũ aliq̃ mortẽ legant᷑ ⁊
ĩueniant᷑ optaſſe. Sciẽdũ eſt q̃ impij cũ anguſtia: iuſti
cũ ſpei fiducia: ꝑfecti v̾o cũ leticia moriunt᷑. Ideo primi
mortẽ vehemẽter abhorrẽt. Secũdi patiẽter tollerãt. Tertij feruen
ter deſiderãt. Impij debẽt mortẽ nõ ſolũ metuere ſʒ horrere. ſic pʒ
ex dictis ſupra de mortis anguſtia ꝓpter timorẽ dampnationis. Et
merito debẽt horrere: cũ eis dicat Sap. Eccĩ.xlj. Ue vobis viri ipij
q̃ dereliquiſtis legẽ altiſſimi: q꞉ ſi nati fuerĩt: in maledictiõe naſce
mini. ⁊ ſi mortui fueritis: in maledictione erit pars veſtra. Male/
dicti ergo ſunt in vita pariter ⁊ in morte. ſed lõge peius eſt ipſis in
morte q̃z in vita. Quia ſicut dicit᷑ Eccĩ.x. cũ moriet᷑ hõ hereditabit
ſerpẽtes beſtias ⁊ vermes. Serpentes ſunt filij ⁊ nepotes imitato/
res ſcelerũ paternoꝝ: quia de venenatis parẽtib⁹ venenati filij ge/
nerant᷑. Uñ beatus Johãnes baptiſta ait Luc.iij. Genimina vipe
rarũ quis docebit vos fugere a ventura ira. Et Pſal. ait de impijs:
Introibũt in inferiora terre. i. in infernũ. Partes vulpiũ erunt. i. tẽ
poralia bona cedent in partes vulpiũ. i. heredũ malitioſoꝝ ⁊ feten
tiũ. Et aduerte q̃ vulpecule cũ parẽtes eis predã attulerint: pugnãt
ad inuicem dentibus ⁊ vnguibus mordent ⁊ lacerant ſe mutuo: q̃
prius anteq̃z predam haberẽt diuidere colludebãt ⁊ ſtabant in pa/
ce. Per beſtias intelligite demones: q̃ animã rapiunt. Uermes ad
lrãm cadauer deuorant ⁊ corrodũt. Et ſic bona impioꝝ in tres par
tes diuidunt᷑ in morte: anima demonib⁹: cadauer vermib⁹: ⁊ tẽpo/
ralia bona vulpib⁹. i. heredib⁹ aſſignant᷑. Nõ eſt ergo mirũ ſi cum
anguſtia moriunt᷑ qui de tpali ad perpetuã pertrahunt᷑. ¶ Mo/
riunt᷑ iuſti cũ fiducia: qñ et ſi moriẽtes cõſiderãt multitudinẽ pec/
catorũ ⁊ paucitatẽ meritoꝝ. oĩno tñ expedit q̃ in illa hora ſummã
fiduciã qua malign⁹ hoſtis ad deſperationis abyſſum conat᷑ eos
ꝑtrahere: conſiderãdo ſuffragia ſanctoꝝ pro eis intercedentiũ: pre/
ſidiũ angeloꝝ moriturĩ aſſiſtentiũ: theſaurũ chriſti pro ſuis tp̃e ne/
ceſſitatis expoſitũ: ⁊ ĩmẽſam diuine pietatis abyſſum. Exẽplo btĩ

Bernardi q̄ in extremis agens diabolo aſſiſtenti ꝛ improbe accu/
ſanti rn̄diſſe fert̄. Fateor nō ſū dignus ꝛc̄. Vn̄ dicit ſapiēs ꝓuer.
xiiij. Sperat iuſtus in morte ſua. Licet enī fidelis q̄libet an̄ mortē
plus debeat timere q̄ ↄfidere ꝛ in ipſa mortis hora precipue for/
midare ꝓpter rōnes ſupius aſſignatas: ꝛ ſic inter ſpem ambulet ꝛ
timorē: neceſſe tn̄ eſt vt illa hora vltima: ſpūs aſſūpta fiducia ne de
ficiat roborēt̄. Multa enī ſūt q̄ tūc ad interitū ꝛ deſperatōis bara
trū ptrahūt deſolatū: Jō talē ſic depreſſū meſticia: p ſpei ↄſolatio/
nē ſubleuare conat̄. Sapiēs Ecc̄i.xlj. Noli metuere iudiciū mortꝭ.
Quis enī fiduciā ſpei nō aſſumat: ſi deuota mēte recogitet ꝙ imē/
ſa dei pietas petrū poſt trinā negationē: paſtorē eccleſie ꝛ vicariū
chriſti fecit. Paulū pſecutorē miāꝫ ↄſecutū: doctorē gētiū ꝛ lumē
orbis effecit. Mattheū thelonariū aplm̄ ꝛ euāgeliſtā īſtituit. Pu/
blicanū orātē iuſtificauit. Zacheū hoſpitē chriſti facere nō ↄtēpſit
Euāgelicā peccatricē: ſpecioſiſſimā chriſto reddidit. Filiū ꝓdigū
ↄſūpta ſubſtātia ꝛ libidine ↄſūmata: reuertētē recepit. Dauid poſt
adulteriū ꝛ homicidiū: eximiū ꝓphā ↄſtituit. Manaſſen poſt tā
crueta flagitia reduxit in regnū ſuū. Et niniuē ciuitatē a ſubuerſio
ne ſaluauit. Ipe enī q̄ diues ē i miā: cui⁹ miā nō eſt numer⁹ neq̄ fi
nis: cui ꝓpriū eſt miſereri ſemꝑ ꝛ parcere: nulli vnq̄ miāꝫ ſuā de/
negat fideli mēte petēti: ſicut ipſe ꝑ ꝓphetā ſuū ꝓclamat. Quacū/
q̄ hora ingemuerit pctōr: oīuꝫ iniq̄tatū eius non recordabor. Hoc
exēplū clariſſimū luculēter apparet i latrone euāgelico cui chriſtū
ↄfitēti ipſa hora ꝓmiſit ꝛ ↄtulit paradiſū. ¶ Moriunt̄ pfecti cū le/
ticia. Ait enī apl's Phil'.j. Mihi viuere chriſtus eſt: ꝛ mori lucrū.
Sane pfectis eſt mori lucrū: q2 de labore tranſeūt ad q̄etē: de vili/
tate ad gloriā: de paupͭtate ad regnū: de timore ad ſecuritatē: ð do
lore ad gaudiū: de morte ad vitā. Jō bn̄ dr̄ Ecc̄i.xlj. O mors bonū
eſt iudiciū tuū hoī indigēti. De muliere ſcā dr̄ ꝓuer.xxxj. Ridebit
in die nouiſſimo. Deus enī totius ↄſolatiōis ſc̄is ſuis agonizātib⁹
multas ↄſolatiōes īmittit: ꝛ ſalutis ſue reuelationes oſ̄dit alijs iu
ſtis aſſiſtētibus: ꝛ plerūq̄ etiā in remotis agentib⁹: glorificatiōis
eoꝝ ſigna demōſtrat. ſicut. b. Greg. oſ̄dit ꝑ multa exēpla. iiij. dial'.
¶ Cōſiderādū eſt aūt ꝙ etſi mors viris iuſtis formidāda ſit multi/
plici rōne: ſicut eſt ſupius declaratū tn̄ timorē iſtū vincunt ꝛ pene
euacuāt q̄ttuor: ꝓpter q̄ mors eis reddit̄ magis deſiderabilis q̄ ti
mēda: videlicet timor trāſgreſſiōis: dolor afflictiōis: feruor emula
tiōis: dulcor ꝑguſtationis. ¶ Primū ḡ ꝓpter qd̄ mors deſiderat̄ a
iuſtis eſt timor trāſgreſſiōis q̄ timor ↄtinue ſollicitat aīam viri iu
ſti. Sicut pulchre docet apl's Ro.vij. Scio ꝙ nō habitat in me: h̄ ē
in carne mea bonū. nam velle adiacet mihi. pficere aūt bonū nō in/
uenio. nō enī qd̄ volo bonū hoc facio: ſꝫ qd̄ nolo malū: hoc ago: in
uenio enī aliā legē in mēbris meis repugnātē legi mētis mee: ꝛ ca
ptiuantē me in lege peccati ꝛ mortis: vt nō quecūq̄ vultis illa faci
atis. Et iō exclamat idem apl's ꝑſonā cuiuſlibet noſtrū in ſe expri/
mēs. cū dicit. Infelix ego hō q̄s me liberabit de corꝑe mortis hui⁹
Et ſapiens Ecc̄s.vij. Melior eſt inq̄t dies mortis dies natiuitatis
Melior id eſt certior. ait Hiero. q2 in morte patet qualis fuit qui
morit̄: ſed in natiuitate neſcitur qualis erit qui naſcit̄: bonus ſcili
cet vel malus: dānandus finaliter vel ſaluandus. Infinita ſunt pe/
ricula inter que iugiter ambulamus. Quid nos inter demonū laq̄/
os: hominū gladios carnis mot⁹ illicitos remanere delectat. Vbi
quotidie mūdus labit̄: reatus auget̄: virtus minuit̄: corpus multiſ
penis ꝛ laboribus ꝛ mortis doloribus ſubiugat̄. Ruinoſū eſt do/
miciliū corpis in quo viuim⁹: ꝓcelloſū eſt mūdi pelagus intra qd̄
currimus: ꝑiculoſū eſt q̄cq̄d terrenū diligimus: que oīa nobis ſua/
dent: vt de tot ꝑiculis nō inuiti: ſed alacres exeam⁹. Quia ſemꝑ in
periculis victitamus: ꝛ ſemꝑ eſt ſtatus nr̄ dubius ꝛ incertus. iō dr̄
Ecc̄i.xj. Ante mortē ne laudas hoīeꝫ quēq̄. Gloſa. Stultū eſt lau/
dare pugnātē: quaſi iam victorē. Et. b. Ambro. Illo potiſſimū tpe
merita ſanctitatis extollas: quāto nec laudantē adulatio vocet nec
laudatū tentat elatio. Lauda ergo: ſꝫ p⁹ ꝑiculū p̄dica ſecurū: lauda
nauigantis felicitatē: ſed cū ꝑuenit ad portū: lauda ducis virtuteꝫ:
ſed cū ꝑductus eſt ad triūphū. Quis enī viuēs tuto poſſit: ꝛ ſine tre
pidatiōe laudari: q̄ ꝛ de p̄terito meminit ſe habere: qd̄ doleat: ꝛ de
futuro videt ſibi ſupeſſe qd̄ timeat. Quis etiam in hoc corpuſculo
poſitus debeat ſibi quicq̄ vendicare de meritis: quoꝝ iter vite oc/
culta demonū infeſtatio velut latronū obſidet multitudo: quibus
ꝑ oēs vias ſupplantatores inuiſi: aīaꝝ laqueos tendūt: inumerabi/
liū moribus expaueſcēdos. Nauigātib⁹ enī nobis ꝑ h̄ mare ma/
gnū ꝛ ſpacioſū: in quo reptilia quoꝝ nō eſt numerus: aīalia puſilla
ꝛ magna. i. diuerſa inimicoꝝ genera: nobis valde ptimeſcendū eſt:
ne nauē noſtrā aut ꝓcella tempeſtatis arripiat aut fluctus abſor/
beat: aut in eternā predā pyrrhata crudel' abducat. ¶ Secūdū ꝓpt

qd̄ mors deſiderat̄ a iuſtis: eſt dolor afflictiōis. Innumerꝭ enī mo
dis eueniūt infirmitates: ſollicitudines: anxietates: pſecutiōes: te/
dia: ꝛ hmōi: que adeo cruciant: moleſtāt: ꝛ viri iuſti animū inquie
tant vt magis deſiderēt mori q̄ viuere. ſic̄ pꝫ in btō Job: q̄ poſtq̄
facultates: liberos: ꝛ corporis ſanitatē amiſerat: ab vxore ꝛ amicis
multiplicit̄ moleſtat⁹: obiurgat⁹: ꝛ linguarū gladijs trāſfoſſus mē/
talit̄: plus vellet mori q̄ viuere. Silr̄ tobias q̄ a dn̄o cecitate ꝑcuſ/
ſus: ꝛ poſtmodū vxoris obiurgatiōib⁹ moleſtat⁹ dixit: Et nūc dn̄e
ſm̄ volūtatē tuā fac mecū miām: ꝛ precipe in pace recipi ſpiꝛ̄m meū.
Expedit enī mihi mori magis q̄ viuere. Et pfectiſſim⁹ viroꝝ Apl's
dixit. ij. Corin. j. Supra modū grauati ſum⁹ ſuꝑ virtutē: ita vt tede
ret nos etiā viuere. ſed ꝛ ipſi in nobis reſpōſum mortis habuim⁹:
vt nō ſim⁹ fidētes in nobis: ſed in deo q̄ ſuſcitat mortuos. Si igit̄
viri pfecti pre tedijs ꝛ grauaminib⁹ mortē deſiderāt: ꝛ vitā odiunt
tpalē: q̄d faciēt pctōres: viri muliebres ꝛ tepidi: debiles: impfecti: q̄
a pctōrib⁹ hui⁹ mūdi moleſtant̄: opprimunt̄: ſpoliant̄ bonis ſuis:
grauant̄ angarijs: ꝛ iniuſtis calumnijs infeſtant̄. Ex alia parte da/
mna rerū inferūt latrones: incēdia aurugines ꝛ vmes: niues ꝛ gla/
cies: inundatiōes aq̄rū: ardores ſol': fulgura: tēpeſtates. Ex alia pte
lāguores ꝛ infirmitates innumere: corp⁹ ꝓpriū affligētes: mortes
etiā liberoꝝ: parētū: aliorūq̄ charoꝝ aīos eoꝝ trāſuerberāt: ꝛ pene
tā hec q̄ oīa ſupradicta in foueā deſperatiōis inducūt. Propt̄ qd̄
bene dicit Sap. Ecc̄i.xxx. Melior eſt mors q̄ vita amara. Nō aūt
ſine cā de⁹ oīpotēs p̄ſentē vitā tātis mal' impleuit: ſꝫ ſm̄ altitudinē
ſapiētie ſue miſericorditer ordinauit: vt ꝑ tpalia mala q̄ patimur: ꝛ
purgemur a pctīs p̄teritꝭ: ꝛ caueam⁹ diligēti⁹ a futurꝭ: retūdat̄ nr̄a
ſupbia: ꝛ negligētia ſeu vecordia ꝓpellat̄: humilient̄ corda: ꝛ me/
rita augeant̄: imo cōpellamur mūdū ↄtēnere: vitā caducā nō dili/
gere diſcam⁹: aīos ad deū mētes ꝛ deſideria ſubleuare: vitāq̄ glo
ſam totis precordijs preoptare. ¶ Tertiū ꝓpter qd̄ iuſti mortē de/
ſiderāt: eſt feruor emulatiōis. Cōſiderātes nāq̄ viri iuſti oīa mala
q̄ ſub ſole gerunt̄: ꝙ videlꝫ multiplicant̄ pctā: regnat iniuſtitia: ve/
ritas cōculcat̄: dehonorat̄ deus: aīe damnant̄: paupes opprimēt̄
iuſti deſpiciunt̄: ꝛ impij dn̄ant̄: dolent: gemūt: ꝛ dolore tabeſcunt:
mori q̄ viuē preoptātes. Vn̄ vn⁹ eoꝝ matathias dixit. j. Mach. ij.
Ve mihi: vt q̄d natus ſum videre ↄtritionē ppl'i mei: ꝛ ↄtritionē ci
uitatis ſcē: ꝛ ſedere illic cū datur in man⁹ inimicoꝝ ꝛc̄. Itē Hier. xx.
Maledicta dies in q̄ natus ꝛc̄. Et Pſal. Zelus dom⁹ tue comedit
me. Idē: Defectio tenuit me pro pctōrib⁹ derelinquētib⁹ legē tuā.
Idē: Tabeſcē me fecit zelus me⁹: q2 obliti ſūt v̄ba tua inimici mei.
Itē. iij. Reg. xix. Helyas petiuit aīe ſue vt moreret̄: ꝛ ait: Sufficit
mihi dn̄e: tolle aīaꝫ meā. Sequit̄: Zelo zelat⁹ ſum ꝓ dn̄o deo exer/
cituū ꝛc̄. Deniq̄ ait Sap. Ecc̄s. iiij. Vidi calūnias. i. falſas accuſa/
tiones: ꝛ iniq̄s ligatiōes q̄ ſub ſole gerunt̄: lachrymas innocentiū:
pro calūnijs ꝛ oppreſſiōib⁹ iniquoꝝ: ꝛ neminē ↄſolatorē oppreſſo/
rū: nec poſſe reſiſtere cūctoꝝ auxilio deſtitutos. Sequit̄: Et lauda/
ui magis mortuos q̄ viuētes. ¶ Quartū ꝓpter qd̄ iuſti mortē de/
ſiderāt: eſt dulcor preguſtationis. Sci nāq̄ q̄ illius celeſtis glīe et
dulcedinis vel modicū guſtauerūt: oīa terrena faſtidiūt: mūdi deli
cias abhorrēt: etiā ipſam vitā deſpiciūt: ac ad abyſſum dulcedinis
totis precordijs aſpirāt. Sicut vnus eorū de ſeipſo teſtat̄ dicens:
Quemadmodū ceruus deſiderat ad fōtes aquarū: ita deſiderat aīa
mea ad te deus. ſitiuit aīa mea ad deū fontē viuū qn̄ veniā ꝛ appa
rebo ante faciē dei ꝛc̄. Idem: Heu mihi: quia incolatus meus ꝓlō
gatus eſt. Idem: Q̄ dilecta tabernacula tua dn̄e virtutū: ↄcupiſcit
ꝛ deficit aīa mea in atria dn̄i ꝛc̄. Et Apl's Phil'. j. Mihi viuē chri/
ſtus eſt: ꝛ mori lucrū. Sequit̄: Deſideriū habens diſſolui ꝛ eſſe cū
chriſto. Et ſapiēs ait Ecc̄i. xlj. O mors bonū ē iudiciū tuū ꝛc̄. Scis
ꝓfecto bonū eſt iudiciū mortꝭ: q2 mors nō ē aliud q̄ exit⁹ de carcē:
finis exilij: laboꝝ ↄſūmatio: ad portū applicatio: pegrinationis ter/
min⁹: grauiſſimi oneris. i. corporis depoſitio: de domo ruinoſa li/
beratio: oīuꝫ periculoꝝ euaſio: oīuꝫ maloꝝ ↄſumptio: debiti nature
ſolutio: reditus ad patriā: ingreſſus ad gloriā. Ad quā nos ꝑducat
dn̄s iheſus chriſtus: qui viuit ꝛ regnat ꝛc̄.

¶ De morte ſubita. DIS. .VI.

Quoniā mors ſubita periculoſa nimis ē ꝛ hor/
renda: conſtat illud peccatū eſſe grauiſ
ſimū: ꝛ ſumopere deteſtādū: propter quod deus homi/
ni mortē ſubitā legit̄ inflixiſſe. Inuenim⁹ autē hanc in/
flictā eē propter peccatū inobediētie. ſicut exēplū habem⁹ Leui. x.
Arreptiſq̄ nadab ꝛ abiu filijs aaron thuribulis ſuis impoſuerunt
ignē ꝛ incenſum deſuꝑ offerētes corā dn̄o ignē alienū: qd̄ eis pre/
ceptū nō fuerat: imo prohibitū. Egreſſuſq̄ ignis a dn̄o deuorauit
eos. Et mortui ſunt corā dn̄o. Hiero. Ignē alienū accendit: qui tē/

poꝛalis cupiditatis vel coꝛpe volũtatis ignẽ in ſecrario coꝛdis nu-
triens: audet altaribus dñi ꝓpinq̄re: q̄ nõ recipiunt acceſſionẽ: niſi
ignis quẽ dñs venit mittere in terrã: ⁊ voluit vehemẽter accendi.
Luce. xij. ¶ Scdo ꝓpter pctm̄ murmuris ⁊ impatiẽtie. Sicut ſcri
ptũ eſt Numeri. xj. Oꝛtũ eſt murmur pp̄li ꝯ dñm: q̄ſi dolentiũ ꝑ la
boꝛe. Sequit᷑. Accẽſus in eos ignis dñi: deuoꝛauit extremã caſtro
rũ ptẽ. Itẽ Numeri. xvj. Murmurauit vniuerſa multitudo filioꝝ
iſrael. ꝯtra moyſen ⁊ aaron. dicens. Uos interfeciſtis pp̄lum dñi.
Sequit᷑. Stans aaron inter moꝛtuos ⁊ viuẽtes: quos. ſ. vaſtabat
incendiũ: ꝓ pp̄lo depꝛecatus eſt. Fuerũt aũt q̄ ꝑcuſſi ſunt: q̄ttuoꝛ-
decim milia hoĩuꝫ ⁊ ſeptingenti. ¶ Tertio ꝓpter pctm̄ irreuerẽtie
circa diuina. Puniebat eni dñs illos tali moꝛte: qui vaſa ſanctua-
rij ꝯtrectabãt indigne: vel etiã qđ maius eſt: q̄ ex curioſitate ſpecta
bant. De indigno ꝯtactu habemus inhibitionẽ expꝛeſſaꝫ. Numeri
iiij. Ubi ait dñs. Nõ tãgãt vaſa ſanctuarij: ne moꝛiant᷑. ſ. filij. caath
Un̄ qꝛ oza lꝫ eſſet ſacerdos temere plauſtrũ tetigit: ĩ quo erat arca
dñi: ꝑcuſſit eũ dñs. j. Reg. vj Extendit oza manũ ad arcã dñi: ⁊ te-
nuit eã: qm̄ calcitrabãt boues ⁊ declinauerũt eã. Iratuſq; dñs cõ-
tra ozam: ꝑcuſſit eũ ſup temeritate qui moꝛtuus eſt ibi. Greg. Sa-
cerdos qui temere arcã tetigit: reatũ ſui auſus ĩmatura moꝛte pur
gauit. Ubi intuendũ eſt quãtũ delinquat q̄ ad coꝛpus dñi reus ac
cedit: ſi ille moꝛte mulctat᷑: qꝛ arcã dñi coꝛpis figurã: minoꝛi q̄ꝫ de-
buit veneratiõe coꝛripi. De curioſo aſpectu dedit dñs inhibitioneꝫ
expꝛeſſam Numeri. iiij. dicens. Aaron ⁊ filij eius intrabũt ſanctua
riũ: ipſiſq; deponẽt opera ſinguloꝝ. alij nulla curioſitate videant q̄
ſũt in ſanctuario: alioq̄n moꝛient᷑. ꝓpter qđ ꝑcuſſit dñs bethſami
tas. ſicut dicit᷑. ij. Reg. vj. Percuſſit dñs de viris bethſamitis: eo q̄
vidiſſent arcam dñi. Et ꝑcuſſit de pp̄lo ſeptuaginta viros: ⁊ quinq̄
ginta milia plebis. Si ergo tantã reuerentiã requirebat dñs in mi
niſtris veteris teſtamẽti: ⁊ tam ſeuere puniebat ĩdignos ꝓpter illa
que nõ erant niſi vmbꝛa ⁊ figura ſacroſancti coꝛpis dñi iheſu chꝛi
ſti. quãtã mũditiã nũc requirit in miniſtris noue legis: q̄ ipſũ ſan-
ctũ ſanctoꝝ verbis ꝯſecrant: manibuſq; ꝯtrectãt. Quãta etiã pena
digni ſunt: q̄ indigne ⁊ irreuerẽter accedũt. Tales eni ſiles ſunt iu-
de peſſimo ꝓditoꝛi: q̄ exterius oſtendũt ſigna dilectiõis ⁊ pacis: in
teriꝰ aũt pleni dolo ⁊ fallacia ꝯtumeliã faciũt creatoꝛi. Un̄ ſcriptũ
eſt Hebꝛe. x. Irritã q̄s faciẽs legẽ moyſi ſine vlla miſeratõe duobꝰ
vel tribꝰ teſtibꝰ moꝛit᷑. quãto magis putatis deterioꝛa mereri ſup-
plicia q̄ filiũ dei ꝯculcauerit: ⁊ ſanguinẽ teſtamẽti pollutũ duxerit
in quo ſanctificatꝰ eſt ⁊ ſpũ gratie ꝯtumeliã fecerit. Bern̄. In mul
tis multipliciter regnat luxuria: q̄ puritatis auctoꝛi impuro coꝛde
⁊ coꝛpoꝛe miniſtrantes nõ verent᷑ ſtare añ angelũ dñi q̄ ſecet eos
medios ⁊ diſperdat: ſed oĩno audent agni ĩmaculati ſacros ꝯtinge
re carnes ⁊ intingere in ſanguie ſaluatoꝛis manus nepharias: qbꝰ
paulo ante carnes ꝑhdoloꝛ meretricias attractarũt: ſic altaria cir
cuire: ſic frequẽtare pſalmos: cũ hmõi laus ſit execrabilis ⁊ oꝛatio
in pctm̄. ¶ Quarto ꝓpter pctm̄ ſeditionis. Exẽplũ manifeſtiſſimũ
habemus Numeri. xvj. De choꝛe: dathan: ⁊ abyron: ⁊ cõplicibꝰ eo
rũ. quoꝝ aliquos terra deglutiuit: alios incendiũ deuoꝛauit. Dicit᷑
eni ibi. Ecce aũt choꝛe: dathan: ⁊ abyron ſurrexerunt ꝯtra moyſen:
alijq; filioꝝ iſrael ducentiq̄nquaginta. Sequit᷑. Si ꝯſueta hoĩum
moꝛte interierit: nõ me miſit dñs. Cõfeſtim ergo vt ceſſauit loqui:
dirupta eſt terra ſub pedibus eoꝝ: ⁊ aperiẽs os ſuũ deuoꝛauit eos
Sequit᷑. Sed ⁊ ignis egreſſus a dño interfecit ducentaquinq̄gin-
ta viros q̄ offerebant incenſũ. ¶ Quinto ꝓpter pctm̄ impie oppꝛeſ
ſionis. Exemplũ de egyptijs. quoꝝ pꝛimogenita pꝛius vna nocte ⁊
vna hoꝛa pariter ſunt occiſa. ſicut dicit᷑ Exo. xij. Percuſſit dñs oẽ
pꝛimogenitũ in terra egypti: a pꝛimogenito pharaonis vſq; ad pꝛi
mogenitũ captiue ⁊c̄. Sequit᷑. Oꝛtus ẽ clamoꝛ magnus in egypto
neq; eñ erat domus in qua nõ iaceret moꝛtuus. Poſtea pr̄es moꝛ
tui ſunt in mari rubꝛo. Exo. xiiij. Uiderũt filij iſrael egyptios moꝛ-
tuos ſuper litus maris. ¶ Sexto ꝓpter pctm̄ effrenate luxurie. Ex
emplũ de holoferne Iudith. xiiij. ⁊ xv. Quẽ vidit doꝛmientẽ occi-
dit. Item exemplũ de effrenata luxuria etiam in ꝯiugio. Thob. iij.
Sara tradita fuerat ſeptem viris: ⁊ demoniũ nõie aſmodeus occi-
derat illos. Ideo timebat thobias iunioꝛ illam ducere in vxoꝛẽ: ſic
dr̄ Thob. vj. Un̄ dixit angelo raphaeli. Audiui q̄ tradita eſt ſeptẽ
viris: ⁊ moꝛtui ſunt: ſed ⁊ h̄ audiui q̄ demoniũ occiderit illos. Exẽ
plũ etiã de duobꝰ filijs iude. ſ. Her ⁊ onã: quos ꝑcuſſit dñs ⁊ occi-
dit. Gen̄. xxxviij. ¶ Septio ꝓpter voti trãſgreſſionẽ. Exẽplũ Act. v
De anania ⁊ ſaphyra q̄ partẽ de pꝛecio agri ſui venditi retinentes:
quẽ tñ deo deuouerant ſubito moꝛtui ſunt. Dicit᷑ eniꝫ ibi Audiẽs
ananias hec verba petri. ſ. increpantis cecidit ⁊ expirauit. Et infra
de ſaphira. Confeſtim cecidit ⁊ expirauit. Intrantes autẽ iuuenes
qui veniebãt de ſepeliẽdo virũ eiꝰ: inuenerũt illã moꝛtuã. ¶ Octa
uo ꝓpter pctm̄ blaſpemie. Exẽplũ. iiij. Re. xix. de exercitu ſennache
rib: cui inquit dñs: Expꝛobꝛaſti ⁊ blaſphemaſti: ⁊ ꝯtra quẽ leuaſti
manũ tuã: ⁊ eleuaſti oculos tuos ꝯtra ſemen iſrl̄: ꝑ manũ ſeruoꝝ
tuoꝝ expꝛobꝛaſti dño. Sequit᷑: In illa nocte venit angelus dñi et
percuſſit in caſtris aſſyrioꝝ centũ octingintaquinq; milia. Cũq; di
luculo ſurrexiſſet: vidit oĩa cadauera moꝛtuoꝝ. De illiꝰ blaſphemia
habet᷑ pleniꝰ. ij. Paral. xxxij. ¶ Nono ꝓpter deſpationẽ. Exẽplũ
Ezech. x. Dũ ꝓphetarẽ ait ezechiel: phathyas filiꝰ banaye moꝛtuꝰ
eſt. Hiero. Sũt multi q̄ pctõꝝ ꝯſciẽtia ſalutẽ deſperãt ⁊ dicũt. Ci-
uitas hec in q̄ verſamur lebes eſt: nos aũt carnes: ⁊ babylonia ꝯſu
memur ardoꝛe eiꝰ. ſ. cuiꝰ iacula ignita ſunt volẽtes agere penitẽtiã
⁊ deſperãtes ſalutẽ. De talibꝰ erat iſte phathyas: imo pꝛinceps eoꝝ:
ſic dicit᷑ ibidẽ. ¶ Decimo ꝓpter pctm̄ puſillanimitatꝭ ⁊ ſomnolen-
tie. Exẽplũ Iudicũ. iiij. de ſyſara: q̄ hoſtes fugiẽs in tanto periculo
obdoꝛmiuit: ſopoꝛẽ moꝛti ſociãs expirauit. Exẽplũ de hyſ boſeth:
de quo. ij. Re. iiij. Doꝛmiebat ſup ſtratũ ſuũ meridie: hoſtiaria do-
mus obdoꝛmiuit ⁊c̄. Sequit᷑: Et ꝑcutientes eũ baana ⁊ rechab in-
terfecerũt eũ. ¶ De multꝭ alijs ꝑcuſſis ⁊ occiſis ſatis legit᷑ in biblia
in legẽdis ſcõꝝ ⁊ vitiſpatrũ: ⁊ videmꝰ frequẽter in quotidianis exẽ
plis. In miraculꝭ ſcĩ andree legit᷑: q̄ cũ q̄dã mulier interpellaret fi-
liũ de ſtupꝛo ⁊ nollet ꝯſentire: ſꝫ adhereẽt btõ andree. Ipſa accuſa-
uit eũ apud pꝛepoſitũ. Et cũ nollet crimen m̄ris reuelare: ſubmergi
iubet᷑ in ſacco. pꝛo quo oꝛante btõ andrea mater ſubito fulgure ꝑ-
cuſſa eſt. Itẽ cũ pr̄ ſcẽ barbare eã decapitaſſet: ſubito a fulgure ꝑ-
cuſſus eſt. Itẽ in paſſione ſimonis ⁊ iude legit᷑: q̄ cũ eſſent occiſi a
põtificibꝰ idoloꝝ duo magi zaroen ⁊ arphaxat: q̄ eis ꝑſecutionẽ in-
tulerũt: celo exiſtẽte ſereno fulguribꝰ cadẽtibus ꝑcuſſi in carbones
ſunt verſi: ⁊ tẽplũ idoloꝝ tripharíã eſt ab ipſis fulguribꝰ diuiſum.
Itẽ in paſſione ſcĩ alexandri pape dicit᷑: q̄ cũ vellet inſurgere ꝯtra
martyres moꝛtuos: aurelius virga ignea de celo miſſa cecidit ante
eũ: ⁊ vox ad eũ dixit: Accipe pꝛemiũ meritoꝝ: ⁊ in infernũ ſcias te
mittẽdũ. Qui furẽdo: ⁊ pꝛe doloꝛibꝰ linguã ſuã mãducãdo moꝛtuꝰ
eſt. Itẽ in paſſiõe timothei ⁊ appolinarꝭ dicit᷑: q̄ cũ lãpadibꝰ deca-
pitaſſet eos: iaculũ igneũ de celo deſcẽdẽs dextrũ eiꝰ humerũ ꝑfo-
rauit: ⁊ ſtatim a diabolo eſt turpiter occiſus. Itẽ ignis a dño miſ-
ſus ſodomitas ſubito cõcremauit. Gen̄. xix. d. Pluit deus ſup ſo-
domã ⁊c̄. Itẽ Leui. x. a. Egreſſus ignis a dño deuoꝛauit nadab et
abyu. Itẽ Nu. xvj. e Sed ⁊ ignis egreſſus a dño iterfecit ducẽtos
quinq̄ginta viros. Itẽ eodẽ. g. Percuſſi ſunt incẽdio q̄ttuoꝛdecim
milia viroꝝ ⁊ octingẽti ⁊c̄. Itẽ. iij. Reg. j. Et ignis deuoꝛauit duos
quinq̄genarios miſſos ad gubernãdũ helyam. Itẽ in paſſione btẽ
katherine dicit᷑: q̄ illi q̄ parauerãt ei q̄ttuoꝛ rotas q̄ puellã diſſipa-
rent: ab angelo rotas diſſipãte emiſſo celeſti igne ſunt occiſi. Item
nõ ſolũ mali in bonoꝝ ꝑſecutoꝛes igne aut fulgure cõcremant᷑: ſed
etiã frequent᷑ in aq̄ ex inſperato extinguunt᷑: vt pꝫ de illis q̄ in dilu
uio perierũt: ⁊ de pharaone ⁊ de exercitu eiꝰ. Et de maxentio ĩ paſ-
ſione btẽ katherine. Qui cũ poſt eiꝰ martyriũ iret ꝑ pontẽ cũ equo
coꝛruit ⁊ ſubmerſus eſt. Itẽ in ſeptẽbꝛi in paſſiõe btẽ lucie ⁊ gemi
niani dicit᷑: q̄ cũ toꝛſiſſet eos diocletianꝰ diuerſis penis: exiens de
vꝛbe ꝑ nauigiũ cũ mille trecẽtis q̄dragintaſex: oẽs in flumine ſunt
ſubmerſi ⁊ perempti eo ſolo euadẽte: vt duriori iudicio foꝛſitan pu
niret᷑. Itẽ in paſſione btĩ iacobi apli vt dicit Iohẽs beleth: q̄ mili-
tes regine cuiꝰ palatiũ petiuerãt diſcipuli btĩ iacobi ad ſepeliendũ
coꝛpꝰ eiꝰ ſequẽtes eoſdẽ diſcipulos ad perimẽdũ: de põte cadẽtes
ſubito ſunt ſubmerſi. Itẽ multi aũt nõ in igne ⁊ aq̄ perierũt: ſed in
aere: vt qui pꝛe triſtitia ⁊ deſpatiõe ſe ſuſpẽderũt: vt achitophel. ij.
Reg. xxvij. Et iudas ꝓditoꝛ Act. j. ca. q̄ laqueo ſe ſuſpẽdit. Itẽ alij
pꝛe deſpatiõe ⁊ doloꝛe ꝓprijs manibꝰ ſe peremerũt: vt ſaul ⁊ ſeruꝰ
eiꝰ. ij. Reg. in fine. Et de põtio pilato dicit᷑ in decollatiõe ſcĩ iohĩs
bap. q̄ accuſatus eſt a iudeis in obpꝛobꝛiũ ſui generꝭ mittit᷑ apud
lugõ. in exiliũ damnãdus. vbi vt dicit᷑ damnatꝰ ẽ ſic vt nihil come
deret. Qui ibidẽ vbi oꝛiũdus fuerat vt dicit᷑ pꝛe doloꝛe ſe occidit.
Alij q̄ dicũt lugduni eſt ſuſpẽdio adiudicatus: ⁊ apud viennã eſt
ſuſpẽſus. Et oſtẽdit᷑ adhuc ibi in eccleſia btẽ marie vncus ferreus
in quo dicit᷑ fuiſſe ſuſpẽſus: ⁊ ibi ꝓpe in mõte ſupꝛa ſanitchamõ ĩ
in puteo ꝓiectꝰ: vbi qñ lapis ꝓijcit᷑: fumꝰ inde egredi dicit᷑: de quo
tẽpeſtas ꝯcitat᷑. Itẽ aliq̄ a terra ſũt abſoꝛpti: vt dathan ⁊ choꝛe ⁊c̄.
Nu. xvj. Itẽ in paſſiõe btĩ geoꝛgij dicit᷑: q̄ dũ põtifices idoloꝝ eũ
duxiſſent ad tẽplũ eoꝝ vt ibi idolꝭ ĩmolaret: oꝛõne eiꝰ ignis deſcẽ-
dit de celo voꝛans eos: ⁊ terra dehiſcẽs abſoꝛbuit eos cũ tẽplo. Itẽ
ibidẽ dicit᷑: q̄ cũ datianus rediret a decollatiõe eiꝰ: igne emiſſo de
celo cũ oĩbꝰ eius complicibꝰ eſt deuoꝛatus. Itẽ alij ſunt a demone
ſuffocati ſubito: vt in paſſione ſcẽ agnetis dicit᷑: q̄ iuuenis volens

corrūpere eam a diabolo ſuffocaṫ. Itē in paſſione ſcī vrbani pape diciṫ ꝙ cū carpaſius rediret a cede martyꝝ: ⁊ idolis gratias ageret arreptus a diabolo idola blaſphemabat: ⁊ inuitus chriſtianos inuictos ꝑdicans a diabolo ſuffocaṫ. Itē in auguſto in paſſione thimothei ⁊ apollinaris. ⁊ in paſſione. b. bartholomei: ⁊ in ſeptēbri in paſſione euphemie virginis. ⁊ in februario in paſſione iuliane virginis: ⁊ in multis alijs locis legiṫ: quō ipſi demones tormētauerūt ⁊ occiderūt tortores bonoꝝ. Itē alij a ſctis ⁊ angelis ipſis ipſi ſunt ꝑempti. vt ſodomite. Gen̄. xix. Et babylonij ſuccēdētes fornacē tribus pueris. Dan̄. iij. e. Et illi de exercitu ſennacherib. Iſa. xxxvij. g. Itē in miraculis aſſūptiōis btē marie in triptita hiſtoria legiṫ: ꝙ ſicut vidit ſcūs Baſili⁹: ꝗ ꝑplm̄ ꝯuocauerat ad eccleſiā. b. virginis: vt orarēt ꝯtra minas iuliani apoſtate. Btā virgo multitudine ſcōrū ꝯqueſta eſt de iuliano apoſtata: querēs. ꝗs eā de blaſphemo illo vindicaret. Tunc ſurrexit mercurius martyr nouus ⁊ miles de ſepulchro: ⁊ aſſumptis armis ſuis ⁊ equo: ꝗ adhuc in eccleſia dicti baſilij ſeruabanṫ. cū eſſet dictus Iulian⁹ cū exercitu ſuo cōminās chriſtianis. dictus mercurius ꝑ mediū exercitū trāſcurrens: lancea ſua tranſuerberauit illū ꝗ blaſphemādo: ⁊ ſanguinē ſuū ꝯtra deuꝫ ad celū ꝓiciēdo: ⁊ dicēdo: viciſti galilee viciſti: mortuus eſt. Diciṫ in eccliaſtica hiſtoria ꝙ de ſepulchro eius fetor intolerabiliſ apud ꝯſtantinopolim egrediabiṫ. Sciendū eſt ꝙ etiā propter aliq̄ alia pctā deus qn̄ꝗ ſubitā mortē inflixit aliquibus: ⁊ frequēter infligit: necnō etiā iuſtis hoībus: lꝫ iuſto ſemꝑ iudicio: ſed nō ſemꝑ cognitio: ignorata videlicet rōne. Hoc aūt indubitanter tenēdū eſt: ꝙ ſi iuſtus morte ſubita rapiaṫ: talis nō ſolū ei nō obeſt: verūetiā nō nunꝗ̄ ꝓdeſt. Sicut ſcriptū eſt Sap. iiij. Iuſtus ſi morte ꝑoccupatus fuerit: in refrigerio erit. Et ſequiṫ. Raptus eſt ne malicia immutaret intellectū eius: aut ne fictio deciperet animā illius. Alia rō eſt. qꝛ ſi ꝗd in eo purgandū eſt tali morte purgaṫ. Sicut patet de viro dei ꝗ miſſus fuerat ad ieroboā regē. iij. Reg. xij. ⁊ ꝯtra inhibitionē diuinā comedit ibi falſi ꝓphete mēdacio circūuentus: cuius inobedientiā purgaſſe credendus eſt deus: cū iuſſu diuino occidit eū leo ipſū enī viuū ab inobediētie reatu purgandū occidere potuit: quē mortuū: ⁊ morte purgatū tangere nō ꝑſumpſit. Et de ora ait Greg. Sacerdos ꝗ arcā dn̄i temere tetigit reatū ſui auſus īmatura morte purgauit: vt dictū eſt. ſ. ¶ Alia quoꝗ rō ē: vt oēs hoīes īprouiſi timeāt inueniri: ſcientes etiā iuſtos a morte ſic ſubito ꝑueniri. Si aūt pctōribus infligaṫ: nō eſt de eoꝝ ſalute penit⁹ deſperandū: nec de ipſoꝝ dānatiōe temere iudicandū: cū in ipſa mortis hora poſſit hō q̄ſi in inſtanti. i. tpe inꝑceptibili penitere. Deus aūt ſemꝑ eſt paratus gratiā ſuā infundere penitenti. Hoc tn̄ eſt rariſſimū ⁊ valde difficile eſt: ꝙ pctōr nullā habēs diſpoſitionē ꝑambulā: īmo nō ſolū diſpoſitionē: ſꝫ ⁊ habitū ꝯtrariū ⁊ habitudinē repugnātē ⁊ demerita īpediētia: ſubito ſe diſponat. Ideo talis mors pctōrib⁹ eſt horrenda. Impijs aūt quos nō penituros ꝓuidet deus mortē iſtā infligit: vel qꝛ tot ⁊ tāta ſunt eoꝝ flagitia: ꝙ nō merenṫ habere: nec tēpus: nec gratiā penitendi: vel qꝛ preuidet eos ſi diutius viuerent ſemꝑ deteriora facturos: ⁊ ſic dānatiōis ſue cumulū iugiter adaucturos: vel qꝛ cōpatiṫ deus paupibus ⁊ pſonis miſerabilib⁹ quos opprimūt ⁊ ſi viuerēt: opprimere nō ceſſarent. Nec quēꝗ̄ ꝑmoueat ꝙ in exemplis ſuprapoſitis: aliqui nō ſubito ⁊ in inſtāti mortui ſunt: ſed aliq̄ mora lꝫ breuis tpis interuenit. Quia ſicut ait Grego. ſuꝑ illud Iob. xxxiiij. Subito morienṫ: quālibet ſero de hac vita tollanṫ iniqui: ſubito ⁊ repente tollunṫ: qꝛ finē ſuū cogitando ꝑuidere neſciūt. Subitū aūt eſt hoī: qō ante cogitare nō potuit. Subito diues illeˀ ſublatus eſt: qui horrea que preparauerat deſeruit: et inferni locum quē nō preuidebat inuenit.

¶ De morte gratie. DIS. VII.

Poſtquā dicta ſūt aliqua de morte nature ad quā debem⁹ nos ꝑparare: qꝛ periculoſa. Dicendū eſt de morte gratie: quā debem⁹ optare: qꝛ fructuoſa. De qua Bern̄. ait. Bona mors ꝗ vitā nō auferṫ: ſed mutat in meli⁹: ꝑ quā corpus nō cadit ſed aīa ſubleuaṫ. Neceſſe eſt enī vt in via moriamur vitijs: vt melior ſit dies mortis die natiuitatis. Moriamur ḡ interim pctō ſi viuere deſideram⁹ in chriſto: q̄ſi moriētes ait apl's. j. Corin. vj. ⁊ ecce viuim⁹. Ad ſīlitudinē aūt morte nāli moriētiū: ꝯſiderem⁹ in morte ſpūali ꝓgreſſum. Moritur⁹ igiṫ in ꝑncipio infirmaṫ ⁊ dolet: dolor augmētaṫ ⁊ lāguet: lāguor figuraṫ ⁊ pallet. Cū āt ampli⁹ inualeſcit infirmitas: motus deſtruiṫ: ſenſus obtūdiṫ. In morte vō nexus diſſoluiṫ. Spūs egrediṫ. Corp⁹ mortuū ſepeliṫ. Sepultū reſoluiṫ. His. ix. gradib⁹ ſpūaliṫ itellectis pctō morimur. Quoꝝ tres ꝑmi ad virtutis ingreſſum. Duo medij ad ꝓgreſſū. Alij vō vltimi ad ſtatū perfectū anime referunṫ. ¶ Moriturus ergo ſpūaliter infirmaṫ ꝑ attritionē: ⁊ dolet ꝑ ꝯtritionē. Attritionē intelligo qn̄ aīa ꝑ gratiā gratis datā infirmaṫ. i. ab illicitis refrenaṫ. Cōtritionē qn̄ ꝑ gratiā gratūfaciētē dolet pctīs: ⁊ corde ꝑfecto compūgiṫ ⁊ penitet: ꝗ ꝯtritio ſīlitudinē mortis tenet. Pctīn enī qō peccāti dulce fuerat ad momentū: amarū poſtea penitēti ꝯuertiṫ in lamentū. Et dū eum fetor culpe ſollicitat: dū conſciētie dolor inſtigat: dū pudor offenſe diuine cor penetrat: dū horror extremi iudicij inquietat ſuſpirat ⁊ gemit: in ſpū vehemēti clamās ⁊ dicēs Triſtis eſt aīa mea vſꝗ ad mortē. Math. xxvj. Et illud Pſal. Circūdederunt me dolores mortis. ⁊ pro quia ꝑicula inferni inuenerūt me. Vel illud: Circūdederunt me dolores mortis: ⁊ torrētes iniq̄tatis ꝯturbauerūt me ⁊c̄. ¶ In ſecūdo gradu dolor corporis ꝑ ſingula mēbra diffuſus egrū in lectū deijcit et languorē inducit. Sic ꝯtritiōis dolor in deſideriū ſurgit: ⁊ in dilectionē igneſcit. Et ſicut lāguor induciṫ ex dolore: ſic amor gigniṫ ex ꝯtritiōe. Vn̄ Can. iiij. Si inueneritis dilectū: annūcietis ei quia amore lāgueo. Videas lāguidū nūc in lecto iacentē: nūc aliq̄ntulū ad ſurgēdū pro virib⁹ enitentē. Nōne ſic ſe habet ꝯuerſio penitētꝭ dū in eo vices alternat affectio doloris ⁊ amoris. Dolor enī deorſū deprimit quē erigere nitiṫ amor ſurſum. Nā q̄nto ꝑ amoris impetū collectis virib⁹ conaṫ erigi: tāto repreſſus memoria pctōꝝ cogiṫ reclinari. Sed bene cū eo agiṫ: ſi nec penitus ꝓſtrat⁹: nec erectus in lecto ſedeat: ⁊ cū lachrymis gemitib⁹ ⁊ ſuſpirijs gratiā viſitantē expectet. Nemo enī ex graui infirmitate reſurgēs ſubito in vigorem priſtinū ꝯualeſcit. ¶ In tertio gradu pallor naſcitur ex lāguore: ſic maceratio carnis ex inualeſcēte dilectiōe. Palleat oīs amās color hic eſt aptus amāti. Vn̄ ſpōſa decoloratā ſe clamat ex amore dilecti. Can. j. Nolite me ꝯſiderare ꝙ fuſca ſim: qꝛ decolorauit me ſol. Hoc pallore in ianuis mortis afficimur: duꝫ ex amore chriſti caro nr̄a iugiter maceraṫ. Vn̄ Pſal. Propter te mortificamur tota die eſtimati ſumus ſicut oues occiſionis: vt noſipſos dn̄o in ſacrificiū offerētes ſicut in holocauſto arietū: ⁊ ſicut in milib⁹ agnoꝝ pinguiū ſic fiat ſacrificiū noſtrū vt placeat ante deū. Vn̄ clamat Apl's Col. iij. Mortificate mēbra veſtra ꝗ ſunt ſuꝑ terrā. Nā ſm̄ eundē Ro. viij. Si ſm̄ carnē vixeritis moriemini. Si aūt ſpū facta carnis mortificaueritꝭ viuetis. Mortificeṫ igiṫ caro vt ſpūs viuat. Quia ſicut ait apl's petrus. j. Pe. iiij. Chriſtus ſemel pro pctīs nr̄is mortuus eſt vt nos offerret deo. mortificatos quidē carne: viuificatos aūt ſpū. Semel mori dn̄o ſatis fuit: ꝗ pctīn nō fecit. ꝗ vna oblatione ſua ſufficiētiſſima ⁊ ſuꝑabūdantiſſima pro oīb⁹ ſatiſfecit. Nos aūt peccātes quotidie pctō mori quotidie debem⁹. Et qꝛ fomes vl' libido carnis radicaliter ſemꝑ manet: nec ſemel ita mortificari pōt vt totaliṫ deſtruaṫ ſemel. iō carnē nō ſemel ſed ꝯtinue mortificare debem⁹. ¶ In q̄rto gradu motus deſtituiṫ. Motus inquā tā exterioris oꝑationis q̄ꝫ interioris affectionis. Adeo nāꝗ fit hō immobilis ad pctīn: vt nec ipm̄ opeṫ: nec in ei⁹ imaginatiōe vel memoria delecteṫ: vel illi⁹ recipiat etiā ꝑmū motū. Nā quēadmodū ſtatutū eſt hoīb⁹ ſemel mori. Hebre. xj. Sic nos debem⁹ eſſe ſemel mortui pctō: nō vltra reuiuiſcam⁹ ī eo: ſciētes ꝙ chriſtus reſurgēs ex mortuis iam nō moriṫ: ⁊ mors illi vltra nō dn̄abiṫ. Sequiṫ: Ita ⁊ vos exiſtimate vos ꝗdē mortuos eē pctō: viuētes aūt deo. Ho. Sicut chriſtus mortuus eſt ſemel: ita pctīn in vobis moriaṫ ſemel: vt nō oporteat iterari. Et ſic chriſtus ſemꝑ viuit: ita ſemꝑ etiā vos viuatꝭ vtutib⁹. Si enī mortui ſum⁹ pctō. ſ. ꝑ graꝫ dei. quō. i. ꝗ rōne adhuc poſt tantū bn̄ficiū viuemus in illo ⁊ reddem⁹ vires hoſti. Cū enī hō ꝑſtiterit grā vt moreremur pctō: ꝗd aliud facim⁹ ſi viuim⁹ in eo niſi vt grē ſim⁹ ingrati. Vis vidē ſpm̄ inouatū: ⁊ hoīeꝫ in virū alterū immutatū. hic eſt ꝗ nō ſuā ſꝫ dn̄i q̄rit facere volūtatē: carnis mūdiciā cordis amplectiṫ puritatē. ſeruat ſilētiū niſi vbū ꝓferat ordinatū. nihil toruū videbit in ocul': nihil inordinatū in greſſu: nihil offenſiuū in geſtu: nihil laſciuū in riſu: nihil in aurib⁹ qō ad ꝑruriginē ꝑtineat leuitatꝭ: nihil in toto corpe qō ꝑtēdat motū aliquē vanitatꝭ. ¶ In q̄nto gradu ſenſus obtūdiṫ: ⁊ ꝑ patiētiā velut inſenſibil' reputaṫ. Vn̄ in filio ſunamitis ꝗ mortuus iacebat in lectulo nō erat vox neꝗ ſenſus. iiij. Re. iiij. Sic martyres velut inſenſibiles effecti oīa tormētoꝝ genera ꝯtēnebāt q̄ſi penit⁹ nō ſentirēt: qꝛ chriſtū mētaliṫ excedebāt. Sic Apl's clamat ſe ꝯfiguratū morti chriſti: ſi quo quō ꝑtingat ad reſurrectionē: ꝗ eſt ex mortuis. Qm̄ ptes debēt cōgruere ſuo toti: ⁊ mēbra ſuo capiti ꝯformari: neceſſe eſt formā patiētie ad nos a chriſto capite deriuari. Vn̄ chriſtus in crucꝭ patibulo moriente: dorſum ſuū ſciſſuꝫ vberib⁹ vellicatas genas: faciē ſpecioſi pre filijs hominū ſputis illitā hominū īmūdoꝝ: caput corona ſpinea ſauciatū: latus ſanguine rubricatū: man⁹ ⁊ pedes clauis cōfoſſos: ⁊ tanꝗ̄ agn⁹ māſuetiſſim⁹ iugulatori ſuo nō reſpōdēs. In

crucis cathedra patiētiā efficaciter doce. verbo pariter ⁊ exemplo.
Pater inquit dimitte illis. qꝛ neſciūt qd faciunt. Nouum docendi
genus nouus magiſter aſſumpſit. Reos excuſat. factum attenuat.
⁊ ad patiētiā miro modo fideles ſuos informat. Moyſes iniurias
ſuas ꝓſequit᷑. ⁊ lege talionis vlciſcit᷑ ⁊ abſq; vlla miſeratiōe legis
ſue ɔtēptoꝛ occidit᷑. Chrſ aūt gladiū in vaginā reponi ꝑcipit. nec
fratri ꝑmittit iraſci. nec racha nec fatue dici. in quibꝰ tribus irā cō-
uitiū ⁊ ɔtēptū penitus interdixit. Dictū eſt antiq̄s. oculū ꝓ oculo.
dētē ꝓ dente. Iudeos vocat antiquos quos furoꝛ vindicte ſic fre-
neticos fecerat. ſic reddiderat effrenatos. vt ꝓ oculo caput: ꝓ dente
vitā expeterēt. vnde lex eos ad vindicte viciſſitudinem refrenabat.
vt tantū exigerēt vltionis quātū vis furētis intulerat leſionis. Ego
autē dico vobis ait chrſ Math. vj. Si q̄s te percuſſerit in dexterā
maxillā: ꝑbe illi ⁊ alterā. Uult dñs nō vitia vitijs vindicari ſʒ virtu
tibꝰ ſupari. ⁊ ire ſcintillā in ipſo ꝑncipio ne in furoꝛis incēdiū ꝓrū-
pere ꝑmittat᷑ extingui. Si ergo vitia ſupare volueris. arma patien-
tie ſume nō furoꝛis. Nōne dñante colera: febꝛe acrius eſtuāte. ple-
rūq; videmus freneticū fieri egrotātē. Frendet dentibꝰ. ꝑcutit pu-
gno. moꝛſibꝰ īpetit obſequētes: ſed medicus armatus patiētia non
deſpicit iniurias. moꝛſus ſuſtinet vt a pena liberet laboꝛātē. Cū igi
tur inferētes nobis iniurias laboꝛare freneſi cognoſcamus. furētiū
moꝛbos ⁊ moꝛſus virtute patiētie ſupemus. ⁊ velut īſenſibiles fa-
cti q̄ſi moꝛtui taceamꝰ. Exēplo dauid q̄ ſaul ꝑſequēti dicebat. Quē
ꝑſequeris rex iſrael. quem perſequeris: canem moꝛtuum perſeque
ris ⁊ culicem viuum. Attende q̄ſignanter loquitur. canis viuus la
trat. clamat ⁊ moꝛdet ſi poteſt. ſed canis moꝛtuus nihil hoꝛum fa-
cit. Uideas aliqua animalia pedibus. vnguibus. dentibus ⁊ corni-
bus ſeſe defendere. q̄dā aliq̄bus ꝑdictoꝝ. ſʒ verus patiēs eſt velut
canis moꝛtuus. aut culex viuus. Idē quoq; dicit in. pſ̄. Propter te
moꝛtificamur tota die eſtimati ſumus ſicut oues occiſionis. ¶ In
ſexto gradu coꝛpoꝛis ⁊ aīe nexus diſſoluit᷑: qꝛ ſubtractis ſenſibꝰ ve
lut īſenſibilis mēs effecta nullis tꝑaliū rex nexibꝰ. nullius coꝛrupti
bilis creature vinculis ꝑ affectionē amoꝛis illiciti detinetur. Unde
Can. viij. dicit᷑. Foꝛtis eſt vt moꝛs dilectio. dura ſicut īferus emula
tio. lāpades eius lāpades ignis atq; flāmaꝝ. aque multe nō potue-
rūt extinguere charitatē. Moꝛs naturalis ſepat aīā a coꝛpe. moꝛs
ſpūalis a rei coꝛruptibilis affectiōe. in hoc gradu ſepat᷑ aīa ab oībꝰ
q̄bꝰ ante fuerat ꝑ affectionē vnita. vt ſoli ſpōſo īhereat ꝑ amoꝛē. ꝓ
pter qđ amoꝛ moꝛti merito ɔpat᷑. Dura ſicut īfernus emulatio. In
fernus quos recipit. nō dimittit. Sicut ergo amoꝛ dicit᷑ eſſe ſimilis
moꝛte ꝓpter ꝑfectā ſepationē. in īferno ꝓpter ꝑpetuā cū chꝛſo vnio
nē. Lāpades eius ⁊c̄. In lāpade lux ⁊ ardoꝛ. Ardet mēs īterius de-
uotiōe. lucet exterius coꝛā hoībꝰ opinione. Sic ardet deo ꝑ deſide-
riū. vt luceat foꝛis hoībꝰ ad virtutis exēplū. Dictā ſepatiōē moꝛtis
ꝓponit apoſtolus in ſeipſo dicēs Phil. j. Deſideriū habēs diſſolui
ui ⁊ eſſe cū chꝛſo. ¶ In ſeptimo gradu ſpūs liber egredit᷑ qꝛ nullis
rei create retinaculis īpedit᷑. In h̄ gradu mēs ad celeſtia meditāda
libere ſubleuat᷑. Facilit᷑. n. ꝑ meditationē in deū erigit᷑. q̄ tꝑaliū af-
fectōe nō inuiſcat᷑. nec ſollicitudine diſtrahit᷑. nec pōdere ꝑgrauat᷑
Aues ſuaꝝ leuitate pēnaꝝ ſubleuant᷑ in altū. aut ad cibū querēdū.
aut ad laqueos euadēdū. aut ad delectabilit᷑ ſpaciandū. Sic aīa ad
celeſtia ſubtollit᷑. q̄nq; ꝓ ſpūali refectiōe querēda. Sic hoꝛtat᷑ apo
ſtolus col. iij. Que ſurſuʒ ſūt querite. q̄ ſurſuʒ ſūt ſapite. nō q̄ ſuper
terrā. moꝛtui. n. eſtis ⁊ vita veſtra abſcōdita ē cū chꝛſo in deo. q̄nq;
ꝓ delectatiōe guſtāda. ⁊ q̄nq; ꝓ q̄etis trāquillitate īueniēda. ⁊ ple
rūq; ꝓ tētatiōe fugiēda. Et de vtroq; iſtoꝝ ait. pſ̄. Quis dabit mi-
hi pēnas ſicut colūbe ⁊ volabo ⁊ req̄eſcā. ecce elongaui fugiēs ⁊c̄.
Solēt aīalia terrena q̄buſdā luſibꝰ ſaltus dare. ⁊ coꝛpa ſua q̄tulū-
cūq; in aera ſaliēdo trāſcēdere. ſic ⁊ piſces ſup aq̄s ſaliunt. ⁊ termi
nos ſue habitatiōis excedūt. Sic aīa ſemetipāʒ dʒ excedere. ⁊ ꝑ me
tatiōem ad celeſtia ſe leuare. vt mūdo moꝛtua. viuat in deo. Unde
aaron moꝛiturus iubet᷑ ī mōtē aſcēdere. qꝛ ꝑ meditatiōē debemꝰ
ad excelſa trāſire. paucoꝝ ē ī hūc mōtē aſcēdere: paucioꝝ vō ſtare ī
v᷑tice. ſʒ pauciſſimoꝝ ibi moꝛari. ⁊ q̄ſcere. ꝓp qđ ait. q̄ſ. Quis aſcē
det ī mōtē dñi. aut q̄s ſtabit ī loco ſctō eiꝰ. Quinimo. Dñe q̄s habi
tabit ī tabernaculo tuo. aut q̄s req̄eſcet ī loco ſctō tuo. Aſcēſus hʒ
difficltatē. ſtatꝰ ſublimitatē. req̄es voluptatē. De diuinis ſiq̄dē me
ditari mētibꝰ īcōſuetꝭ ad talia. oculis caligātibꝰ ad celi luminaria.
magne ē difficultatꝭ. Exerceri tñ ī eis. ⁊ meditatiōibꝰ ſacris ſcopa-
re ⁊ purgare ſpūs. magne ē dignitatꝭ. Quieſcē aūt ⁊ nō reuocari ad
īferius. magne eſt voluptatꝭ. Notabile aūt eſt qđ dicit᷑. ꝙ aaron. i.
montanus in ſupercilio montis. oꝛ. moꝛitur. Oꝛ interpꝛetat᷑ lumē.
qꝛ in vertice montis luminis ⁊ viſionis. mundo. carni. ⁊ etiam ſibi-
ipſi moꝛit᷑ vir contemplatiuus. Et aduerte verbum domini. aaron

inquit colligetur. ⁊ moꝛietur ibi. Mēs enī que per vana deſideria
ſpargitur. que varijs cogitatiōibus huc illucq; diſtrahitur. in hoc
monte non moꝛitur. Diſcat igitur mens humana priꝰ ad ſeipſaʒ in
trare. ⁊ in ſe conſiſtere quatenus in hunc monteʒ poſſit aſcendere.
Colligat aīa cogitationes ſuas. vt exurgat in meditationem. medi
tatio proficiat in ɔtemplationē. contemplatio inducat exultationē
exultatio dilatetur in admirationē. admiratio trāſeat in alienatio-
nē. alienatio ꝑterminet᷑ in moꝛtē ſpūaleʒ. Eſt aūt differenria iter co-
gitationē ⁊ meditationē. Quia cogitatio eſt īꝓuidus mentis ob
tutus ad euagationē pronus. Meditatio aūt eſt ꝓuidus mētꝭ ob-
tutꝰ. circa veritatꝭ inq̄ſitionē vehemētius occupatus. ¶ In octauo
gradu moꝛtuꝰ ſepelit᷑: qꝛ cū per meditationē mens ſurſum erigit᷑.
pacis ſerenitas obtinet᷑. vnaqueq; res nō q̄eſcit. niſi cū ad locū pro
priū ꝑuenerit. Quare cū locꝰ aīe ſit deꝰ. q̄diu amoꝛ noſter ad mlta
ſpargit᷑. vl̄ ad ima deriuat᷑ nūq̄ ad verā pacē ꝓducit᷑. Jō dicit Au
gu. Inq̄etū eſt dñe coꝛ noſtrū donec req̄eſcat in te. Ibi ḡ ſit mens.
⁊ hic erit req̄es. Ibi moꝛtuꝰ ſepelit᷑. Hoc eſt ſepulchꝛū qđ Joſeph
dño prepauit. in quo chꝛiſtꝰ moꝛtuꝰ req̄euit. Moꝛiturus moyſes
montē aſcēdit. terrā ꝓmiſſiōis aſpicit. in v᷑tice mōtis phaſgas mo
rit᷑. ſepelit᷑ a dño. cuius ſepulchꝛū oībus hoībus eſt ignotū. Aſcen
dit in mōtē per mētis eminētiā. ɔtēplat᷑ ꝓmiſſam fidelibꝰ patriā.
moꝛit᷑ cū efficit᷑ quodāmō difformis ꝑ gratiā ſepelit᷑ a dño per in
fuſaʒ ſibi letitiā: ſed ſepulchꝛū illius nullus agnoſcit hoīuʒ q̄ñ illa
pax exupat omnē ſenſum. ¶ In nono gradu. coꝛpus ſepultū reſol
uitur. Quia cū mens in lumīe diuino ſemetipſaʒ clarius intuet᷑. re-
cognoſcens ſe q̄ſtū ad aīam creatā ex nihilo. ⁊ ſic q̄ſtū ē de ſe ſim-
pliciter nihil eſſe. q̄ſtum aūt ad coꝛpus ſe puluerē eſſe ⁊ cinerē. im-
mo viliſſimū ſterquiliniū. ſaccū ſtercoꝝ. ⁊ cibū vermiuʒ. neceſſario
humiliari ɔpellit᷑. Sicut ait pſ̄. Inflāmatū eſt coꝛ meū ad dilectio
nē. ⁊ renes mei cōmutati ſunt q̄ſtū ad delectationē: qꝛ in renibꝰ cō
ſiſtit delectatio. ⁊ ego ad nihilū redactus ſuʒ. ſ. in mei reputatiōe. i.
in veriſſima mei cognitiōe me nihil eſſe cognoui. Attēde ꝙ quāto
plus ꝓficit q̄s in dei cognitiōe. tāto in diuino lumine cognoſcit ſe
verius. ⁊ tāto ampliꝰ ſe ɔſpicit nihil eſſe. Unꝰ Aplus primo Coꝛin.
quarto. dicit. Puto ꝙ deus nos nouiſſimos aplos. i. viliſſimos. q̄
ſi de quibus non curet. oñdit tanq̄ moꝛti deſtinatos quaſi ad nul
lam vtilitatē: ſed moꝛi reſeruates. Sequit᷑. Tāq̄ purgamenta hu-
ius mundi facti ſumus oīuʒ peripſima vſq; adhuc. Et dauid ex hu
militate ſe cani moꝛtuo compauit. Attende ꝙ ſicut ignis in ſuo ci-
nere qui eſt vltimꝰ ſue reſolutionis terminus ɔſeruat᷑. ſic aīa in hu
militate q̄ reſoluit᷑ vſq; ad minima ⁊ vſq; ad vltia cuſtodit᷑. Et ſic
fenix ɔgregatis aromatibꝰ incēdit ignē quo ɔcremata ⁊ in cinereʒ
redacta renouat᷑. ⁊ per talem renouationē perpetuus cōſeruat᷑. ſic
aīa charitatis igne ſuccēſa. ac in humilitatis cinere reſoluta. cōſer-
uatur in gratia ac de die in diem per gratiam renouatur.

¶ De moꝛte culpe. DIS. VIII.

POſt moꝛtē nature ⁊ gratie. vidēdū eſt de moꝛte
culpe. quā vitare debemus: qꝛ eſt deteſtabi
lis ⁊ dānoſa. Cū enī oīs creatura dei bona ſit. ſicut dici
tur. j. Thim. iiij. Deus tñ moꝛtē nō fecit Sap. j. Nec ob
ſtat huic illud qđ dicit᷑ Eccī. xj. Bonū ⁊ malū vita ⁊ moꝛs a deo ſē
qꝛ illud eſt intelligendū de moꝛte coꝛpali. quaʒ deus inflixit homi
ni ꝓpter peccatū. Unde Ro. v. Per hominē peccatū ītrauit in mū
dū. ⁊ ꝑ peccatū moꝛs. Moꝛs igit᷑ coꝛpalis. i. neceſſitas moꝛiendi ꝓ
tanto dicit᷑ eſſe a deo: qꝛ impedimēto moꝛtalitatꝭ ablato. ⁊ hoīe re
licto ꝓpꝛijs nālibus remāſit hō de neceſſitate moꝛtalis. Moꝛs na
ture. i. neceſſitatis moꝛiēdi ē ineuitabilis vt dictū eſt: ſed moꝛs cul-
pe ē euitabilis. ⁊ eſt in hoīs libertate. Sicut dicit᷑ Eccī. xv. Ante ho
minē vita ⁊ moꝛs. vita inq̄ gratie. ⁊ moꝛs culpe. ⁊ ꝓpter hoc ē cul-
pabilis. Si enī mutari nō poſſet. culpabilis nō eſſet. Quia ſicut di-
cit Augu. Nemo peccat in eo qđ vitare nō pōt. ¶ Sciendū aūt ꝙ
hec moꝛs q̄nq; cōſiſtit in coꝛde tñ. ſ. in cogitatione. delectatiōe. vl̄
cōſenſu. Unde in ꝑſona hoīu- impioꝝ dicit᷑ yſa. xxviij. Percuſſi-
mus fedus cū moꝛte. hoc fedus cōmittit᷑ in ɔſenſu. ¶ Q̄nq; conſi-
ſtit in oꝛe. q̄ñ. ſ. ꝓrumpit in deoꝛdinatā locutionē. Dicit᷑ enī Pro-
uer. xviij. Moꝛs ⁊ vita in manibꝰ lingue: ſʒ qꝛ lingua noſtra in lu-
brico poſita ē. ⁊ ꝑ illā frequēter labimur in peccatū. Jō dicit Jaco
bi. iij. Lingua noſtra ignis eſt. vniuerſitas iniquitatꝭ. Lingua cōſti
tuit᷑ in mēbꝛis noſtris q̄ maculat totū coꝛpus. ⁊ inflāmat rotā na-
tiuitatis nr̄e inflāmata a gehēna. Oīs. n. natura beſtiaꝝ ⁊ volucrū
⁊ ſerpētū. ⁊ ceteroꝝ aīaliuʒ domat᷑. linguā aūt nullꝰ hoīuʒ domare
pōt. Eſt. n. inq̄etuʒ malum plena veneno moꝛtifero. Et Eccī. xxviij.
Poſt mlta mala q̄ ex lingua ꝓuenire teſtat᷑: ait. Moꝛs illiꝰ. moꝛs
neq̄ſſima ⁊ vtil᷑ īferꝰ potiꝰ q̄ illa. Jō ſalubꝛit᷑ exhoꝛtādo dicit. Aur

tuū ⁊ argentū tuū ꝯfla. ⁊ verbis tuis facito ſtaterā. ⁊ frenos oꝛi tuo
rectos. Attēde ne foꝛte labaris in lingua tua. ⁊ cadas in ꝯſpectu ini
micoꝝ inſidiātiū tibi. ⁊ ſit caſus tuus inſanabilis in moꝛte. ¶ Qn̄
ꝙ pꝛogredit̄ ad operationē. Sicut dicit̄ Sap. j. Iniuſticia eſt moꝛ
tis acquiſitio. impij aūt manib⁹ ⁊ verbis accerſierunt illā. Et ibidem
ante. Nolite zelare moꝛtē in erroꝛe vite veſtre. neq; acqratis perdi
tionē in operibus manuū veſtrarū. In ſignū huius triplicis moꝛtis
legit̄ chꝛiſtus tres moꝛtuos ſuſcitaſſe. lȝ enim innumerabiles ſuſci
taſſe credat̄. de trib⁹ tm̄ euāgeliſte faciūt mētionē. Puellā ſuſcita
uit in domo Math. ix. Ad deſignandū ſpirituale ſuſcitatiōeȝ. quā
facit quotidie a moꝛte peccati exiſtētis iterius in affectiōe. Iuuenē
ſuſcitauit in poꝛta Luce. vij. Ad indicādū ſuſcitationē a moꝛte pec
cati pꝛorūpentis in locutiōe. Lazarū ſuſcitauit in ſepulchꝛo ad figu
randū ſuſcitationē a moꝛte peccati exiſtentis in operatiōe Ioh. xi.
¶ Pꝛogreſſus aūt peccati quō ſerpit ⁊ ſerpēdo ꝓcedit. optime de
claratur in pꝛimo peccato pꝛimoꝝ parētū. Geñ. iij. Dixit ſerpēs ad mu
lierē. Cur pcepit vobis deus vt nō comederetis de omni ligno pa
radyſi. Cui rñdit mulier. De fructu lignoꝝ que ſunt in paradyſo ve
ſcimur. de fructu vero qȏ eſt in medio paradyſi. pcepit nobis deus
ne comederemus. ⁊ ne tangeremus illud. ne foꝛte moꝛiamur. Dixit
aūt ſerpēs ad mulierē. Nequaꝗ̄ moꝛte moꝛiemini. ſcit enī deus.
ꝙ quocūq; die de eo comederitis aperient̄ oculi veſtri. ⁊ eritis ſicut dij
ſciētes bonū ⁊ malū. Attēde ꝙ deus dixerat aſſertiue ⁊ cōminato
rie. quocūq; die comederitis ⁊c̄. mulier addidit verbū heſitationis
ſ. foꝛte: ſerpēs ꝯſtanter negauit. dicens. Nequaꝗ̄ moꝛiemini. Ecce
dyabolus poſuit in queſtiōe. Mulier rñdit cū heſitatiōe. ⁊ ex hoc
dedit dyabolo viā ⁊ audaciā negādi. qȏ deus dixerat cū aſſertiōe.
Niſi enī mulier heſitaſſet. dyabolus verbū dn̄i negare minime pꝛe
ſumpſiſſet. Niſi etiā mulier dyabolo pluſꝗ̄ deo credidiſſet. nequa
ꝗ̄ cibū vetitū tetigiſſet. Seqtur. Uidit igit̄ mulier ꝙ lignuȝ eēt bo
nū ad veſcendum. Hoc cognouit ex odoꝛatu. ⁊ pulchꝛū oculis. ecce
aſpect⁹. Tulitq; de fructu. ecce tactus. Et comedit. ecce guſtus. Et
ſic cōpletū ē in eua peccatū inobediētie. ad qȏ tn̄ multe deoꝛdina
te circūſtātie cōcurrerūt. Poſtmodū dedit mulier viro ſuo. ecce ini
qua ſuggeſtio. Qui comedit. ecce ade ꝑuaricatio. Et ſic ꝯſūmatum
eſt peccatū in vtroq;. Iſte ꝓceſſus q̄ fuit in peccato pꝛimoꝝ parētuȝ
materialit̄. ſolet eſſe in peccato vni⁹ hoīs ſpūaliter. Nā aſpect⁹ eſt
in cogitatiōe. odoꝛat⁹ in delectatiōe. tact⁹ in ꝯſenſu. guſtus in pꝑe
tratiōe. Aduerte ꝗ̄moꝛtiferus ē iſte fruct⁹ q̄ nō ſoluȝ ex guſtu īfert
moꝛtē ſic aīalia venenoſa. verūetiā ex viſu. odoꝛatu. tactu ⁊ guſtu.

De modis moꝛiendi. DIS. IX.

SIcut ait ſapiens Sap. j. Inuidia dyaboli moꝛs
intrauit in oꝛbē terraꝝ. Iō nāq; dyabolus
inuidit homini. q2 vidit eū illuc ꝑ humilitatē poſſe ꝑtin
gere. vn̄ ꝑ ſupbiā ſe nouerat coꝛruiſſe. Inuidēs aūt ho
mini. tētauit. tētādo deuicit. ⁊ deuictuȝ ſubiecit. ac ſubiecto inique
tyrānice dn̄ari pꝛſumpſit. Sicut aūt tyrannus ipiſſimus ſubiectos
ſuos ſine miſericoꝛdia affligit. oppꝛimit. ac eis exq̄ſita genera moꝛ
tis infligit. ſic dyabolus omni tyrāno crudelioꝛ. varijs moꝛtis gene
rib⁹ miſeros quos in ſeruitutē ſuā redigit. moꝛi fecit. ¶ Alios nā
q; moꝛi facit ſuſpēdio. ſ. ꝑ ſupbiā. Supbos enī ſuſpēdit in altū va
nitatis. vt poſtmodū pcipitet in ꝓfundū miſerie gehēnalis. ſicut ſo
lēt facere luctatoꝛes. quoꝝ vnus aliū eleuat a terra. vt ſub pedibus
ſuis deijciat eleuatū. Hūc modū pcipitij pꝛius exptus fuerat in ſe
ipſo. Nā cū ipſe leuari vellet ꝑ ſupbiā. de⁹ ipm deiecit in ꝓfunduȝ
abyſſi. Sicut dicit̄ yſa. xiiij. Dicebas ī coꝛde tuo. In celū ꝯſcēdā ſu
per aſtra celi exaltabo ſolium meum. aſcendam ſuper altitudinem
nubium. ſimilis ero altiſſimo. veruntamē ad infernum detraheris
in pꝛofundum laci. Et ante. Detracta ē ad īferos ſupbia tua. Et Lu
ce. x. dicit̄ de codeȝ. Uidebā ſathanā ſicut fulgur de celo cadētem.
Sicut igit̄ dyabolū. q2 ſe ꝑ ſupbiā extollere voluerat de⁹ pcipita
uerat in īfernū. ſic ipſe tractu ꝯſimili conat̄ hoīes pꝛimo q̄dē in altū
extollē. vt poſtmodū pcipitet ī ꝓfundū. Exēplū de achitophel. q̄ de
ſapia ſua pſumēs. vidēs ꝙ nō eēt factū ꝯſiliū ſuū. qȏ. ſ. dederat cō
tra dauid. ſuſpēdio iterijt. ij. Re. xvij. Et de abſalon q̄ nimia ābitiōe
dominādi ſuccēſuſ. pꝛēȝ ſuū dauid de regno fugauit. ſicut dicit̄. ij.
Re. xviij. ꝙ ipo ſuſpēſo īter celū ⁊ terrā mulus cui īſederat ptrāſijt
De amā vō Heſter. vij. De pcipitio vō dicit̄. iiij. Re. ix. Quō iezabel
fuit pꝛecipitata de feneſtra palatij. Et de ochozia. iiij. Re. j. Cecidit
ochozias ꝑ cācellos cenaculi. Cui mādauit helyas de lectulo ſuper
quē aſcēdiſti nō deſcēdes. ſȝ moꝛte moꝛieris. De antyocho etiā di
cit̄. ij. Mach. ix. Supbia repletus ignē ſpirās aīo in iudeos. conti
git illum impetu euntem de curru cadere ⁊ graui coꝛpoꝛis colliſiōe
mēbꝛa vexari. Iſq; qui ſibi videbat̄ etiaȝ fluctibus maris īperare.

⁊ montiū altitudines in ſtatera appendere. nūc humiliat⁹ in geſta
toꝛio poꝛtabat̄. Nota ibi de viliſſima moꝛte eius. vn̄ bene de ſup
bo dicit̄ Iob. xviij. deuoꝛet pulchꝛitudinē cutis eius. ⁊ ꝯſūmat bꝛa
chia illius pꝛimogenita moꝛs. Pulchꝛitudo cutis ē gl̄ia tp̄alis. Per
bꝛachia opa deſignant̄. Moꝛs aūt eſt peccatū qȏ aīam occidit. pꝛi
mogenita ḡ moꝛs ē ſupbia que eſt initiū oīs peccati. Pulchꝛitudi
neȝ ḡ cutis eius ⁊ bꝛachia pꝛimogenita moꝛs deuoꝛat: q2 iniqui glo
riā ⁊ opationē ſupbia deuaſtabat. Potuit enī etiā in hac vita glo
rioſus exiſtere. ſi ſuperb⁹ nō fuiſſet. ⁊ opibus poterat deo cōmēda
ri. niſi elatio pꝛeceſſiſſet. Sequit̄. Auellat̄ de tabernaculo ei⁹ fidu
cia. De tabernaculo ei⁹ fiducia euellit̄ qn̄ ꝑuerſus q̄ſq; q̄ multa in
hac vita parauerat repētina moꝛte diſſipat̄. Sequit̄. Et calcet ſup
eū quaſi rex interit⁹. Quia vel hic vitijs pꝛemit̄ q̄ ad iteritū trahūt
eū vel moꝛtis tpe̾ poteſtati demoniace ſubiugat̄. Hui⁹ moꝛtis reme
diū eſt timoꝛ humiliās. vel humilitas deū timēs. Sicut ait ſapiēs.
Pꝛouer. xiiij. Timoꝛ dn̄i fons vite. i. vite ſpūalis initiū vt declinet:
id eſt declinare faciat a ruina moꝛtis. ¶ Alios perimit dyabolus ve
neno. ſ. per inuidiā. Sicut ſcriptū ē Sap. ij. Inuidia dyaboli moꝛs
intrauit in oꝛbē terrarū. imitant̄ aūt illū. qui ſunt ex ꝑte illius: q2 vi
delicet ſicut dyabolus vir⁹ inuidie ſue diffundens in hoīes in toto
oꝛbe terrarū. vt nō ſit qui ſe abſcōdat a caloꝛe eius ſic ipi intoxica
ti ꝑ eū ⁊ ei⁹ imitatoꝛes effecti. alios inficiūt inuidēdo. Pꝛio ḡ moꝛi
unt hac peſte. ſicut dicit̄ Iob. v. Paruulū occidit īuidia. Glo. Par
uulus īuidia occidit̄: q2 niſi inferioꝛ eēt. de bono alteri⁹ nō doleret
vel puus ē. q̄ terrena diligit. magn⁹ q̄ etna. Paru⁹ ḡ īuidia occidit̄
q2 null⁹ hac peſte moꝛit̄. niſi q̄ terrena appetit. q̄ tota nō ꝑueniunt
plurib⁹. Un̄ ſi q̄ deſideram⁹ illi inuidem⁹ q̄ ꝑenit⁹ ea accepit. vl̄ ꝑtē
habēdo quātitatē nobis reſtrigit. Iſti aūt ſic infecti īuidia. ⁊ ſpūa
liter īterfecti. īficiūt alios venenū inuidie diffundēdo. Sicut detra
ctoꝛes. ⁊ v̄boꝛuȝ infamie relatoꝛes. Cōtra quos ait Sap. Ecci. xix.
Audiſti v̄bū aduerſus ꝓximū tuū. cōmoꝛiat̄ in te fidēs qm̄ non te
dirūpet. Et q2 nō minus q̄nq; peccat auditoꝛ detractiōis q̄ ipe de
tractoꝛ. Sicut ait Bern̄. Detrahere an detrahentē audire. qȏ iſtoꝝ
ſit graui⁹ nō facile dixerim. iō dicit̄ Pꝛouer. xvi. Indignatio regis
nūcij moꝛtis. Nuncij moꝛtis ſunt detractoꝛes. q̄ ſemꝑ moꝛtē nūciāt
ꝓximoꝝ. ⁊ moꝛtē nunciādo. etiā audiētes occidūt. Cōtra iſtos nū
cios moꝛtis dȝ rex. i. q̄libet iuſtus ſe ⁊ oēs ſenſus ſuos bene regēs in
dignari. ⁊ eos cū indignatiōe repellere. vel indignatiōe repellere. vl̄
indignatiōis ⁊ diſplicētie ſigna miniſtrare. ¶ Sciēdū aūt ꝙ inuid⁹
dolet de bono alterius. et gaudet de malo. ſicut alibi declaratū ē.
¶ Qꝛ tū ad pꝛimū. ſpeciē inuidoꝝ pꝛetendit Ionas. q̄ de niniue ci
uitatis ꝯuerſiōe dolebat. de quo dicit̄ Ione. iiij. Petiuit Ionas aīe
ſue vt moꝛeret̄. dicēſ. Meli⁹ ē mihi moꝛi q̄ viuere. ¶ De ſcḋo ſcri
ptū ē Pꝛouer. xxvi. Sicut noxi⁹ ē q̄ mittit lāceas ⁊ ſagittas ī moꝛ
tē. ita vir q̄ fraudulēter nocet ꝓximo ſuo. Iſte q2 gaudet de malo al
teri⁹. ideo fraudulēter ī malū alterius machinat̄. ⁊ ꝑ vias occultas
nocere conat̄. De mala moꝛte taliū exēpla multa legim⁹ in ſcriptu
ra. Chaym ex īuidia ſua ꝑimēs fratrē ſuū abel. occiſus ē a lamech
Geñ. iiij. Egyptij dolētes: q2 hebꝛei in terra ſua creſcebāt ⁊ multipli
cabant̄. nimis timētes. ne ꝓceſſu tpis ipſos oppꝛimerēt. affixerūt
eos multiplr̄. ⁊ ſibi ſuitute duriſſima ſubiecerūt. Sȝ cū illos fugiē
tes pſequerent̄. aque maris rubꝛi opuerūt curr⁹ ⁊ eq̄tes cūcti exerci
tus pharaoniſ. ita ꝙ nec vn⁹ q̄dē ſupfuit ex eis Exoḋ. xiiij. Abyme
lech. q̄ ſeptuaginta frēs ſuos occiderat. vna mulier iaciēs fragmen
mole ꝯfregit cerebꝛū. q̄ ab armigero ſuo fecit ſe iterfici Iuḋ. ix. Sa
ul q̄ tā iniq̄ īuidia pſecut⁹ ē dauid. tādē irruēs ſup gladiū ſuū moꝛ
tu⁹ ē. j. Re. xxxj. Siba fili⁹ bochꝛi ꝯcitauit pplm ꝯ dauid ⁊ fugiēs ī
abela ciuitatē. vbi putabat ſe hr̄e refugiū. decapitat⁹ fuit ibideȝ. ij.
Re. xx. Accuſatoꝛes danielis iubēte dario rege. miſſi in lacū leonū
cōtinuo ſūt a leōib⁹ deuoꝛati. Dan̄. vj. ⁊ xxxiiij. ¶ Alios occidit dya
bolus gladio ſuo ꝑ iracūdiā. Un̄ dr̄ Exo. xv. Dixit inimic⁹ pſeq̄r. ⁊
ꝯpꝛehēdā diuidā ſpolia. iplebit̄ aīa mea. euagiabo gladiū meū iter
ficiet eoſ man⁹ mea. Et Iob. v. dr̄ Uirū ſtultū iterficit iracūdia. Gl.
Manſuetudo imaginē dei ī nobis ꝯſeruat q̄ ſꝑ trāquill⁹ ē: ſed ira
diſſipat q̄ multis v̄tutib⁹ pꝛiuat. q̄ dū q̄etē mētis tollit. ſpūſſanctus
ibi nō q̄ſcit. Irati ⁊ īpatiētis figurā tenet ionaſ. Cui irato ꝑp ederā
deſiccatā dixit dn̄s. Putaſne bene iraſceris tu ſup edera. Et dixit.
bene iraſcoꝛ ego. vſq; ad moꝛtē. Ceteꝝ factū ſampſonis ſeipſuȝ vt
hoſtes occideret occidētis. ſpeciē iracūdi pꝛetēdit. De quo dicitur
Iuḋ. xvi. Moꝛiat̄ aīa mea cū philiſtijm vt vlciſcar me de hoſtib⁹
meis. ⁊ ꝑ amiſſiōe duoꝝ luminū. vnā recipiā vltionē. Irat⁹ enī ſibi
nocere deſiderat. vt vindicādo ſe nocētib⁹ ſibi poſſit inferre maius
vel ſile nocumētū. Itē factū razie pꝛetēdit modū hominis ex impa
tientia deſpati. de quo dicit̄. ij. Mach. xiiij. ꝙ nichanoꝛ miſit mili

tes q̄ngētos q̄ eū cōprehēderent. Lū aūt cōprehenderet̄.gladio ſe petijt.eligēs nobiliter mori potius q̄ꝫ ſubditus fieri peccatoribus. ⁊ ꝯtra natales ſuos īdignis iniurijs agi.ſꝫ cū nō certo ictu ꝑpter feſtinationē plagā dediſſet.recurrēs ad muꝝ ſemetipſum pcipitauit in turbas.⁊ cadēdo venit p mediā ceruicē.curſuq̄ꝫ tubā ꝯtrāſiēs.⁊ ſtās ſupra petrā preruptā.cōplexus inteſtina ſua vtriſq̄ꝫ manibus proiecit ſup turbas.⁊ ita defunctus ē.Quāuis aūt ſcriptura ſacra: Jonā.ſamſonē ⁊ razīā cōputet īter ſanctos.eorūq̄ꝫ facta pdicta excuſent a ſanctis.q̄ꝫtū tñ ad exteriorē apparētiā.modū īpatiētis ire ꝑtendūt.Sꝫ qualiter īpij in ſanctos tyrānides exercētes.crudelitatis ſue penas modis varijs exoluerūt in locis innumeris ſcriptura ſacra teſtat̄.Uerbi grā.de ſyſara dicit̄ Judi.iiij.Tulit Jabel vxor aber cynei clauū tabernaculi.⁊ defixit in cerebrū ſyſare.q̄ ſoporem morti ſociās defecit.⁊ mortu⁹ eſt.De zebee ⁊ ſalmana dicit̄ Judic. viij.quos Gedeon īterfecit.De adonibezech Judic.j.Cōprehēderūt filij iſrael Adonibezech ceſis ſūmitatib⁹ manuū eius.ac pedū.ſicut fecerat ſeptuaginta regib⁹.adduxerūtq̄ꝫ eū in hierlm:⁊ ibi mortu⁹ ē.De chaym q̄ fratrē ſuū occidit.⁊ a lamech occiſus ē Geñ.iiij. De pharaone Exodi.xiiij.De abymelech q̄ ſeptuaginta fratres ſuos occidit Judic.ix.De Joab q̄ lꝫ ſtrennuus miles fuerit.q̄ꝛ tñ duos viros ꝑdicioſe pemit.iuſſit dauid moriēs occidi.iij.Regū.ij.De zambri q̄ ꝯtra regē iſrael peſſimū.ſ.hela rebellās occidit.dicit̄.iij.Re. xv.q̄ꝛ poſt ſeptē dies ſeipm cū domo regia ſuccēdit.De achab peſſimo dicit̄.iiij.Reg.xxij.Qō vulneratus in bello mortuus ē veſpi. ⁊ linxerūt canes ſanguinē eius in eodē loco in quo linxerāt ſanguinē naboth.q̄ ipſo achab diſſimulāte fuerat lapidatus.De benadab rege ſyrie.q̄ multa mala filijs iſrael intulerat quō a ſeruo ſuo aſael iugulat⁹ fuit:dicit.iiij.Re.viij.De Joas rege iuda.q̄ zachariā filiuꝫ Joiade ſacerdotis lapidari fecit dicit̄.iiij.Re.xij.Qō a ſeruis ſuis fuerit īterfect⁹.De antiocho q̄ multoꝝ viſcera torſerat.quō dirum dolorē viſceꝝ paſſus.miſerabili morte defunctus eſt.ij.Mach.ix. De herode ipiſſimo.quō percuſſus ab angelo ꝯſumptus a vermibus expirauit Act.xij.His oīb⁹ exēplis oſtēdit̄.quō īpij īpiā vitaꝫ agētes dyabolo ꝑcurāte ⁊ deo iuſte faciēte.vel pmittente.diuerſa dire mortis genera patiunt̄.Huius mortis remediū.ē patiētie lenitas.ſicut ait pš.Nō moriar ſꝫ viuā.caſtigans caſtigauit me dñs.⁊ morti nō tradidit me.Et.ij.Mach.vj.Lū a morte poſſem liberari. duros corporis ſuſtineo dolores.ꝑpter timorē aūt tuū libēter hec patior.De patientia.Re.ſupra de morte gratie q̄nto gradu. ¶ Alij ſubmergunt̄ p auariciā.Tēporalia nāq̄ꝫ fluūt ⁊ refluūt ſicut aque vnde ſicut ī flumine q̄nq̄ꝫ hꝫ hō aquā vſq̄ꝫ ad talū:q̄nq̄ꝫ vſq̄ꝫ ad genua.q̄nq̄ꝫ vſq̄ꝫ ad renes.q̄nq̄ꝫ vſq̄ꝫ ad collū.plerūq̄ꝫ totus īmergitur.ſic aliq̄ñ amor tpaliū nō plus tāgit hoīem q̄ꝫ aqua tāgēs taluꝫ eius.Unde de re de qua nihil aut parū curat̄ ſolet dici.hoc nō tangit etiā talū meū.vl nō aſcēdit vltra talū meū q̄ſi q̄s diceret.Parū afficior vel nō curo.aliquādo amor tēporaliū pertingit vſq̄ꝫ ad genua.quaſi plus aliquātulū appropinquans ad cor hoīs.ſꝫ adeo lōge diſtans q̄ nō eſt periculū ſubmerſiōis.vel deordinate affectiōis aliquādo peruenit vſq̄ꝫ ad renes.i.vſq̄ꝫ ad delectationē.q̄ꝛ in tēporalibus affectio delectat̄.tñ citra deū aliquando ꝑuenit aqua vſq̄ꝫ ad guttur.⁊ tūc ē hō in magno periculo q̄ñ in tēporalib⁹ delectatur ⁊ nimis occupat̄.⁊ inordinate afficit̄.ſed ſicut natans euadere pōt.nec totaliter deſperat̄ quouſq̄ꝫ caput eius īmergat̄.Sic in ꝓpoſito.quādo totus homo īmergit̄ in terrenis.iā nō eſt ſpes euaſionis.Propter qō.pš.exclamat.Saluū me fac de⁹.q̄ñ īntrauerunt aque vſq̄ꝫ ad animā meam.Infixus ſum in limo ꝓfundi.⁊ nō eſt ſubſtātia.Sic etiā.b.Petrus cū adiutorio gratie diuine ambulās ſup aquas.vidēs vētū validū veniētē timuit.Et cū cepiſſet mergi. clamauit dicēs.Dñe ſaluū me fac.Math.xiiij.In hoc facto.b.Petrus figurā tenet eoꝝ q̄ diuine gratie manutenētia ſiccis pedib⁹ ambulāt ſup aquas.i.intactis cordis affectionibus.quaſi pedib⁹ non tāgētes.imo potius ꝯculcātes illeſi p trāſeūt q̄ꝫdiu non ſibi ſed deo gloriā tribuētes.ad chriſtū venire ꝯtēdūt.ſed videns petrus vētuꝫ i.tētationis impulſuꝫ timuit.q̄ꝛ nō eſt de ꝓprijs viribus īter fluct⁹ pelagi preſumēdū.ſed diuinū auxiliū eſt obnixius īplorandum.Et cū cepiſſet mergi.clamauit.Quia nō vltimū ſubmerſiōis periculuꝫ expectādū eſt ſꝫ in ipſo ꝑncipio q̄ꝫcito aduertit hō periculū diuinuꝫ ꝑſidiū eſt petēdū.Ait eñi Apoſto.j.Thiṁ.vj.Qui volūt diuites fieri incidūt in tētationē ⁊ in laqueū dyaboli.⁊ in deſideria multa inutilia ⁊ nociua q̄ mergūt hoīem in interitū ⁊ perditionē.In figuꝫ huius dicit̄ Exo.vij.q̄ moyſes ex ꝑcepto dñi percuſſit aquā fluminis q̄ verſa ē in ſanguinē.⁊ piſces q̄ erāt in flumine mortui ſunt.p quod voluit dñs deſignare q̄ aqua fluminis egypti.i.bona trāſitoria huius mūdi ꝯuertunt̄ in ſanguinē.i.in mortē eoꝝ qui inordinate ea diligūt.⁊ piſces qui in ea erāt mortui ſunt.i.qui in eis cōuerſant̄ ⁊ nutriunt̄ ex eis.Itē aqua ꝯuertit̄ in ſanguinē.q̄ñ cupiditas tpaliū cōuertit̄ in crudelitatē.qō ſepiſſime ꝯtingit.Lupidi nāq̄ꝫ fiunt īpij.imiſicordes.fraudulēti.fures.raptores crudeles.⁊ pauperū oppreſſores.Electoꝝ ⁊ reproboꝝ differentiā q̄ꝫtuꝫ ad viſum tpaliū mirabiliter oñdit de⁹ in diuiſione maris rubri Exo.xiij.Ubi dicitur q̄ aque ꝯpuerūt currus ⁊ eq̄tes cuncti exercit⁹ pharaōis.nec vnus q̄dē ſuperfuit ex eis.filij aūt iſrael pretexerūt p mediū ſicci maris.⁊ aque eis erant ꝓ muro a dexteris ⁊ a ſiniſtris.⁊ viderūt egyptios mortuos ſup litt⁹ maris.Ecce aque ſūt electis ꝓ muro defenſiōis q̄ reprobis ſunt cā perditiōis.Qꝫ aūt ſint electis ꝓ muro defēſionis docet̄ Thob.iiij.dicēs.Quō potueris.ita eſto miſericors.Sequit̄.Elemoſyna a pctō ⁊ a morte liberat.nec patiet̄ aīas ire in tenebras.ecce murus a ſiniſtris.Sequit̄.Fiducia magna coraꝫ deo ſūmo eſt elemoſyna.Et parū ante dicit̄.Premiū bonū theſauriza ſ tibi in die neceſſitatis.ecce mur⁹ a dextris. ¶ Quod vō reprobis ſint cā ꝑditionis.pꝫ per multa exēpla.Achor q̄ꝛ tulit de anathemate iericho.lapidauit eū oīs popul⁹.⁊ oīa q̄ eius erāt igne ꝯſumpta ſunt Joſue.vij.Adoleſcēs qui putabat ſe dauid ꝓſpera nunciare.ac p hoc munera reportare.dicendo ſe ſaul occidiſſe.iubēte dauid occiſus ē.ij.Reg.j.Simile accidit duob⁹ latronib⁹ qui caput Yſboſeth filij ſaul quē occiderant.tulerūt ad dauid.ij.Reg.iiij.Ananias ⁊ ſaphira vxor eius:q̄ꝛ de ꝑcio agri venditi fraudauerūt.ad increpationem petri ſubito mortui ceciderunt Act.v.Diues ille cui⁹ agri fruct⁹ vberes attulerūt cū cogitaret deſtruere horrea ſua ⁊ maiora facere.raptus eſt citius q̄ꝫ credebat.dicente ſibi dño.Stulte hac nocte repetunt aīam tuam a te.que aūt paraſti cuius erunt Luce.xij. ¶ Alij cruci affigunt̄ per accidiam.Eſt aūt accidia triſticia quedā cor aggrauās.ne aliq̄d agere libeat.vñ reddit hoīs membra quaſi ſtupida ⁊ paralitica.ad omne opus bonum īmobilia.ſicut in homine cruci affixo manus ⁊ pedes affixi ſunt.⁊ impoſſibiles ad motuꝫ operis cuiuſcūq̄ꝫ.Uñ Eccl.xix.Multos occidit triſticia.Et.xxxviij.A triſticia feſtinat mors.⁊ cooperit virtutem.Diſtingue tamē de triſticia.ſicut diſtinguit Apoſto.j.corin.vij.Que ſm deum ē triſticia.penitentiam in ſalutē ſtabilem opatur.ſeculi autem triſticia mortem operatur.Accidioſus ergo etiaꝫ ſi videatur viuere.tamen mortuus eſt.ſicut dicit̄ Apoc.iij.Nomē habes q̄ viuas ⁊ mortu⁹ es.Ideo ſequitur.Eſto vigilans.⁊ confirma cetera que moritura erant.nō eñi īuenio opa tua plena corā deo meo. ¶ Alij viui ſepeliunt̄ per ingluuiē.Uñ ait Hiero.Uile ſepulchꝛū rōnis eſt ebrietas pš.Sepulchꝛū patēs eſt gutt̄ eoꝝ.Bene ſepulchꝛū ex quo fumi ⁊ fetores exalāt.ſicut de cadaurib⁹ mortuoꝝ.Nec mirū:q̄ꝛ ſicut ait Apoſto.j.Thi.v.Que in delitijs ē viuens.mortua ē.Et Ro.viij.Si ſm carnē vixeritis moriemini.Mortē eſſe in talib⁹ vere poſſumus exclamare cū filijs ꝓphetarum.iiij.Reg.iiij.Mors in olla vir dei. mors in olla.Nā pocula delicata ꝯuertunt̄ in abſinthiū.⁊ cibaria in venenū.Mirabile ē q̄ hō nullo mō ſciēter guſtaret aliq̄ō vnde ſciret ſe mortē incurrē corporalē.vtinā ita ſollicite ſibi cauerēt ab his guſtādis q̄ mortē inferūt ſpūalē.vñ Job.vj.Nunquid guſtari pōt qō guſtatū affert mortē.Attēde q̄ philiſteos pariter epulātes ſamſon ꝯcuſſis colūnis dom⁹ oppreſſit.⁊ mortui ſūt vtriuſq̄ꝫ ſex⁹ tria milia Judi.xvj.Filijs Job bibētib⁹ vinū in domo frīs ſui primogeniti.vēt⁹ vehemēs irruēs a regiōe deſerti.ꝯcuſſit q̄ttuor angulos dom⁹.⁊ oppreſſit eos ⁊ mortui ſunt Job.ij.Balthaſar in cōuiuio vidit digitos man⁹ ſcribētis in pariete.mane.techel.phares. ⁊ in ipa nocte īterfect⁹ eſt.⁊ regnū ei⁹ trāſlatū ē ad medos ⁊ pſas. Dañ.v.Terribile ē exēplū de diuite epulōe q̄ induebat̄ purpura ⁊ byſſo.⁊ epulabat̄ quotidie ſplēdide.q̄ mortu⁹.ſepult⁹ ē in īfernuꝫ Luce.xvj.Alij incēdio ꝯburunt̄.ſ.p luxuriā.Luxuria.n.ignis ē ad cōſūptiōeꝫ deuorās.Hoc igne luxurioſi ꝯburunt̄.Sic pꝫ Geñ.xix. De hoc icēdio ait.b.Jacob⁹.Unuſq̄ſq̄ꝫ tētat̄ a cōcupia ſua abſtract⁹ ⁊ illect⁹.Lōcupia vō cū ꝯcepit.parit pcṁ.peccatū vō cū ꝯſūmatū fuerit.ope vcꝫ vel ꝯſenſu generat mortē.Nota de filio ꝓdigo.q̄ cōſūpſit oīa ſua viuēdo luxurioſe.De quo dixit pat̄.q̄ mortu⁹ fuerat p luxuriā:ſed reuixit p pniaꝫ.De mala etiā muliere dicit̄ Prouer.v.Inclinata ē ad mortē dom⁹ ei⁹.⁊ ad inferos greſſus illi⁹ penetrāt.Itē Eccš.vij.Inueni mulierē morte amariorē.q̄ laque⁹ venatoꝝ eſt.ſagena cor ei⁹.vincula ſunt man⁹ illi⁹.q̄ placet deo effugiet illā.Nota ſichem fili⁹ emor q̄ dinā filiā iacob oppreſſit.interfectus ē cū toto pplo ciuitatis Geñ.xxxiiij.Amon.q̄ thamar ſororē abſalon oppreſſit.i ꝯuiuio occiſus ē.ij.Re.xiij.Quia pplus iſrl fornicatus ē cū madianitis ꝑcepit oēs principes ſuſpēdi in patibulis Numeri.xxv.Quia phinees hebreū qui ad ſcortū intrauerat occidit ſimul cum illa muliere.placuit dominum.ſicut dicitur ibidem.

¶ De ſignis mortis. DIS. IX.

Poſtquā diſtinximus diuerſos modos ſpi
ritualiter moriēdi. vidēda ſūt ſigna
q̄dā ꝓnoſtica morituri. Solent medici in acutis egritu
dinibus vti ſignis ꝓnoſticis. q̄ ſm̄ hypocratis documē
ta vite ſunt indicatiua vel mortꝭ. A corporalibꝰ igit̄ ad ſpūalia trāſ
euntes. modis ſimilibus iudicemus in hoīe mortem culpe. ¶ Pri
mū ſignū mortis ꝓnoſticū. eſt guſtus deordinatio qn̄. ſ. eger appe
tit q̄ nocēt. ⁊ reiicit q̄ iuuarent. Infirmi filij iſrael ſpreta dieta quā
celeſtis medicus eis īdixerat. petīt carnes. flētes corā moyſe. ⁊ di
cētes Numeri. xj. Quis dabit nobis ad veſcēdū carnes. Recorda
mur piſciū ⁊c̄. In mētē nobis veniūt cucumeres. ⁊ pepones porri.
cepe. ⁊ allia. aīa noſtra arida ē. nihil aliud reſpiciūt oculi noſtri niſi
māna. Impleuit aūt dn̄s petitionē eorum mittēs eis coturnices in
multitudine copioſa. ſ; in malū eoꝝ. Nā ſeq̄t̄. Adhuc erant carnes
in dētibꝰ eoꝝ. nec defecerat hmōi cibꝰ. ⁊ ecce furor dn̄i cōcitatus in
populū ꝑcuſſit eū plaga magna nimis. mortui ſūt ergo ī ſepulchris
ꝯcupiſcētie. Eſt igit̄ mortis ſignū abiecta ſobrietate ⁊ ieiunio. car
nalibꝰ vacare delitijs. Unde Iob. vj. dicit̄. Nūquid pōt comedi in
ſulſum qđ nō ē ſale ꝯditū aut guſtare quis qđ guſtatū affert mor
tē. Quotiēs enī ciboꝝ cruditas vitalia deijcit. īfirmat ſtomachum.
corrūpit ſanguinē. vitiat humores. accēdit colerā. febris īducit īcen
diū totiēs eger ꝑdit aīu; illicitis fertur deſiderijs. ſalutaria reſpuit.
appetit ꝯtraria. ⁊ noxia ſibi querit. Aduertēdū eſt aūt q̄ta ſit fatui
tas imo īſania taliū. ⁊ q̄ta deordīatio appetitꝰ. q̄ viliſſimos cibos
appetūt. cucumeres. ſ. ⁊ pepones. porros. cepas. ⁊ allia cibū celeſte;
faſtidiūt. habētē ī ſe omne delectamētū ⁊ oē; saporē ſuauitatis. vn
de bene verificat̄ in eis illud. pſ̄. Oēm eſcā abominata ē aīa eoꝝ ⁊
appropinquauerūt vſq; ad portas mortis: tales faſtidio moriunt̄.
¶ Scđm ſignū mortis ē digeſtiue defectio. qn̄. ſ. eger nō pōt cibū
ſumere. vel ſumptū retinere. vel retētū digerere. Hoc aūt ꝓuenit ex
defectu caloris naturalis. ⁊ humidi radicalis. Nā conſeruatio vite
ꝯſiſtit in calido ⁊ humido vnde quanto calor magis minuit̄. ⁊ hu
midū magis depaſcit̄. tātocitius neceſſe eſt vitā deficere patiētis.
Et ſicut prima digeſtio fit in ſtomacho. ſcđa in epate. tertia in mē
bris ſingulis. digeſtiua tn̄ virtute ꝑ calidū ⁊ humidū opante. ſic qn̄
in mente fuerit calidū dilectiōis ⁊ humidū deuotiōis ſufficiēter ce
lebrat̄ digeſtio ꝑ quā vita aīe ꝯſeruatur. Nā ad ea que dei ſunt ap
ponit memoria recordationē. ecce digeſtio prima in ſtomacho me
morie. volūtas apponit affectione;. ecce digeſtio in epate. Mēbra
vero ſingula ꝓut eis ꝯgruit actionē. ecce digeſtio in mēbris. Et ſic
ꝑ calidū dilectiōis. ⁊ humidū deuotiōis triplicis digeſtionis boni
tas declarat̄. Cū aūt diminuit̄ calor dilectiōis vel deficit. ſignū eſt
mortis ſpūalis. Quia ſicut corpus ſine aīa mortuū ē. ſic aīa ſine cha
ritate mortua deputat̄. Iđ ꝑmo Ioh. iij. dicit̄. Qui non diligit ma
net in morte. Similiter deficiente humore deuotionis deſiccat̄ ho
mo. ⁊ neceſſe ē eū languere dū viuit ⁊ deſiccari iugit̄ ⁊ mori. Omne
enim opus cenſet̄ vt mortuū. ſi ſpiritu deuotionis nō fuerit aīatu;
Bonū enī opus ex viſibili ꝯſtat actōe. ⁊ inuiſibili deuotiōe. S; in
uiſibilis deuotio ē ſicut ſpiritus. viſibilis aūt actio ſicut corpus. Si
cut ergo corpus viuit ꝑ aīa; viuificātē. ſic ⁊ opus ꝑ deuotionē ite
rius operantē. Recedēte ſiq̄dē aīa. corpus expirat. morit̄ ⁊ marce
ſcit. ⁊ ceſſante deuotiōe. opus morit̄ ⁊ areſcit. ⁊ miſer hō velut hu
more deficiēte tabeſcit. Unde bene in ꝑſona taliū lamētabiliter cō
querēdo loq̄t̄ Bern̄. dicēs. Quō exaruit cor meū. coagulatū eſt ſi
cut lac. factū ē ſicut terra ſine aqua. nec cōpūgi ad lachrymas queo
tāta ē duritia cordis mei. nō legere libet. nō orare delectat. medita
tōes ſolitas nō īuenio. vbi illa inebriatio ſpūs. vbi mētis ſerenitas
⁊ pax ⁊ gaudiū in ſpūſancto. Iđ ad opus manuū piger. ad vigilias
ſomnolētꝰ. ad irā ꝓceps. ad odiū ꝑtinax. lingue ⁊ gule indulgētior.
Heu oēs mōtes ī circuitu meo viſitat dn̄s. ad me aūt nō appropin
quat. Quid me aliđ putē q̄; vnū ex mōtibꝰ gelboe maledictis. quē
ꝓterit ī ira ⁊ īdignatiōe ſua ille ceteroꝝ oīu; benigniſſimꝰ viſitator.
¶ Tertiū ſignū mortis ē vultus īmutatio. Uultū h; ſibi ſano ſimi
lē. q̄ cuſtodit ꝓſtinā honeſtatē. ⁊ vultus īmutatio ē deſertio hōeſta
tis. Nā eo q̄ deuotio iterius nō habet̄. ſtatī exteriꝰ honeſtatꝭ ꝯuer
ſatio nō ſeruat̄. Attēde q̄ ex decore ꝯſcie emanet decor ꝯuerſatio
nis hōeſte. Sicut docet Bern̄. q̄ ait. Cū decoris claritas ītima cor
dis repleuerit. ꝓdeat foris ē. q̄ſi lucerna latēs ſub modio imo lux ī
tenebris lucēs latē neſcia. Porro effulgētē. ⁊ veluti q̄buſdā ſuis ra
dijs erūpentē mētis ſimulacrū corpus excipit. ⁊ diffundit ꝑ mēbra
quatenꝰ omnis inde reluceat actio. ſermo. aſpectus. Inceſſus. ⁊ ri
ſus ſi tamē riſus mixtus grauitate. ⁊ plenus honeſtate. Sic ecōtra
rio de interiore deordinatione cōſciētie. inordinatio exterioris cō
uerſationis erumpit. Unde de talibꝰ poteſt intelligi illud Iere. ix.
Aſcēdit mors per feneſtras noſtras. In īmutatione faciei perpēdi
tur ſignū mortis. puta ſi habeat eger nares acutas. oculos ꝯcauos
⁊ obſcuratos. aures cōtractas ⁊ frigidas. Nares habemꝰ acutas.
cū relictis his que circa nos ſunt alioꝝ vias. facta dictaq; ꝑquiri
mus ꝑ ſubtiles ⁊ curioſas. nō tamē neceſſarias. nec multū ꝓbabi
les cōiecturas. Nā qui cōſcientie ſue negligens eſt ꝑſcrutator. alie
ne ſolet eſſe curioſus explorator. Oculos habemꝰ cōcauos. cū ea q̄
diſſimulare videmꝰ. ꝓfundius intuemur. Hi ſunt oculi q̄ vidēt q̄ſi
nō videāt ⁊ diſſimulātes que diſplicēt in cordibꝰ ſuis malicioſe re
ſeruāt. donec tēpus opportunum inuenerint. qđ expectāt. Obſcu
ros ⁊ caligātes oculos habēt qui nec vite ſue cōſiderant breuitatē
nec mūdi ꝑicula. nec peccati vtilitatē. nec offenſe grauitatē. nec di
uini iudicij ſeueritatē. nec gehēne acerbitatē. Unde ſcriptū ē. Ecc̄s
ix. Mortui nihil nouerūt amplꝰ. aures habent frigidas. ſurdas ⁊
cōtractas. qui nec molliunt̄ dulcedine verbi dei: q2 frigidas habēt
aures. nec obliuiſcunt̄ iniurie ſibi facte: q2 ꝯtractas. correptōes au
tē ⁊ exhortationes vilipēdunt audire: q2 ſurdas. Talibus ait dn̄s
Ioh. viij. Moriemini in pc̄tis veſtris. Et ſequit̄ ratio. Qui ex deo
ē verba dei audit ꝓpterea vos nō auditꝭ: q2 ex deo nō eſtꝭ. Hoc au
tē ſignū eſt reprobatōis ſicut ſcriptū eſt. j. Re. ij. De filijs heli. nō au
dierunt vocē patris ſui: q2 noluit dn̄s occidere illos. Unde Bern̄.
Nōnullos interdū audiētes īuenies. ac ſi nihil ad eos ꝑtineat que
dicunt̄. nō intrare cor ſuū. nō diſcutere mores ſuos. nō cogitare ne
forte qđ audiūt dictū ſit ꝓpter eos. Magis aūt ſi ſermo dei viuus
⁊ efficax. qui ſuo ⁊ nō eius qui loquit̄ arbitratio fert̄. quocū; vo
luerit. ſi vnq̄; aduerſus vitia ſua ꝓceſſerit. quibꝰ illi ſe ſentiūt obli
gatos diſſimulāt ⁊ auertūt oculos cordis ſui. aut q̄lib; adinuētiōe
palliāt facta ſua. ⁊ ſeducūt miſeri ſemetipſos. In his ſalutis ſigna
nō vide. magis aūt vereor ne forte ꝓpterea nō audiant vbū dei: q2
nō ſunt ipſi a deo. ꝓpterea igit̄ nō hn̄t vitam. q2 nō recipiūt vbum
vite. Sicut ecōtra dicit ſaluator. Ioh. vj. Qui vbū meū audit ⁊ cre
dit ei q̄ miſit me. habet vitā eternā. ⁊ in iudiciū nō venit: ſed tranſit
de morte ad vitā. Et ibidē venit hora qn̄ mortui. ſ. in peccatis. au
diēt vocē filij dei. ⁊ qui audierit viuēt. Itē Ioh. viij. Si q̄s ſermo
nē meū ſeruauerit. mortē nō videbit. ineternū. Et ſic patet ex ꝓdictꝭ
q̄ īmutatio vultꝰ. dignoſcit̄. qn̄ color nigreſcit. viſꝰ tenebreſcit au
ditꝰ ſurdeſcit. ¶ Quartū ſignū mortꝭ ē īequalitas pulſus. pulſus ē
ineq̄lis. cuiꝰ ꝑcuſſio variat̄ ſiue in quātitate. qn̄. ſ. mō ꝑuꝰ. mō ma
gnus. ſiue in motu. vt mō velox. mō tardus. mō ſpiſſus. mō rarus
Per cuiꝰ ineq̄litates ꝓdictas. mortꝭ indiciū declarat̄. Pulſu; diffi
niūt medici motū eē cordis in arterijs reſultātē. q̄ a corde incipiūt
aerē ꝯtinentes ſpiritūq; vitalē. ꝓpter h̄ īdicat diſpoſitionē cordis.
ſicut in ſpeculo mētis refulget in vbis ⁊ corpis motꝰ exterior. Uox
quedā eē dignoſcit̄ hōis noſtri iterioris ꝑ ſigna q̄dā exterius appa
rētis. motꝰ cordis d; eſſe regulariter vniformis. ⁊ hanc vniformita
tē indicat pulſus equalitas vniformis. Ineq̄litas vō pulſus. in mo
tu cordis ineq̄litatē demōſtrat. Inequalitas iſta pulſus incōſtan
tiā ſignificat pctōris. inquietudinē carnalis deſiderij. ⁊ humani af
fectꝰ. Hec ē mulier vaga q̄etis īpatiēs: ſed vbiq; inſidiās apprehen
ſu; iuuenē ducit in mortē. Prouer. vij. Ergo ſm̄ conſiliū ſapiētis.
Prouer. v. Ne ītēderis fallacie mulierꝭ. pedes enī eius deſcēdūt in
mortē. vagi ſunt greſſus eiꝰ ⁊ īueſtigabiles. Sane vagi ſūt greſſus
eius: q2 ſicut corpꝰ pedibꝰ circūfert̄. ſic aīus a carnali deſiderio cir
cūducit̄. Sicut dicit Aug. Nō mouet̄ aīa pedibꝰ: ſ; affectibꝰ. vnde
humanꝰ animus ſequēs appetitū. quietus eē nō ſinit̄: ſed vno ſem
ꝑ in aliud tēdit. ⁊ vnū poſt aliud ſucceſſiue faſtidiēs. auiditate ma
iori ad illud qđ prius faſtidierat redit. Propter hoc enī cordis affe
ctus de vno ad aliud euagat̄: q2 in nulla re creata ſufficiēs delecta
tio repitur. Dicunt̄ etiā greſſus eius inueſtigabiles: q2 nullus expli
care poſſet q̄; varie q̄; mutabiles. ⁊ q̄; multiplices ſint humanoꝝ
affectuū paſſiones. aſſimilat̄ enī affectus pulſui. qui mō magnus.
mō ꝑuus. mō velox. mō tardꝰ. Nā ꝑt; ex ꝓpria vanitate. ꝑt; ex ꝓ
ꝓa iniq̄tate. mō diligit. mō odit. nūc ītēdit̄. nūc remittit̄. nūc celeri
ter diligēdo qđ malū eſt. ꝓuenit iudiciū rōnis. nūc tardus ad dili
gēdū qđ bonū ē. nō pōt trahi tribulationibꝰ aut exēplis. ꝓceptꝭ: cō
ſilijs. ꝯminationibꝰ aut ꝓmiſſis. ¶ Quintū ſignum ē inquietꝰ ſo
mnus. ⁊ nō ꝯgruo tpe ſūptꝰ. Dicit̄ enī ſomnꝰ eſſe laudabilis. quā
do nec noctē effugit. nec diē īpedit. Improbat̄ aūt econtrario mō
ſumptus. Dormit ergo nō ꝯgruo tpe. q̄ dormit de die. vigilatq; de
nocte. Cū ergo ꝑ diē ꝓſperitas. ꝑ ſomnū negligētia deſignet̄. mor
ti vicinus ē qui tēpore ſalutis ſue cōgruo negligit ſemetipſu;. Iđ
clamat. pſ̄. Illumina oculos meos ne vnq̄; obdormiam in morte.
ne qn̄ dicat inimicus meꝰ. preualui aduerſus eū. Fac ergo ſm̄ cō

filiū apl'i Eph.v. Surge q̄ dormis. ꝛ exurge a mortuis. ꝛ illumina/
bit tibi chr̄s. ¶ Sextū ſignū mortis ē ſudor inordinat⁹. ſi fuerit nō
die cretico. ſi pticularis. nō ex toto corpe. ſ; ex aliquo tm̄ mēbro. ſi
fuerit frigidus. ſi nō ex eo fortior effect⁹ ſit. aut liberat⁹ egrot⁹. Su
doris purgatio. peccatoꝝ ꝯfeſſio. Cryſis. iudiciū ſacerdotis. Subi
cit' ille morti q̄ nō vult aut diſſimulat peccata ꝓpria ꝯfiteri. Nā te
ſte ſapiēte Eccl. xvij. A mortuo quaſi nō ſit perit ꝯfeſſio. Apiant' er
go pori. pfluat ſudor ex mēbris ſingulis. fiat ꝯfeſſio generalis. tam
de peccatis pncipalib⁹. q̄; de circūſtātijs aggrauātib⁹. Tūc aūt eſt
ſudor laudabilis q̄n poſt ꝯfeſſionē criminis ſeq̄tur bone opatiōis
effect⁹. alioq̄n q̄ baptizatus a mortuo ꝛ iter; tāgit mortuū. q̄d pdeſt
lauatio eius Eccl. xxxiiij. Fit aūt ſudoris euacuatio. ſ; nō laudabi/
lis. ꝛ quaſi nō in die cretico. cū peccatū tuū iactas. vel accuſas corā
ſocijs. qd ꝯfiteri nō vis vel nō audes in facie ſacerdotis. Jactātia;
dixerim nō ſolū de bono ſi qd feciſti te iactare pſumis. ſ; qd longe
deteri⁹ eſt. cū; te minoris pudet eſſe dedecoris. quo maiora cogno
ſcis vel audis flagitia ſocioꝝ ꝛ ne tua te reddat innocētia viliore;.
qd nō feciſti feciſſe te fingis. Uel ecōtra vt humilis appareas. ſup/
biſſime ꝛ īmaniſſime ꝯfiteris ꝯfeſſiōe tāto piculoſius noxia. quan
to ſubtilius vana. cū nō queris humilis eſſe in ꝯſpectu dei. ſ; cora;
hoīb⁹ reputari. Sudor ēt frigidus īmo quaſi gelidus eſt mortalis.
cū nō ex amore. ſ; timore ſeruili potius ꝯfiteris. vel ſudor gelid⁹ eſt
ꝯfeſſio ſine ꝯtritiōe. Cū. n. deteſtaris peccatū ꝛ te peccaſſe doles. ſ;
nō ſufficiēter doles pterito. nec caues de futuro. talis ſudor ē frigi
dus. nec peccatū delet. ſ; ex pſumptiōe diuine miſericordie. ꝛ venie
ꝯſequēde miſer remanet in peccato. ſicut ex ſudore frigido cretica/
re ſe credēs. aſſumit ꝯfidētiā euadēdi. hoc ē peccatū pſumptionis.
Cuius exēplū habemus Jere. xx. De faſſuth ſacerdote q̄ populo ꝓ
mittebat ſecuritatē. Cui Jere. ait. Jn babilonē venies ꝛ ibi morie/
ris. ¶ Septimū ſignū mortis ē fetoris exalatio. ¶ Qn̄. n. fetet egro
tus. ſignū ē q̄ corpus iā reſoluit'. ꝛ aīa iā nō pōt retinere. nec rege/
re corp⁹ ſuū. ſic diffuſio īfamie. ꝛ īpudētia delinquēdi. ſignū ē mor
tis. Unde de talib⁹ dicit' Jere. vj. Cōfuſi ſūt. q: abominatiōe; fece
rūt. Quinimo ꝯfuſiōe nō ſūt ꝯfuſi. ꝛ erubere neſcierūt. Uulgo dici
tur. q̄ q̄n vir honeſtus ꝛ verecūdus tpe ſanitatis nō curat. vel non
verecūdat' in īfirmitate corā hoīb⁹ denudari ſignū eſt mortis. Sic
q̄n negligit hō famā ſuā ꝛ nō curat vel diſſimulat ſuā infamiā pu/
blicari. ſignū ē peſſimū. De talib⁹ ait ſapiēs Prouer. ij. Qui letant'
cū malefecerint. ꝛ exultāt in rebus peſſimis. quoꝝ vie pverſe ꝛ infa
mes greſſus eoꝝ. De hoc pōt ītelligi illud Joh. xj. Dixit martha ſo/
ror ei⁹ q̄ mortu⁹ fuerat. Dn̄e iā fetet. ¶ Octauū ſignū eſt loquele
amiſſio. q̄n. ſ. hō pdidit v̄bū ꝯfeſſiōis ꝛ diuine laudis. De pmo dici
tur Eccl. xvij. A mortuo. ſ. in peccatis q̄ſi nihil perit ꝯfeſſio. Jtē. pſ.
Nō eſt in morte. peccati. ſ. q̄ memor ſit tui. in īferno aūt. ſ. in pfun/
do vitioꝝ q̄s ꝯfitebit' tibi. q̄ſi diceret nullus. Jō ſapiēs dat ſanū ꝛ
ſalubre ꝯſiliū Eccl. xvij. Ante mortē ꝯfitere. ſanus ꝛ viuus ꝯfitebe/
ris. Multi nāq; ſicut plurib⁹ exēplis ꝛ pluries eſt cōpertū. q: in ſa
nitate ſua opportunitate habita ꝯfiteri cōtēpſerūt. hora mortis au
tē nō voluerūt. aut nō potuerūt ꝯfiteri. iuſto iudice deo nō eis ꝯce/
dēte facultatē aut gratiā ꝯfitēdi. De ſcdo. i. de verbo diuine laudis
ait. pſ. Nō mortui [illegible] peccatis laudabūt te dn̄e. ꝛ ſi laudauerint.
deus tm̄ nō approbat. Quia ſicut dicit' Eccl. xv. Nō ē ſpecioſa laus
in ore peccatoris. Seq̄tur. Neq; oēs q̄ deſcēdūt in īfernū. i. in pro/
fundū vitioꝝ. q: peccator cū in pfundū venerit peccatorū cōtēnit.
Prouer. xviij. Sed ꝯtra clamat. pſ. Nō moriar ſ; viuā. ꝛ narrabo
opera dn̄i. ¶ Nonū ſignū eſt memorie obtuſio. q̄n. ſ. homo pſus
amiſit memoriā. ſignū eſt euidentiſſimū mortis eius. Sic quando
miſer oblitus ē diuina beneficia. Sicut ait. pſ. Nō ē in morte qui
memor ſit tui. Ecce q̄ mors peccati aufert memoriā. De h̄ etiā. pſ.
in pſona dn̄i de peccatorū obliuione miſera cōquerentis ait. Obli/
uioni datus ſu; tāq; mortuus a corde. Attēde diligenter miſer ho
mūcio. q̄ nō ſolū tu mortuus es peccato. ſ; ꝛ chr̄s mortuus ē ī cor/
de tuo. q: nō tm̄ temetipſ; interimis. quinimo chr̄m quātū ē de tua
pverſa volūtate denuo crucifigis. Signāter aūt loq̄tur ꝓpheta di/
cēs. Mortuus a corde nō in corde. Juſti nāq; iugē dn̄ice paſſiōis
memoriā retinētes. chr̄; paſſu;. ꝛ mortuū ī cordib⁹ ſuis habēt. Jm
pij v̄o chr̄i memoriā nō habētes. ip; a ſuis cordib⁹ expulerūt. Un/
de chr̄s mortu⁹ ē a corde taliū. q̄ſi pſus expulſus. S;. pſ. ad diui/
noꝝ beneficioꝝ memoriā ſemetipſum excitans ait. Surge aīa mea
in requiē tuā. q: dn̄s benefecit tibi q: eripuit aīam meā de morte.
Nec ſolū pdit hō memoriā dei. ꝛ oīu; alioꝝ extra ſe. verūetiā ſuip/
ſius. ſic p; de filio pdigo q̄ ppterea ī regiōe; lōginquā phibet' abiſ/
ſe. q: paul a ſemetipo dignoſcit' receſſiſſe. q̄ ēt p tpe quo memoriā
ſui pdiderat. mortu⁹ affirmat'. ſ; recupata miſerie ſue memoria vi/
uere nūcupat'. Mortu⁹ īquit fuerat ꝛ reuixit Luce. xv. ¶ Decimū
ſignū eſt q̄n ceſſauit motus. q:. ſ. quādo hō non poteſt mouere ma
nū. pedē vel aliud membrū corporis ſignū ē mortis: ſic aīa q̄n non
mouet ſemetipſam nec corpis ſui mēbra. mortua eſt: q: defecit in
ea motus bone opatiōis. Cū eni fides ſit vita aīe. Sicut dicit' aba
chuk. i. Juſtus ex fide viuit. Fides aūt ſi nō habeat opa. mortua ē
in ſemetipſa. Jaco. ij. ſic ꝛ aīa que ſe nō mouet ad opa. mortua eſt.
¶ Undecimū ſignū eſt q̄n defecit anhelit⁹. Un̄ volētes ſcire d̄ ali
quo vtrū ſit mortu⁹. ponunt plumā ante os eius ꝛ nares. vt videāt
ſi pluma mouet': q: ſi nō mouet'. certū eſt ipſu; mortuū eſſe: q: non
inſpirat aerē. nec expirat. Jta ſpūaliter mortu⁹ ē q̄ nō inſpirat ſpm̄
per deſideriū attrahēdo. nec expirat petēdo in oratiōe. querēdo in
meditatōe ſeu cōfeſſiōe pulſando in opatiōe. Un̄ pſ. Os meū ape
rui ꝛ attraxi ſpiritū. Mortu⁹ eſt g̃. qui īterdū os nō aperit ad ſpm̄
attrahēdū. Unde de filio mulieris matriſfamilias que helyā in ho
ſpicio ſuo recepat dicit'. iij. Re. xvij. Erat lāguor fortiſſim⁹ ita vt nō
remaneret in eo alitus. Hoc ē peccatū deſperatiōis. De quo Pro/
uer. xj. Mortuo hoīe impio non erat vltra ſpes. Exēplū de iuda. q̄
deſperans laqueo ſe ſuſpēdit. Math. xxvij. Exemplū etiā de ſaul
qui deſperās ſemetipſum occidit. j. Paral. x. Mortu⁹ eſt ſaul pro
pter iniq̄tates ſuas. Signāter aūt dicit' pp iniquitates ſuas: q: ex
peccatis precedētibus orit' deſperationis flagiciū. Jſtud peccatū ē
grauiſſimū: q: directe contrariū eſt pietati diuine. Unde plus pec/
cauit iudas deſperando. q̄; chriſtū tradēdo: q: chriſti traditio non
fuiſſet irremiſſibil'. niſi deſperatio ſubſecuta fuiſſ;. ¶ Duodecimū
ſignū mortis eſt q̄n defecit tactus. Tact⁹ enī inter oēs ſenſus pm⁹
ē in via generationis. ꝛ vltim⁹ in via reſolutiōis. vnde tactus pōt
ſine alijs. nō ecōuerſo. Qn̄ igitur homo prorſus perdidit ſenſu; ta
ctus. certū eſt illū eſſe mortuū. Spiritualiter aūt loquendo tactum
amiſit homo p peccatū obdurationis. quādo videlicet non ſentit.
nec dulcedinē diuine cōſolationis q̄tū ad guſtu; nec verbū exhor
tationis ſeu correctiōis. q̄tū ad auditū. nec cōſiderat vel cogitat be
neficia diuine remuneratiōis q̄tū ad viſum. nec exempla ſancte cō
uerſationis chriſti ꝛ ſanctorum q̄tum ad odoratū. nec flagella di/
uine correctionis q̄tum ad tactum. Unde ſcriptu; eſt. j. Reg xxv.
Jndicauit abygail nabal oīa v̄ba q̄ audierat a dauid. ꝛ emor tuū ē
cor eius ītrinſecus. ꝛ factus ē quaſi lapis. Eſt enī videre quoſdam
hoīes obduratos. qui nec v̄bis nec v̄berib⁹ corrigunt': ſed poti⁹ ob
durant'. Tales ſunt ſilēs pharaoni. quē dn̄s peccatis ſuis exigenti
bus obdurauit. ꝛ ideo miam non īuenit: ſed ipſe cū exercitu ſuo ma
le periit in pfundo. De hoc ait Bern. ad Eugeniū. Nemo duri cor
dis ſalutē vnq̄; adeptus eſt niſi forte miſerās de⁹ abſtulerit ab eo
cor lapideū. ꝛ dederit ei cor carneū. Qui g̃ cor durū. ipſu; ē qd nec
compunctione ſcindit'. nec pietate mollit' nec mouet' pcibus. minis
nō cedit. flagellis durat'. ingratū eſt ad bn̄ficia. ad cōſilia infidū ad
iudicia ſeuū. inuerecundū ad turpia. impauidū ad pericula. inhūa/
num ad humana. temerariū ad diuina. preteritorū obliuiſcēs. pre/
ſentium negligēs. futura nō preuidēs. Jpſum ē cui preteritorū pre
ter ſolas iniurias nihil omnino nō preterit preſentiū. nihil vero pe
rit. futurorū nulla niſi forte ad vlciſcendū pſpectio ſiue preparatio
eſt. Et vt in breui cuncta horribilis mali mala complectar. ipſum ē
qd nec deum timet. nec hominem reuerertur.

¶ De purgatorio. DIS. X.

QUOſtquā dictū eſt de morte triplici. ſ. nā. gra/
tie. ꝛ culpe. ꝛ de mortuis tam ſpūali
ter q̄; corpaliter in hoc mūdo. dicendū eſt de mortuis ī
purgatorio. Circa qd conſiderāda ſunt quattuor. Pri/
mo de purgatorio in ſe. Scdo de grauitate penaꝝ. quare ſunt ſum
mope metuēde. Tertio de cōpaſſione hn̄da ad aīas in purgatorio
exiſtētes. Quarto. quib⁹ modis poſſunt iuuari. ¶ Circa primū cō
ſideranda ſunt quattuor. Pmo an ſit aliquis locus ad purgandu;
aīas poſt hāc vitā deputatus. Scdo vbi ſit. Tertio qui ꝛ q̄bus de
cauſis in purgatorio puniat'. Quarto an poſtq̄; purgate ſūt aīe ad
gloriā trāſferant'. ¶ Circa primū ſciēdū eſt q̄ penā purgatoriā eē
p quā purgant' aīe poſt hāc vitā probat' p verbū ipſi⁹ veritatis. ma/
xime Math. xij. c. Qui dixerit cōtra ſpm̄ ſanctū v̄bū nō remittet' ei
neq; in hoc ſeculo. neq; in futuro. g̃ in futuro aliq̄d peccatū remit/
tit'. aliq̄d nō. S; neq; in īferno neq; in paradiſo h; locū peccatorū
remiſſio g̃ ē ibi alius loc⁹ purgatiōis. p quā pena remittit'. Sic p/
bat hoc Greg. dyal'. xlj. dicēs qd de vno negat' ꝯſequēs. intellectus
patet: q: de quibuſdā conceditur. Negat' de vno cu; dicit' non re/
mittet' ei ꝛc̄. Et probat' per verbū apl'i. j. corin. iij. dicentis. Si quis
autem edificet ꝛc̄. Et poſt vniuſcuiuſq; opus quale ſit ignis pba/
bit. ſi cuius opus māſerit qd ſupedificat mercedē accipiet. ſi cuius

opus arſerit.detrimētū patieť. Ipſe aūt ſaluus erit ſic tñ q̄ſi p ignē
ad hoc ptinere pōt illō.trāſiuim⁹ p ignē ⁊ aquā.⁊ idupiſti nos ī re
frigeriū. Idē pꝫ Sap.iij.b.tāq̄ꝫ aurū in fornace ꝑbauit eos ⁊ quaſi
⁊c. Prouer.xvij. Sicut in igne ꝑbať argentū ⁊ aurū in camino.ita
corda ꝑbat de⁹. Eccl.ij.c. In igne ꝑbať auꝝ ⁊ argētū.⁊ hoīes recc
ptibiles in camino tribulatiōis. Idē.xxvij.b. Uaſa figuli ꝑbat for
nax.⁊ hoīes iuſtos tētatio tribulatiōis.vel hic.vel in futuro. Iere.
ix.b. Ego ꝯflabo ⁊ ꝑbabo eos. Quis ſapiēs cogitet vaſa ꝯtumelie
fieri vaſa glorie.niſi in fornace fuerit materia bene depurata prius.
Quis credit vaſa debere apponi regi glorie in mēſa.vt beneplacita
ſint ei.niſi prius bene fuerint purificata ⁊ mūdata. Iō diciť Mal.
iij.b. Quis poterit cogitare diē aduētus eius.ſedebit ꝯflās ⁊ emun
dās argētū.⁊ pur.fi.le.⁊ colabit eos ⁊c. Numeri.xxxi.diceť.qō pōt
trāſire p flāmas igne purgabiť ⁊c.trāſit qō remanet.nō tranſit qō
remanet ibi īperpetuū.vt dānat⁹ q̄ i inferno ſp cruciabiť. Yſa.xxx.
g. Tranſitus virge eius fundatus.vt q̄eſcat ibi virga ſemper in eis.
Unde ſeq̄ť. Quā req̄eſcere faciet dn̄s ſup eū.i.aſſur. Itē octo gene
ra penaꝝ in legib⁹ deſcribit tullius. Dānū.vincula.verbera.taliōnē
ignominiā.exiliū.mortē. Ergo hec ad ſūmā iuſticiā ptinent.vt pro
culpa que nō eſt ad mortē infligať pena nō ad mortem.vt pena re
ſpondeat culpe. Apoc.ij.f. Ego dn̄s ſcrutās corda ⁊ renes.⁊ do vni
cuiq̄ꝫ ſm opa ſua. Mar.iiij.d. In qua mēſura mēſi fueritis.reme
tieť vobis:ergo neceſſe eſt vt q̄ plus peccat plus punieť vel hic vel
in futuro. Si aūt duo migrāt equaliter ꝯtriti.⁊ vn⁹ peccauit paꝝ ⁊
alius minus.neceſſe ē exquo nō puniunť.hic inequaliter.ꝙ puniā
tur in futuro plus aut minus. Itē ſꝫ Aug. Tria ſūt genera hoīuꝫ:q̄
dā ſunt valde mali.q̄b⁹ eccleſie ſuffragia ꝑdeſſe nō poſſunt:q̄dam
valde boni.quib⁹ nō ſunt neceſſaria.quidā nec valde mali nec val
de boni.q̄ habētes venialia īdigēt purgari. Itē qꝛ ſicut ſūma boni
tas nō patiť ꝙ bonū remaneat irremuneratū. ita ſūma iuſticia nō
patiť ꝙ malū remaneat īpunitū. Itē qꝛ tāta ē dignitas ſūme lucis
ꝙ eā ſoli mūdi corde videre poſſunt: Uñ neceſſe ē vt aīa ad mundi
ciā baptiſmalē pueniat anteq̄ꝫ diuino ꝯſpectui p̄ſenteť. Itē qꝛ cul
pa offēdit maieſtatē diuinā.dānificat eccleſiā.⁊ maculat ſeu defor
mat in aīa diuinā imaginē. Offenſa aūt req̄rit punitōēꝫ.dānū ſatiſ
factiōēꝫ.deformatio purgatiōēꝫ. Iō neceſſe ē ꝙ pena punitiua. ſa
tiſfactoria.⁊ purgatoria rñdeat culpe h̄ vł alibi. Et iō q̄ h̄ ad plenū
purgati nō fuerit.neceſſe ē ꝙ alibi puniāť ſatiſfaciāt ⁊ purgēť. Itē
qꝛ ꝯtraria ꝯ̃rijs curanť.iō peccatū qō cū delectatiōe cōmittiť oꝫ p
penā deleri. Iteꝫ qꝛ nulli oꝫ negligētia ſuffragari.ſꝫ ſiq̄s neglexerit
agere pniāꝫ videreť de negligētia cōmodū reportare.niſi eā in futu
ro pagēt.qō eēt icōueniēs. ¶ Circa ſꝫ.ſ.de loco purgatorij. Scien
dū ꝙ dupliciť aſſignať.aut ſm legē cōem.⁊ ſic eſt in vno loco.ſ.in
parte inferni circa lymbum patrū.aut ſm diſpenſationem ſpecialē
⁊ ſic aīe purgāť in diuerſis locis in q̄b⁹.ſ.peccauerūt vel alibi.ſicut
diuine ſapiētie ex cā ratiōabili lꝫ nobis ignota placuerit ordinare.
Hoc aūt ꝯcedit miſericors de⁹ ꝑꝑ aīaꝝ ipſaꝝ reuelatōēꝫ p ſuffragia
ꝑcurāda.vel ꝑꝑ aliq̄ꝫ edificatiōēꝫ viuoꝝ q̄bus videlꝫ pmittunť ali
quotiēs apparere. ¶ Circa tertiū.ſ.q̄ ⁊ ꝑ q̄b⁹ de cauſis ibi punian
tur. Sciēdū ꝙ ibi puniunť q̄ hic tarde ad ꝯuerſiōēꝫ veniūt.⁊ ꝑ ve
nialib⁹ peccatis.vel ꝑ mortalib⁹ de q̄b⁹ penituerūt q̄dē. ſꝫ ſatiſfa
ctionē ꝯdignā minime cōpleuerūt qꝛ qō min⁹ h̄ faciūt.ibi ſupplēt.
Aug.in libro de penitētia. Purgādus eſt igne purgationiſ.qui diſ
tulit fructū ꝯuerſionis. Greg. dyal.j. De quibuſdā leuibus culpis
eſſe ante iudiciū purgatorius ignis credēdus eſt. pro eo ꝙ veritas
dicit. Siquis in ſancto ſpū blaſphemiā dixit vt ſupra. Et poſt idē
Grego. Hoc de paruis minimiſq̄ꝫ peccatis fieri poſſe credēdū eſt.ſi
cut eſt aſſiduus ocioſus:ſermo imoderatus riſus vel peccatuꝫ cure
rei familiaris q̄ vix ſine culpa.vel ab ipſis agiť que culpas qualiter
declinare debēt ſciūt.⁊ error ignorātie.q̄ cūcta poſt mortē grauāt.
ſi adhuc in hac vita poſitis minime fuerint relaxata. Itē q̄ ⁊ ꝑpter
q̄ puniānť igne purgatorio īſinuat paulus.j.corin.iij.qñ dicit.ꝙ q̄
dā ſupra chriſtū fundamētū edificāt aurū q̄ vacāt iterne ſapiētie in
dei ꝯtēplatiōe. Argentū qui vacāt doctrine ⁊ ſacris verbis.lapides
p̄cioſos q̄ vacāt operib⁹ bonis.ſm Grego. Lignū ⁊ fenū ⁊ ſtipulaꝫ
iſti edificāt q̄ leuia ⁊ facilia ad ſoluēdā cōmittūt.nō ferrū.es.⁊ plū
bū q̄ ſunt maiora ⁊ duriora. Itē in enchi. Augu. Poſt hāc vitā icre
dibile nō eſt nōnullos fideles p ignē quēdā purgatoriū quātoma
gis minuſue dilexerūt bona pereuntia.tanto tardius citiuſq̄ꝫ ſalua
ri. Unde nō fruſtra iſta tria diſtincit Apl's.lig.fe.ſti.q̄ illi edificant
q̄ aliena nō rapiūt.reb⁹ tñ īfirmitati ꝯceſſis aliqua dilectiōe adhe
rēt.q̄ ſꝫ ſuos amādi modos diutius vt lignū.vel minus vt fenū vł
minimū vt ſtipula.ignē ſuſtinebūt. Itē Aug.de fide ad petr.lignū
fenū.ſtipula.accipi poſſūt ſecularium reꝝ.q̄uis licite ꝯceſſaruꝫ tales

cupiditates vt amitti ſine dolore non poſſit.hoc ergo edificat q̄ co
gitat q̄ mūdi ſunt.quō placeat mūdo.qui circa diuitiaꝝ ſuas carna
li quodā teneť affectu.⁊ tñ ex eis multas elemoſynas facit.nec ꝑ
eis aliquid fraudis vel rapine moliť. Itē Aug. Affectōēs carnales
q̄b⁹ dediti ſūt domib⁹.ꝯiugib⁹.poſſeſſiōib⁹.ita vt nil p̄ponāt chri
ſto iſtis trib⁹ ſignificanť.ſ.p lignū.fenū.⁊ ſtipulā. ¶ Circa quartū
ſciēdū ꝙ poſtq̄ꝫ aīe pfecte purgate ſunt ibi.ſtatim ſine retardatio
ne euolāt ad gl'iā ſicut pꝫ multiplici rōne. Primo qꝛ poſt purgatio
nē pfectā nulla remanet in aīa deformitas.diſſimilitudo. vel īpuri
tas ꝑpter quā debeat a gl'ia retardari. Scd̄o:qꝛ ianua celi ſemp eſt
apta illiſ q̄ obſtaculū nullū hn̄t.aīa aūt nō hꝫ obſtaculū.poſtq̄ꝫ nul
li ſubiacet culpe.nec debitrix ē pene. Tertio qꝛ neceſſe eſt aīaꝫ in q̄
eſt charitas eleuās.⁊ nihil eſt retardās ad gloriā eleuari. Quarto
qꝛ cū deus ꝑnior ſit ad miſerandū q̄ꝫ ad puniēdū.merito dꝫ aīam
iam purgatā ꝯiungere glorie.quā purgandā ſubiecit pene. Quito
qꝛ nō punit deus bis in idipſum. Unde cuꝫ aīa ſufficienter ſatiſſe
cerit ⁊ penis igniū.non dꝫ amplius puniri in dilatiōe p̄miorū. Se
xto qꝛ poſt purgationē non dꝫ aīa eſſe in purgatorio. poſtq̄ꝫ nihil
habet cremabile vel purgandū.nec in lymbo:quia nō eſt de nume
ro puerorū.nec in inferno:qꝛ nō hꝫ mortale.ergo debet eſſe in celo.
qꝛ poſt mortē nō ſunt alia receptacula animarū. Septimo qꝛ effi
cacior eſt charitas q̄ꝫ iniq̄tas. Sed iniquitas ſtatim in hora ſepati
onis anime a corpore ducit eam ad ſuppliciū.vnde de impijs diciť
Job.xxi. In puncto ad inferna deſcendūt.ergo charitas ſtatim du
cit ad premiū Unde ſicut grauia corpora omni īpedimento ceſſan
te ſtatim moueť deorſum.⁊ leuia ſurſum.ſic ſpūs impiorū remo
to carnis onere.in ipſo momento ſepationis feruntur ad locū ſup
plicioꝝ propter peccati nimiā grauitatem. ſpiritus vero bonorum
ſi non aſſit impedimentū culpe aggrauantis.vel pene retardantis.
ſtatim referuntur ad locum premiorum.

¶ De penis purgatorij quare timendi. DIS. XI.

CIrca ſecundū p̄ncipale.ſ.quare pena purgatorij
ſit timēda. Sciendū ꝙ ꝑpter acerbitatem
diuerſitatē.diuturnitatē.ſterilitatē.dānoſitatē.⁊ ſubue
nientiū paucitatē. ¶ Primo quidē timenda eſt ꝑpter
acerbitatē. Ad cuius intelligentiā ſciendū eſt:ꝙ in purgatorio du
plex ē pena.vna dāni que eſt ex carentia diuine viſionis. Alia ſen
ſus que eſt ex afflictiōe ignis.vtraq̄ꝫ autē grauis eſt valde. Dicūt
enī aliqui ꝙ minima penaꝝ purgatorij.grauior ē q̄ꝫ grauiſſima pe
na mūdi. Hoc aūt apparet de pena dāni. Affectus enim quo aīa ſe
parata a pondere corpis abſoluta deſiderat ſūmum bonū maior ē
⁊ intēſior.q̄ꝫ affectus cuiuſcūq̄ꝫ rei tpalis in hac vita.maxime cum
iam.tēpus habendi aduenerit a quo ſe videt anima p ſuā negligē
tiam retardari. Quā retardationem potuiſſet exiſtens in corpore p
modicā penitentiā amouiſſe. Si enī ſpes que differť affligit aīam
ſicut diciť Prouer.xiij.quātomaius eſt bonū ſperatū ⁊ magis co
gnitū.tanto in expectando maior eſt afflictio.⁊ quāto ꝑlixior ē di
latio.tanto maior noſciť eſſe dolor.eiuſq̄ꝫ carentia moleſtius tole
rať. Iſtud etiā de pena ſenſus apparet triplici ratione. Primo qui
dē declarať hoc ex parte ignis affligentis. De igne eniꝫ purgatorij
loquēs beat⁹ Aug.ait. Hic ignis etſi eternus nō ſit miro tñ modo
grauis eſt. Excedit enī omnē penam.quā aliquis paſſus eſt in hac
vita.nunq̄ꝫ in carne tāta inuenta eſt pena.licet mirabilia paſſi ſint
martyres tormēta. Idē dicit aliquis ad me nō ptinet q̄ꝫdiu moraꝫ
habeā in purgatorio.tñ vt ad vitā eternā pergā. Nemo eniꝫ dicat
fratres chariſſimi:qꝛ ille purgatori⁹ ignis durior erit. q̄ꝫ quicq̄ꝫ pe
narū i hoc ſeculo.aut videri potuit.aut ſentiri. Et cū de die iudicij
ſcriptū eſt ꝙ erit dies vn⁹ tāq̄ꝫ mille anni ⁊ mille anni tanq̄ꝫ vn⁹ di
es.vñ ſcit vnuſq̄ſq̄ꝫ vtrū dieb⁹ aut mēſibus.aut forte etiā ānis p il
lū ignē ſit trāſitur⁹. Et qui digitū ſnū modo timet in ignē mittere.
q̄re nō timeat non paruo tpe.in aīa ſimul ⁊ corpe cruciari. Et ideo
toť virib⁹ vnuſq̄ſq̄ꝫ laboret.vt ⁊ capitalia crimīa poſſit euadere.⁊
mīma pctā ita bonis opib⁹ redimere.vt aut paꝝ ex ipſis aut nihil
inueniať remanere.qō ignis ille poſſit abſumere. Q̄uis autē alia
forſitan elemēta vel elemētata corpa ad cruciatū aīarū cōcurrant.
tñ ignis quoniā inter oīa elemēta minus hꝫ de materia ſubtilior ⁊
purior eſt.magis ē actiu⁹ ⁊ penetratiuus.⁊ magis efflictiu⁹. Ideo
magis dicunť igne q̄ꝫ alio materiali corpe cruciari. ¶ Iteꝫ ꝙ pena
purgatorij ſit grauior q̄ꝫ pena aliqua hui⁹ mūdi. eſt ratio ex parte
aīe patiētis:qꝛ cum dolor eſſentialiter loquēdo.nō ſit leſio:ſed leſi
onis ſenſus:aīa vō ſepata viuaci⁹ ſentit leſiuū q̄ꝫ ꝯiuncta.iō vehe
mētior ē dolor aīe ſepate q̄ꝫ ꝯiuncte. Ad idē ſumiť ratio ex pte iu
dicis penas hmōi infligētis:qꝛ plus q̄rit de⁹ emendā q̄ꝫ penā. Nō
eniꝫ delectať in penis noſtris inquantū ſunt afflictiue ⁊ leſiue i na

tura. ſʒ inquātū ſunt ſatiſfactorie ꝓ offenſa. Ideo plus pōderat in
pena virtutē bone volūtatis acceptātis. ⁊ deuote aſſumētis ex me-
ra libertate. q̄ȝ grauitatē doloris affligētis. ⁊ tolerātiam volūtatis
nō recuſantis ex neceſſitate. Unde ⁊ actiōes noſtre ⁊ paſſiōes q̄ꝫto
plus habēt de volūtario. tāto ceteris parib⁹ plus habēt de merito.
⁊ ſunt amplius grate deo. Quāobrē multo plus acceptat. ⁊ appro-
bat modicā pnīam volūtariā in p̄ſenti q̄ȝ penā longe grauiorē mi-
nus voluntariā in futuro. Quapropter exigit eq̄tas diuine iuſticie.
vt qȏ deeſt ibi de volūtario. ſuppleat̄ acerbius in tormēto. Cū eēt
q̄dā malus p̄poſitus. dedit ei deus quādā grauē īfirmitatē in qua
expēdit oīa q̄ habebat in medicinis. ⁊ alijs. ⁊ nihil valuit ei. Unde
cū p q̄nquēniū ſuſtinuiſſet ita grauē īfirmitatē. ꝙ nō poſſet ſurge-
re. nec haberet aliq̄d vnde neceſſaria poſſe habere. ⁊ ab oīb⁹ deſtitu
tus eēt. ⁊ ꝓpter pauptatē ⁊ vilitatē languoris ⁊ dolorē cepit mur-
murare ↄtra deū. deſperās de hoc ꝙ in iſtis miſerijs tādiu viueret
Mittit̄ ei angelus īcrepās eū de murmure. monēs ad patientiā. ⁊
vt p⁹ duos annos alios ſuſtineret. p quos plene purgatus ad gloriā
euolaret. Qui cū diceret ſe hoc facere nō poſſe. ſʒ potius occidi vel-
le dixit angelus ꝙ aut p duos annos oporteret euȝ ſuſtinere. aut p
duos dies in purgatorio penā ſuſtinere. ⁊ ſic poſt ad deū euolaret.
Cū iſte duos dies in purgatorio accepiſſet. rapt⁹ ab angelo dimit-
tit̄ in purgatorio. Iſte aūt pene acerbitatē ſentiēs credidit ibi fuiſ-
ſe p infinitos dies anteq̄ȝ dimidiā diē cōpleuiſſet. clamās ⁊ eiulās
⁊ cōquirēs angelū mēdacē nec angelū eſſe. ſʒ dyabolū. Affuit ange
lus ad patiētiā monēs eū ⁊ arguēs de murmure. ⁊ dicēs ꝙ parum
fuiſſet adhuc ibi. Tūc rogauit angelū ꝙ reduceret eū ad priorē ſta-
tū. Et ſi vellet ipe parat⁹ eēt nō ſolū ſuſtinere patiēter vſq̄ȝ ad duos
annos. īmo vſq̄ȝ ad diē iudicij. qȏ fecit angelus. ⁊ vſq̄ȝ ad cōplemē
tū duoꝝ annoꝝ oīa patiēter ſuſtinuit. Itē Petrus cluniac̄. dicit ꝙ
cuidā ſancto viro ꝓſtrato in oratiōe in die veneris ſancti. rapto in-
fletu vſq̄ȝ ad diē paſche fuit facta hec reuelatio. vidit q̄dē in purga
torio quēdā grauiſſime puniri. q̄ fuerat penitētie magne. ſʒ freq̄uē
ter ↄſueuerat nimis bibere. Qui cū aliq̄n exceſſiſſet in potu. dyabo
lus īgurgitātē ſuffocauit eū. aſcēdēs ſup cor ei⁹ in ſiſitudinē maxi
mi buffonis. cōprimēs ⁊ opprimēs eū. ⁊ dū eū traheret ad īfernum
b. Nicolaus quē multū dilexerat ⁊ honorauerat in vita. occurrit ei
⁊ traxit eū ad iudicium dei. q̄ grauiſſime pene purgatorie adiudica
uit eū. Itē vidit aliū ibi q̄ fuerat miles largus curialis. hoſpitalis ⁊
ↄtinēs ī ſuo ↄiugio. ⁊ multas bonas gr̄as habuerat. tn̄ multū ſem
per amauerat ludū auiū: ⁊ aucupiū ſemp fuerat ſecut⁹. hic ab alijs
penis fuerat liberat⁹. excepto eo ꝙ auiculā ī manu tenebat. q̄ cū ro
ſtro ⁊ vnguib⁹ manū ei⁹ dilacerabat. ⁊ maximū dolorē ei īferebat.
Itē vidit ibi quēdā militē iuuenē q̄ fuerat vanus ⁊ vitioſus ⁊ cru-
cē acceperat ⁊ abierat q̄ p totā diē a demonib⁹ torquebat̄ mirabi-
liter ī medio rogo. de nocte faciebat pegrinationē trāſmarinā. ſʒ pa
rū ꝓficiebat pp tenebras ⁊ noctis ītēperiē ⁊ vie ⁊ aeris īcōmodita-
tē. quē facto die demōes reducebāt eū ad tormētū affligēdū. facta
nocte vbi p̄mo acceperāt eū reponebāt. Et ſic poſtea. vidit idē q̄ ſu-
pra aliū militē. q̄ cū hr̄et iuſpatronat⁹ ī q̄dā eccleſia accipiēs a quo
dā clerico. xxv. marchas p̄ſentabat eū ad curiā. Qui de h̄ penitēs a
pegrinatiōe trāſmarina. ī q̄ mortu⁹ ē mādauit vxori reddi pecuniā
⁊ ꝙ miſſas ꝓ eo faceret celebrari. Hic dicte pecunie denarios accē-
ſos ſingulis dieb⁹ miniſtrantib⁹ ſibi demonib⁹ accipiebat ⁊ redde
bat. ⁊ dicebat ſe liberari poſſe ſe oīno vt credebat ſi adhuc ꝓ eo red
dita pecunia q̄nq̄ȝ tricēnalia celebrarent̄. Multa. n. acceperat pene
alleuiationē p miſſas poſt ſe celebratas. Itē cū q̄dā abbas moriēs
īterrogaret̄ a mōachis ſuis quē ei ſubſtituerēt in abbatē. Motus
carnaliter monuit ⁊ ↄſuluit quēdā nepotēȝ ſuū ſibi ſubſtitui. qȏ ⁊
ipſi fecerūt. Cū aūt dict⁹ nepos factus abbas iret ſolus ad fontē. q̄
erat in horto ſuo audiuit de fonte exire q̄ſi vocē auunculi ſui mira-
biliter plāgētis. Quē cuȝ adiuraret abbas vt ei diceret q̄s eēt. dixit
ſe eſſe auūculū ſuū. q̄ ineſtimabiliter ibi vreret̄. q̄ȝ mot⁹ carnalit̄ eū
eligi ſuaſerat. Et cū dicēt nepos ꝙ ibi nō multū poſſet affligi ī fon
te tēpato. rogat vt deferat cādelabrū cupreuȝ qȏ erat retro altare. ⁊
ꝓiceret ī fontē. Qȏ ille fecit. ⁊ ſtatī ī aq̄ q̄ſi cera ī igne. ⁊ butyꝝ ī ol
la bullēti liquefactū ē. Tūc abbas reſignauit. nec eū vltra audiuit.
¶ Itē cū q̄dā in quodā mōte iuxta vulcanū. vbi dicit̄ locus purga-
torij ꝓpe ciuitatē cathanēſiū. q̄reret equū dn̄i ſui. īuenit vt ſibi vi
ſū ē ciuitatē magnā cui⁹ erat hoſtiolū ferreū. ⁊ q̄ſiuit a portitore de
equo quē q̄rebat. q̄ r̄ndit ꝙ iret vſq̄ȝ ad aulā dn̄i ſui q̄ vel redderet
eū vel doceret. ⁊ adiurat⁹ ab eo portitor p deū. ꝙ diceret ei q̄d age-
ret. dixit ei portitor ꝙ cauēt ne comedēt de aliquo ferculo qȏ ei da
ret̄ qȏ videbat p vicos illi⁹ ciuitatꝭ tot hoīes quot ſūt ī mūdo de oī
gente ⁊ artificio. Tranſiens per multas aulas venit in quandaȝ vbi

vidit principē ſuis circūuallatum. offerūt ei multa fercula. nō vult
de eis guſtare. oſ̄dunt̄ ei quattuor lecti. ⁊ dicit̄ ei ꝙ vnus eoꝝ erat
dn̄o ſuo paratus. ⁊ alij tres triū feneratoꝝ. ⁊ dicit ei p̄nceps ille. ꝙ
aſſignaret diē dn̄o ſuo talē peremptoriā. ⁊ trib⁹ dictis feneratori-
bus alioq̄n venirēt īuiti. ⁊ dedit ei cyphū aureū. cooptū opculo au
reo. Dicit̄ ei vt nō illū diſcopiret: ſed illū in hui⁹ rei īterſigniū p̄ſen
taret dn̄o ſuo. vt biberet de potu ſuo. equ⁹ ſu⁹ ei reddit̄. redit. iplet
iuſſa. cyphus aperit̄. flāma ebulit. In mari cū cypho ꝓicit̄. mare
inflāmat̄. Hi q̄ttuor lȝ cōfeſſi fuiſſent die ſibi aſſignata rapiunt̄ ſu
p quattuor equos nigros. ¶ Itē dicit̄ ꝙ ibi in quodā monte iuxta
vulcanū vbi dicit̄ loc⁹ purgatorij vident̄ caſtrū edificantes. ⁊ p ſe-
ptimanas ſingulas ad ↄplemētū ducētes. nocte ſabbati oīno dirui
tur. Die lune reicipiūt. ⁊ ſic poſtea. ¶ Itē dicit̄ ꝙ cū q̄dā capellan⁹
apud nouū caſtrū in dyoc̄. lauſan̄. noīe Guillerin⁹. q̄ ē ſanctus mō.
vt dicit̄. ꝓpter miracula multa que dn̄s dicit̄ per eū feciſſe eſſet in
domo ſua ſup lacū maximū. ⁊ quidā miles q̄ erat cuȝ eo q̄reret ab
eo cur ſe affligeret. imo q̄ſi occideret ieiunijs. cilicijs. ⁊ lachrymis.
cū aſſertione dixit ꝙ vellet eſſe vſq̄ȝ ad diē iudicij in tāto igne quā
tus erat lacus ⁊ eſſet ſecur⁹ ꝙ poſſet euadere cū omni pnīa ſua. vl̄
ignē inferni. vel purgatorij. Et referebat quoddā exemplū. ꝙ cū q̄-
dā latro fugaret̄ ab hoſtib⁹ ſuis vidēs ſe non poſſe euadere. ꝓſtra
uit ſe in cruce dicens. ꝙ bene mortē ꝓmeruerat: q̄ȝ deū offenderat
flebat ꝓ hoc cōfitebat̄ ſe peccatorē. ⁊ rogabat eos. vt deū de eo vin
dicarent exponēdo mēbra martyrio. Quidā aūt heremita erat ꝓpe
qui multis annis penitentiā egerat cui reuelatū eſt ꝙ angeli cū lau
dibus in celū illius latronis aīam deportarēt. Qui nō egit deo gra
tias: ſed indignat̄ hoc dicēs apud ſe ꝙ poſtq̄ȝ ſe expoſuiſſet omni
bus flagitijs ſimiliter in fine peniteret. ⁊ ſic ei fieret vt latroni. ⁊
cum ad ſeculum rediret tranſiens aquam de ponte cadens ſubmer
gitur: ⁊ a demonibus in infernum proijcitur. ¶ Secundo in pur-
gatorio eſt penaꝝ diuerſitas. Sciēdū aūt ꝙ ſub eodē igne nō oēs
aīe equaliter crucianꝫ: ſed vnaqueq̄ȝ plus punit̄. ⁊ ardorem ſentit
ſcd̄m ꝙ plus de cremabili vel aliq̄d mag̃ cremabile ſecū tulit. Cū
enī ignis ille agat in aīas vt inſtrumētū diuine iuſticie. ideo ſm̄ re
gulā equitatis diſtiguunt̄ grad⁹ in penis. ſic ſūt gradus in culpis.
Et ſm̄ quātitatē criminū infligunt̄ cruciamēta penaꝝ. Hec aūt di-
uerſitas nō ꝓuenit ex diuerſitate ignis vrentꝭ: ſed ex pte ſpūs patiē
tis. Sicut enī in domo patris eterni māſiones multe ſunt. Sic̄ ſcri
ptū eſt Ioh. xiiij. ⁊ inequalitatē graduū facit differentia meritorū
ſic in purgatorio diuerſitatē penaꝝ facit differētia pctōꝝ. Vn̄ Gre-
go. ait ſic. Gehēna q̄ꝫuis cūctis vna ſit. nō tn̄ cunctos vna ⁊ eadē q̄-
litate ſuccēdit. Nā ſicut ſub eodē ſole oēs tāgimur. nō tn̄ oēs ſub
eo vno ordine eſtuamus: q̄ȝ iuxta qualitatē corpis ſentit̄ etiā pon-
dus caloris. ſic dānatis vna eſt gehēna. ⁊ purgādis vnus ē ignis q̄
afficit. Sʒ tn̄ nō oēs eq̄lit̄ ↄburit: q̄ȝ qȏ h̄ agit diſpar valitudo cor-
poꝝ hoc illic exhibet diſpar cā meritorū. Ex dictis patet ḡuiſſimas
eſſe penas purgarorij. licȝ in eis magna ſit diſpitas grauitatꝭ. Quis
igit̄ tam inſolens qui nō timeret deū offendē q̄s taȝ inſanus q̄ nō
horreret in penas illas incidere. quis tā procax q̄ nō deberet pecca
ta fugere. q̄s tam dur⁹ ⁊ ferre⁹ qui nō cōpateret̄ ſic vehemēter af-
flictis. q̄s deniq̄ȝ tam ipius ⁊ crudelis qui nō conaret̄ aīas illas eri
pere de tormentis. ſi cogitaret ꝓfunde nō p̄functorie de premiſſis.
Si nāq̄ȝ hoc hoīes diligēter aduerterent. ac in memorie ſecreto re
cōderent. necnō ⁊ frequēter meditando reuoluerēt ac reuoluendo
ſepius ruminarēt, penitere ⁊ pnīaȝ ſalutarē vſq̄ȝ in purgatoriū age
re nō differrent. In hac vita q̄ppe tam p ſe q̄ȝ per alios mō poſſent
faciliter ſuā ꝓcurare ſalutē. mō poſſent amicos ⁊ īterceſſores acq̄-
rere. mō poſſent ſe p breuē ⁊ leuiſſimā pnīam ab eterna morte redi
mere. mō poſſent nō tn̄ debitas ꝓ peccatis ſuis penas exoluere: ſʒ
qȏ lōge maius ē merita cumulare. Pena enī purgatoria ſatiſfacto
ria eſt ꝓ reatu ſed nō eſt meritoria. Penitētia v̄o preſentis vite nō
tn̄ eſt ſatiſfactoria pene. verūetiā meritoria felicitatis eterne. Rur
ſus in purgatorio mlt̄a puniunt̄ q̄ nō reputant̄ eſſe peccata. vel nō
ita grauia iudicant̄. Magna itaq̄ȝ fatuitas ē hoīs expectantis vſ-
q̄ȝ tūc agere fructū penitentie ſalutarꝭ. Beda in geſtis angloꝝ dicit
ꝙ tpibus ſigiſberti regis venit de ſcotia in britāniā maiorē. b. For
ſeus nobilis genere. qui mlt̄os angloꝝ ↄuertit ad fidē. Qui poſtq̄ȝ
fūdauerat ibi multas domos religioſas. occupat⁹ graui infirmita-
te eductus ē a corpe a veſpere vſq̄ȝ ad primū gallicātū. audiuit an-
geloꝝ melodias frequēter cātātiū. Ibūt ſcti de v̄tute in v̄tutē. vidē
tes dn̄m deū in ſyon. Et poſt reductus ad corpus. ⁊ die tertia iterū
eductus a corpore longiori ſpacio vidit maiora. Uidit enim bono
ruȝ ⁊ malorū ſpirituū agmina que de eo ad inuicē certabāt. Mali
ei viā intercludere contēdebant. ⁊ eū crebris accuſationib⁹ impete

bant. ⁊ libros ꝯſcriptiõis ꝯtra eũ ẽt de cogitationibus offerebant. Sꝫ boni angeli eoꝝ accuſatiões ⁊ libros ꝓ nihilo ducebãt. ⁊ eũ ab eis defendebãt. Cũ aũt dicti ſancti aĩam ſecũ ĩ aere leuaſſent: reſpiciẽs ſubtus ſe vidit q̃ſi vallẽ tenebroſam. de qua aſcẽdebãt quattuoꝛ genera igniũ a ſe ſpacio diſtãtiũ. Cũ aũt iterrogaſſet angelũ. q̃ eẽnt hi. rñdit dũmõ ſuccẽdebãt. ⁊ ipſuꝫ erãt cõſumpturi. Primꝰ vt dixit angelus. erat ignis mẽdacii. q2 hoĩes nec deo nec hoĩbus ſeruãt pacta. ⁊ illud maxime qđ in baptiſmate ꝓmiſerũt ſe abrenũciare dyabolo ⁊ põpis eiꝰ. Scđus ignis ẽ cupiditatꝭ mariẽ cũ terrena ſpiritualibꝰ. aut celeſtibꝰ anteponũt. Tertiꝰ diſſẽſiõis cũ aĩas primoꝝ in rebꝰ etiã ſupuacuis ſcãdalizare vel offendere hoĩes ꝓ nihilo ducũt. Quartus ẽ ĩpietatis. cũ hoĩes nõ timẽt ĩfirmiores ſpoliare vel decipe vel defraudare eos. Dicti aũt quattuoꝛ ignes cũ adeo creuiſſent ꝙ in vnã flãmã ꝯglobati eſſent clamauit ſanctus Forſeus territus. cui angelus. Noli timere qđ nõ ſuccẽdiſti. nõ ardebit in te. Iſte ignis facta examinat ſingulorũ. Tres aũt angeli aĩaꝫ ſancti Forſei comitabanť. vnus ab ea flãmã abigebat ex ꝑte anterioꝛi alius ad dexterã. ⁊ tertius ad ſiniſtrã aſſiſtẽtes cuſtodiebãt a flammis eũ ⁊ demonibus q̃ multũ eã ĩpetebãt. Cũ aũt trãſiret ꝑ dictaꝫ flãmã vidit multos demones ⁊ hoĩes. ⁊ multos quos nouerat ĩ ſeculo ꝓ diuerſis cauſis diuerſimode torqueri. q̃ etiã multa fuerũt ei locuti. q̃ legẽtibus ⁊ audiẽtibꝰ poſſent eſſe valde vtilia. quoꝝ plurima. vt dicit Beda q̃ hoc ſcripſit. ſcripta ſunt in libro vite ſue. Cum aũt trãſiſſent dictam flãmã multi angelici ſpũs de celo deſcẽdẽtes multa ei locuti fuerũt. Similiter ⁊ multi quos nouerat in ſeculo. q̃ poſſent eſſe valde vtilia audiẽtibus q̃ ad celum ſunt regreſſi. Tres aũt angeli q̃ comitabanť dictã aĩam cũ ea remanẽtes ꝑ dictã flammã eã reducebãt. in qua vidit torqueri mirabiliter vnã aĩaꝫ ſuccenſam. vt ferrũ candẽs clamauerũt demones viꝫ conãtes ĩferre ꝙ ibi deberet remanere. ⁊ cũ dicta aĩa torqueri. q2 cũ eẽt mortuus in peccato. ille cuius erat aĩa veſtimẽtũ eius accepat. Cũ aũt defenderẽt eã angeli ⁊ excuſarẽt ꝙ potius fecerat ꝓ ſalute mortui q̃ꝫ ꝓ cupiditate. cũ demões nõ poſſent aĩaꝫ forſei detinere. ꝓiecerũt dictã aĩaꝫ ſuꝑ humeꝝ eius. angeli aũt eã excuſſerũt a forſeo flãmã extinguentes. demones clamauerũt. nolite repellere. vt ſicut de bonis eius accepit. de penis ſentiat. Angeli auteꝫ dixerũt. ecce qđ ſuccẽdiſti arſit in te. Plura aũt docẽtes eũ angeli. q̃ ſunt ſalutaria eis q̃ in penitentia moriunť ad corpus eius aĩaꝫ reduxerũt. ⁊ qđ mirabile fuit ĩcendij vulnus qđ ab illa aĩa paſſus fuerat in aĩa ea reducta ad corpus apparuit poſtea viſibiliter in humero eius ⁊ maxilla corporali. vbi eũ tetigerat dicta aĩa in aĩa ſolũ. ¶ Ad h̃ ꝑtinet qđ legiť in vita beati patricij ſcđi. q̃ miſſus ad p̃dicãdũ in hyberniã. cũ duꝝ populũ nõ poſſit ꝯuertere. nec crederẽt cõminatiõibꝰ aut ꝓmiſſiõibꝰ eius. orãti oñdit dñs ei foſſam rotundã. vbi q̃ ĩtraret in ſpacio vnius diei ⁊ noctis purgareť ſi ꝑſeueraret. q̃ fecit eã claudi. ⁊ iuxta abbatiã edificauit. Multi penitẽtes eã intrauerũt viſa retulerũt. ꝑ que alij ſũt ꝯuerſi. In vita ſancti patricij diciť. ꝙ cuꝫ quidã miles multũ flagitioſus miſſus fuiſſet ad ſuũ epm. ⁊ ꝯfeſſus fuiſſet ei multa peccata enormia. pñiam quã dabat eps reſpuebat dicẽs. ꝙ eã nõ poſſet facere. Et cũ dixiſſet ei eps ꝙ ex quo nolebat facere pñiaꝫ ieiunij. aut oratõis. aut ꝑegrinatõis. ⁊ ſic de alijs. iret ad dñꝫ ſuũ dyabolũ. Cõfuſus miles. ad coꝛ rediit. petẽs vt daret ei ꝓ pñia vt ĩtraret ĩ purgatoriũ beati patricij. Qui miſit illũ ad abbatẽ loci illiꝰ q̃ cuſtodiebat claues illiꝰ ſpelũce. Qui cũ ſuaſiſſet ei aliã pñiaꝫ potius facere. ⁊ miles nollet deſiſtere. fecit eũ ꝑ q̃ndeci dies exercitari in ieiunio ⁊ oratiõe ⁊ ꝯfeſſiõe. Quibꝰ ꝯpletis ĩſtructꝰ ab abbate ⁊ fratribꝰ q̃d ageret ĩtromittiť cũ ꝓceſſiõe. Cũ aũt ĩtraſſet ⁊ aliquantulũ ꝓceſſiſſet. inuenit domũ ad modũ clauſtri. in qua erat pratũ. ⁊ ibi ſedit. Et ecce ibi venũt ad eũ q̃ndeciꝫ de abbatia. q̃ cũ ſuaſiſſent reditũ. nec ille acq̃eſceret ĩſtruũt eũ q̃d ageret. ⁊ quõ veniẽtibꝰ demonibꝰ. nec ꝓmittẽtibꝰ ꝓſpa. nec minãtibꝰ aduerſa crederet. q2 ſi hoc faceret periret. ſꝫ ĩ ſuo ꝓpoſito firmꝰ maneret. ⁊ in omni tormẽto nomẽ iheſu chrĩ ĩuocaret. ⁊ crucẽ ſi poſſet ſibi ĩpꝛimeret. Poſtea illi receſſerũt ⁊ tũc audiuit tm̃ eiulatũ demonũ ⁊ ſtrepitũ. ac ſi oĩa elemẽta attererẽť ĩſimul. Poſt vidit eoꝝ maximã multitudinẽ horribilẽ aſpectu. ꝯſulũt reditũ. ꝓmittũt multa ſi redeat. Quẽ cũ nõ poſſent mouere a ꝓpoſito ſuo igne ſuccẽſo in dicto prato eũ nudatũ veſtibus cũ furcis ferreis ⁊ vncis ꝑ ignẽ diſtrahũt. vbi dũ torquereť ĩuocato noĩe iheſu. ⁊ facto ſigno crucis. ignis ille extinguiť. Tũc ducunt eũ ꝑ maximas tenebras ⁊ horribiles. ⁊ ſenſit ibi vẽtũ calidiſſimũ ⁊ vehemẽtiſſimũ. q̃ totũ videbať eũ ꝑfoꝛare ⁊ exurere. Poſt ductus verſus oꝛiẽtẽ cepit audire totiꝰ vulgi fletꝰ miſerabiles. Poſt ducitur ad cãpũ latiſſimũ. cuiꝰ finẽ videre nõ poterat. q̃ totꝰ ardẽs videbať. vt ferꝝ cãdẽſ. Ibi vidit ĩfinitã mltitudinẽ manibꝰ affixoꝝ ⁊ pedibꝰ. vẽtres habẽtiũ deorſuꝫ. dorſa ſurſuꝫ. Qui p̃ doloribꝰ videbanť eũ dẽtibꝰ terrã mordere. aliq̃ clamabãt. parce. parce. Et tũc demones currẽdo ſuꝑ eos grauius flagellabant. Cũ his dictũ militeꝫ ponũt ⁊ affligunt: ſed inuocato iheſu liberať. ⁊ inuenit ſe ad finẽ campi. Sed demones cõcurrentes ducũt eũ ad aliũ campũ equalis magnitudinis. vbi vidit ſilr hoĩes affixos: ſed ſupinos qui habebant ignitos ſerpẽtes voluẽtes eos ſuꝑ vẽtres. ⁊ brachia ⁊ capita ⁊ pectoꝛa. ⁊ bufones horribiles q̃ ignitis aculeis videbanť extrahere interioꝛa. ſimiliter ⁊ dẽtibꝰ. Illi ꝯtinue eiulabãt. ⁊ hos demões trãſeuntes flagellauerũt vt alios. Poſt ducũt dictũ militẽ ad tertium cãpũ. qui erat plenus hoĩbus vtriuſq; ſexꝰ. qui affixi erant clauis candẽtibꝰ ꝑ totũ corpꝰ. ibi p̃ doloꝛe. nec loqui poterãt. nec clamare niſi modicũ ſuſpirare ⁊ plãgere. vt q̃ laborãt in extremis. De eis fecerunt demones ⁊ de milite. ſicut ⁊ de alijs. Poſt duciť ad q̃rtũ cãpũ plenũ multis ignibꝰ. vbi erãt oĩa genera tormẽtoꝝ que excogitari pñt. Alij ſuſpendebanť ibi cathenis igneis ⁊ ſulphureis. alij ꝑ pedes. alij ꝑ manus. alij ꝑ caput. alij in vncis ferreis ⁊ igneis pendebãt ꝑ vngues. alij ꝑ oculos. ⁊ ꝑ alia mẽbra torquebanť. ⁊ ſuſpẽdebanť ⁊ vrebanť. igne ⁊ flãma fetẽte. ſuppoſitꝭ alijs metallis bullientibꝰ. alij in ſartagine frigebanť. alij in veru aſſabanť. Ibi vidit demones torquere aliquos ſocios ſuos. Eiulatꝰ ⁊ planctꝰ eoꝝ nemo ſufficit dicere. Poſt hoc ducũt militẽ ad locũ vbi vidit rotam igneã infinite magnitudinis quã demones vẽtebãt ita velociter ꝙ cũ voluereť apparebat globꝰ igneus. Cũ teneret eã vt miles in ea poneret. vidit in ea vndiq; ꝑ radios vncos igneos ĩfinitos. ⁊ hoĩes in eis ꝑ diuerſa mẽbra diuerſimode ſuſpẽſos. Poſt ducunt eũ ad domũ cuiꝰ terminũ nõ poterat videre q̃ erat plena foueis rotũdis. plenis metallis bulliẽtibꝰ ⁊ hoĩbꝰ vlulantibꝰ. alij habebãt in metallis bulliẽtibꝰ vnũ pedẽ. alij duos. alij vſq; ad genua. alij vſq; ad vẽtrẽ. alij vſq; ad pectꝰ. alij vſq; ad collũ. alij vſq; ad oculos ⁊c̃. Poſt duciť ad locũ mõtis. vbi vidit infinitã multitudinẽ nudoꝝ ſuꝑ pedũ digitos incuruatẽ moꝛtẽ expectãtẽ. vt videbať ⁊ trementeꝫ. Et cũ miles hoc vidẽs ſtupet. venit ventꝰ aquilo militẽ ⁊ oẽs rapiens ⁊ ad aliã partẽ montis ferẽs. ⁊ eos ĩmergẽs. ĩ fluuiũ fediſſimuꝫ ⁊ frigidiſſimũ. ꝑ oĩa tormenta p̃dicta demões cũ alijs militẽ torquebant. Qui inuocato noĩe iheſu inueniebat ſe ſemꝑ ad finẽ tormẽti. Poſtea duciť ad puteũ. de quo vidit flãmã putentem aſcẽdere. ⁊ hoĩes candẽtes. quaſi ferrũ euomi. ⁊ aſcẽdere cũ flãma ad moduꝫ fauillaꝝ: ſed demones eos reimpingebãt. Ibi militẽ ꝓijciunt. dicẽtes: ꝙ eũ ꝓijciebãt in ĩfernũ. Ibi tam vehemẽter abſoꝛptus a doloꝛe fuit. ꝙ nomẽ dñi fere nõ recoluit. Tñ vix ad coꝛ rediẽs in coꝛde cũ oꝛare nõ poſſet. Inuocato noĩe iheſu euomitꝰ eſt ad orã putei. Tũc alij duo demones a p̃oribꝰ duxerũt eũ ad fluuiũ ſulphureum ⁊ igneũ. ſub quo dicebãt ei eſſe infernũ. in quo erat pons artꝰ ⁊ arduus. ⁊ ita ꝯgelatus ⁊ lubꝛicus. vt ſi etiã latiſſimꝰ fuiſſet vix aut nũq; aliquis ſtare. vel aſcẽdere potuiſſet. Ita artus vt vix in eo pedẽ ponere poſſet. Inuocato aũt noĩe dñi. melius ac meliꝰ per eũ ire cepit. ⁊ demones ad pedẽ remanſerũt. Cũ aũt eſſet in ſũmo põtis. clamoꝛ tantꝰ exiuit de fluuio. vt vix ſtare poſſet ſed plus horruit q̃ꝫ prius: ſed ĩuocato noĩe iheſu. libere tranſiuit fluuiũ. q̃ plenus videbať diuerſis ⁊ inuiſis generibꝰ draconũ ⁊ ſerpentũ. Quo trãſacto vidit pratũ p̃cioſiſſimũ ⁊ fragrãtiſſimũ ⁊ ameniſſimũ. diuerſis floribꝰ plenũ ⁊ odoꝛibꝰ. Poſt vidit ciuitatẽ pulcherrimã habẽtẽ murũ mirabilẽ diuerſis ⁊ precioſis lapidibꝰ fulgenteꝫ. de cuius porta exibat odoꝛ mirabilis. Ad cuiꝰ afflatũ ita fuit recreatus ⁊ ꝯſolatꝰ ꝙ ei videbať: ꝙ nullũ vnq̃ doloꝛẽ vel fetoꝛẽ vel laborem ſenſiſſet. Cui obuiã venerũt diuerſa cõuenticula ſpecioſiſſimoꝝ hominũ q̃ eũ introduxerũt intra illã ⁊ cõueniebant in media ciuitate. Et circa diẽ mediã ſplendoꝛ maximus celoꝝ deſuꝑ aperto eos ꝑfundebat. quo ineſtimabili gaudio ſuauitate dulcedine ꝑfundebanť. ⁊ replebanť ⁊ reficiebanť. ita ꝙ inde viuerẽt nec victu alio indigerẽt. ⁊ dicebant ſupra in celo eſſe celeſtem paradyſum. Aliqui inde cuꝫ ipſo lumine ſurſum aſcendebãt. ⁊ ibi remanebãt. Miſſi aũt fuerunt ei angeli cũ lumine dicẽtes. ꝙ rediret. Et cũ rogaret vt dimittereť ibi in ciuitate illa cũ alijs in loco infimo. dictũ eſt ei ꝙ tunc non poſſet hoc fieri: ſed redire eũ oportebat ꝑ loca per que venerat. ⁊ cũ ille diceret ꝙ potius moꝛi vellet dictũ eſt ei ꝙ ſecure rediret: q2 eiꝰ aduerſarij eũ minime ledere poſſent: ſed ſi viderẽt eũ ſtatim velut victi ⁊ ꝑterriti eũ fugerent. nec ipſi. nec tormẽta aliqua ledere poſſent eũ. ⁊ ſi bene viueret decetero. ⁊ a peccato ꝓ viribus caueret. nõ ſolum non ſentiret tormẽtũ inferni ſed nec aliqua eoꝝ que viderat patereť. ⁊ ad loca ſuꝑne claritatis aſcẽderet. Qui rediẽs ꝑ loca ꝑ q̃ eductus eſt nõ inuenit aliqua tormẽta ſed ſi demões a lõge eũ vidiſſet fugiebant ab eo vt tempeſtas. Mane autem ſcđe diei facto hora

qua intrauit venit ad locū ꝑ quē venerat.i.intrauerat: ⁊ īuenit oēs q̄ eū ꝓceſſionaliter intromiſerāt: ⁊ eū ꝓceſſionalit̄ receperūt. Qui retulit eis q̄ īuenerat: ⁊ rediēs ad ſuū epm̄ ſūpta cruce trāſmarinā tranſfretauit: ⁊ q̄ꝫdiu vixit artiſſime ſe afflixit. ¶ Itē in purgatorio eſt penaꝝ ꝓlixitas ſeu diuturnitas: qꝛ pena de q̄ ſe poſſet hō expedire dū viuit in ſpacio vnius diei ꝓtendit̄ in purgatorio ꝑ ſpaciū vnius āni. Sicut deſignari videt̄ Ezech.iiij. Fili hoīs diē ꝓ āno: diē inq̄ꝫ ꝓ āno dedi tibi. Ut filijs iſrael factū eſt: q̄ iō ꝙ male ſe habuerūt in deſerto ⁊ dei bn̄ficio ſunt abuſi: viā quā potuiſſent feciſſe ꝑ q̄draginta dies vix ꝑfecerūt in deſerto ꝑ q̄draginta ānos. Numeri.xiiij.e. Annus ꝓ die cōputabit̄: ⁊ q̄draginta annis recipietis iniq̄tates vr̄as ⁊ ſcietis vltionē meā. Ad h̄ facit rō ſupius poſita: qꝛ diuina iuſticia plus acceptat modicā pn̄iaꝫ volūtarie aſſūptā in p̄ſenti: q̄ꝫ longe grauiorē penā minus volūtariā in futuro. Iō ſm̄ inīq̄tatē diuine iuſtitie: qō deeſt ibi de volūtario oportet ſuppleri et acerbius ⁊ longius in tormēto. ¶ Itē in purgatorio eſt penaꝝ ſterilitas. eſt enī q̄libet pena purgatorij infructuoſa q̄ꝫtū ad meritū. Cū enī tria ſunt genera penaꝝ: videlicet p̄ſens puta pn̄ie vel tribulationis q̄ valet q̄ꝫtū ad pene debite acurtationē: ⁊ q̄ꝫtū ad meriti acq̄ſitionē. Itē purgatorie q̄ valet ſolū q̄ꝫtū ad acq̄ſitionē: nō ad meriti ampliationē. Itē pena inferni q̄ ad nihilū valet. Tēpus enī p̄ſens eſt tēpus metēdi ⁊ ſerēdi. Pſal. Qui ſeminat in lachrymis in exultatōe metet. ⁊ Eccs.iij. Eſt tēpus acq̄rēdi. Et.ij.corin.ix. Qui parce ſeminat: parce ⁊ metet. Gal̄.vj.b. Que ſeminauerit hō: hec ⁊ metet Qui ſeminat ī carne: de carne metet corruptionē. Qui aūt ſeminat in ſpū: de ſpū metet vitā eternā. bonū aūt faciētes ⁊c̄. Hi ſunt ſeptē āni fertilitatis in q̄bus ꝑ ſeptiformē gr̄aꝫ penitēs pōt accumulare gr̄am: ⁊ acq̄rere gloriā. Hoc bn̄ ſignificat̄ Gen̄.xlj. in ſeptem bouis pulchris: ⁊ in ſeptē ſpicis plenis. In ſeptē ānis fertilitat̄ q̄ ſunt in pn̄ti: qꝛ hic ꝑ pn̄iaꝫ acq̄rit hō ſeptiformē gr̄am: ⁊ eius augmētū in futurā gloriā plenā in ſeptē dotibꝰ. In futuro autē purgatorio vel inferno uō erit tēpus gr̄am vel gloriā ꝓmerendi. Gen̄.xlv.b. Anni reſtant in q̄bus nec arari nec meti pōt. Iō dr̄ Matth.iij. Facite h̄ dignos fructus pn̄ie. ſecuris aūt ad radicē arboris poſita eſt. ¶ Itē pena purgatorij eſt nō ſolū infructuoſa q̄ꝫtū ad meritū: imo etiam eſt dānoſa. O q̄ꝫ ineſtimabile dānū eſt a dei viſione vel modicū retardari. Sicut colligere poſſumus ex verbis auguſtini in libro de libero arbitrio ſic dicētis. Tanta eſt pulchritudo iuſtitie: tāta iocūditas lucis eterne: hoc eſt incōmutabilis veritatis atq̄ꝫ ſapie: vt ſi nō liceret amplius ī ea manere q̄ꝫ vnius diei mora: ꝓpter hoc ſolū innumerabiles āni huius vite pleni delicijs: ⁊ circūfluētia tp̄alium bonoꝝ: recto meritoq̄ꝫ ꝯtēnerent̄. vn̄ nō ſine cā nec ſine deuotione dictū eſt. Melior eſt dies vna in atrijs tuis ſuꝑ milia. Quātū autē bonū eſt eius btā ꝑfrui viſione: tantū eſt dānū in eiꝰ carētia ⁊ retardatiōe. Utinā diligēter attēderēt hoīes ac ꝓfundiꝰ cogitarēt q̄ꝫ ineſtimabile ſit h̄ dānū: ꝑfecto n̄ ſic facilit̄ ad pctā currerēt: nec pctm̄ q̄ꝯcūq̄ꝫ leue vel modicū reputarēt: q̄nimo q̄olibet veniale vehemētius abhorrerēt: q̄ꝫ nūc mortalia pctā formidēt. Quis enī nō totis viribꝰ euitaret q̄ꝯcūq̄ꝫ pctm̄: ſi firmiter teneret ſe ꝓpter illud vnius diei mora: vel amplius: glorioſa dei viſione ꝑuādū. Quātū ḡ dolēdū eſſet ⁊ amariſſime deplorādū: ꝙ oēs hoīes ſic paſſim: q̄ſi timore dei poſtpoſito: eiuſq̄ꝫ iudicio ſic ꝯtēptu currūt ⁊ p̄cipitanter corruūt nō tm̄ in venialia: ſed etiā mortalia: nec eſt q̄ ꝯſideret quanta dāna īcurrere nō verent̄: ⁊ ad q̄ꝫ horrēda ſupplicia dilabūt̄. Iō dr̄ Eccī.xxij. Suꝑ mortuū plora. defecit enī lux eius. Suꝑ mortuū inquā in purgatorio plora: qꝛ defecit lux btificās: vel ſuꝑ mortuū in mortali pctō: qꝛ defecit lux cognitiōis eiꝰ. excecauit enī eū malicia eius. ¶ Itē aggrauat̄ pena purgatorij ꝓpter ſubuenētiū paucitatē nā viui mortuos cito obliuiōi tradūt. vn̄ q̄libet exiſtēs in purgatorio clamat illud Iob.xix.e. Miſeremini mei: miſeremini mei ſaltē vos.a.m. qꝛ manꝰ.d.te.me. ⁊ Gen̄.xl. dixit Ioſeph detētꝰ ī carcere pincerne pharaonis. Memēto mei dū bn̄ tibi fuerit: ſꝫ tn̄ ſuccedētibꝰ ꝓſperis oblitꝰ eſt īterp̄tis ſui: ſic hoīes huiꝰ mūdi obliuiſcunt̄ amicos ⁊ bn̄factores ſuos q̄ ī carcere purgatorij detinent̄. Sūt enī amici fortune nō ꝑſone. Eccī.vj. Eſt amicus ſocius mēſe ⁊ nō ꝑmanet in tp̄e neceſſitatis. Tales amici ſil̄es ſunt cani: q̄ q̄ꝫdiu ꝑegrinꝰ hō ſedēs in mēſa tenet os in manu in ſignū amoris vertit ei faciē ⁊ applaudit cū cauda: ſed q̄ꝫcito manus hꝫ vacuas nō cognoſcit eū: īmo latrat ꝯ eū vel mordet. ſic amici huiꝰ mūdi ſic obliuiſcunt̄ mortuos ac ſi nūq̄ꝫ eos nouiſſent: ⁊ qō eſt deteriꝰ latrāt ⁊ mordēt eos: de ipſis neq̄ter detrahēdo. Tarde ⁊ male ſoluunt̄ defunctoꝝ debita vel legata. Rare. pauce. vel nulle fiūt ꝓ eis elemoſyne: nec ꝓ eis orōnes vel alia ſuffragia ꝓcurant̄. Et qō deterius eſt eoꝝ bona diripiunt̄: ⁊ anime negligunt̄: ⁊ obliuioni tradunt̄. vn̄ quilibet eorū dicere illud Pſal. Obliuioni datus ſum tanq̄ꝫ mortuus a corde. Hic notari pōt exēplū qō in geſtis karoli ſcriptū ē: Miles q̄dā ⁊c̄ Req̄re infra.§. Cū eēt hoſpitatꝰ ka. ¶ Prudēter igit̄ huiꝰ mūdi ſapiētes agerēt ſi dū viuūt ⁊ ſani ſunt ſibi ſalubrit̄ ꝓuiderēt: nec fidei cuiuſquā ſua ſeq̄ꝫ cōmitterēt: ſed ipſimet potius elemoſynas ſuas darent: debita ſoluerēt: ac amicos ſibi ꝓuidere ꝓcurare curarēt: q̄ migrātibꝰ ex h̄ exilio eterna tabernacula prepararēt. Si enī h̄ facerēt hoīes: certā viā eligerēt: ⁊ nō ſe cōmitterēt in incertū. ¶ Itē maius ſibi meritū acq̄rerēt ꝑ ſe q̄ꝫ ꝑ alios faciēdo: qꝛ ex maiori deuotiōe fieri viderent̄. Un̄ btā lucia dixiſſe legit̄ matri ſue: Nō ſatis deo charū ē q̄ illi dat h̄ quo ipſe ꝑfrui nō pōt. ſꝫ ſi tibi vis gratū eē deū h̄ illi da quo tu poterꝭ vti. Nā qō das moriēs: iō das qꝛ tecū ferre nō p̄uales. viuēs ergo ⁊ ſalutē tui corpis obtinēs da xp̄o qō poſſides. Dicebat q̄dā deuotꝰ hō: Qō das viuꝰ ⁊ ſanꝰ aurū eſt: qō das moriēs argentū eſt: qō vō das erogādū poſt mortē plumbū eſt.

¶ De penis purgatorij. DIS. .XII.

Circa tertiū p̄ncipale. ſ. q̄ nos mouē debēt ad cōpatiēdū aīabꝰ in purgatorio exn̄tibꝰ. Sciēdū ꝙ ad cōpatiēdū eis viſceraliter ex affectu ⁊ efficaciter cū effectu tria debēt ſp̄alit̄ nos mouere. Primū eſt ſtatꝰ eoꝝ pia cōſideratio. Secūdū eſt beneficioꝝ q̄ ab eis recepimꝰ grata recognitio. Tertiū eſt īdigētie nr̄e future prudēs p̄meditatio. ¶ Quātū ad p̄mū debemus aduertere ꝙ earū miſerabil̄ ſtatus miſeratiōe dignꝰ: ⁊ miſerādū motiuus demōſtrat̄ ex q̄ttuor. Quoꝝ p̄mū pertinet ad penā ſenſus. Alia vō tria ꝑtinēt ad penā damni. Iſtud p̄mū eſt dolor afflictiōis: q̄ ſic̄ dictū eſt duriſſime cruciant̄. Nō eſt tyrānꝰ in mūdo nec aliꝰ quiſquā corde tā ferreus: q̄ ſi corā ocul̄ ſuis videret hoīeꝫ q̄ntūlibet ignotū: vel etiā impiū ſic atrociter cruciari: q̄ nō ad pietatē cōpaſſionē ⁊ miām moueret̄. Qꝫ damnabiliter ergo durꝰ ⁊ deteſtabilit̄ obduratꝰ: ac totiꝰ humanitatꝭ eſt expers: q̄ patrē ⁊ matrē filios ⁊ nepotes: ꝯſanguineos ⁊ amicos ꝓbabilit̄ credit. ſi tn̄ recogitat in illiꝰ ardētiſſime fornacꝭ incēdijs cruciari. illos tn̄ nō ſolū liberare nō nitit̄: ſꝫ nec vlla pietatꝭ cōpaſſiōe mouet̄. Quodq̄ꝫ maiꝰ eſt: nec faciē ſuā illuc ꝯuertē: nec ocul̄ mētis inſpicē meditādo dignat̄. Cōſiderare deberet hō rōnal̄ exn̄s: ꝙ aīalia bruta nālit̄ ſibi nālia diligūt: ac mutuo ſibi cōpatiunt̄: ſeq̄ꝫ coadiuuāt ⁊ defendūt vn̄ brutal̄ ſtoliditas ⁊ feral̄ crudelitas: humanā ꝯdemnat duritiā nālis pietatis oblitā. ¶ Secūdo mouē nos debet ad cōpatiēdū eis damnū detētionis q̄ a dei viſione diutiſſime retardant̄. Detinent̄ enī in carne donec penis addicti ⁊ debitis obligati plene ſatiſfecerint vſq̄ꝫ ad nouiſſimū q̄drantē. Si aūt piū eſt hoīes in carcē materiali detētos ꝑſonalit̄ vel realiter ꝑ trāſmiſſum eis bn̄ficiū viſitare. q̄nto maioris eſt pietatꝭ ⁊ meriti plenioris: aīas diuino carceri mācipatas: nō ſolū mētalit̄ meditādo: verūetiā realit̄ bn̄ficijs adiuuādo viſitare. Hec aūt pena detētionis ꝓpter retardationē a viſione diuina lōge grauior eſt oī pena ſenſibili. ⁊ p̄ter h̄ ꝙ eſt q̄libet pena pn̄ti grauior: eſt etiā ꝓlixior q̄ꝫ cōiter credāt hoīes. Cuius diutine detētionis aut ꝓlixe retardatiōis vna rō eſt: qꝛ neſcit hō pōdus diuine iuſtitie vindicātꝭ.i. q̄ꝫ diſtricte iudicat: ⁊ q̄ꝫ ſeuere punit. Alia rō eſt claritas diuine ſapie oīa ſpeculātꝭ. videt enī multa q̄ nō videmus in nobis: ⁊ multa īuenit puniēda q̄ nos latēt velut negligētia vel obliuione deleta. In auro qō videt̄ eē puriſſimū: īuenit adhuc ignis aliq̄d expurgādū. Alia rō eſt: qꝛ tarde ⁊ male ſoluunt̄ defunctoꝝ debita ⁊ legata: ſic̄ dictū eſt. ⁊ q̄nto ampliꝰ ſolui differūt debita ⁊ hmōi: tāto tardiꝰ ꝑcipiunt̄ ab eis ſuffragia: tātoq̄ꝫ diutiꝰ ī purgatorio detinēt̄. Si aūt viuēs ſanꝰ hō h̄ facēt: in celū ſua p̄mitteret māſionēq̄ꝫ ſibi ī celeſti palatio prepararet: aut p̄cauēt ſibi vt oīno purgatoriū nō intraret: vel ſaltē ibi longe breuiori tp̄e remaneret. Religioſus quidā fr̄atꝰ ⁊ prudēs ſalubrit̄ ſibi ꝓuidē cupiēs ante mortē q̄tenꝰ ſecurꝰ ⁊ cū maiori ſpe ſalutꝭ ex hac vita migraret: ac de penis purgatorij celeriꝰ expediri valeret: ꝯuocatis fr̄ibꝰ de ꝯuētu humilit̄ eis dixit: Chariſſimi fr̄es: ego ſperās me ex hac vita infra tp̄s modicum exiturū: tota mētis affectiōe ⁊ feruēti deuotiōe depoſco vt miſſas: orōnes: aliaq̄ꝫ ſuffragia q̄ tenemī ſoluē corā deo: tā ex cōi charitate q̄ tenemini generalit̄ oībꝰ chriſtianis q̄ꝫ ex ꝓfeſſiōis vnitate: q̄ꝫ ex ſtatutꝭ capituli general̄: mihi dū adhuc viuo impēdē vr̄a pijſſima charitate ⁊ chariſſima pietate velitꝭ. Si enī vſq̄ꝫ poſt mortē meā diſtuleritis: neceſſe habebo penas purgatorij ſuſtinē quouſq̄ꝫ ꝑ orōnes vr̄as fuero liberatꝰ. Et ſic forſitan ꝑ vnū annū duos vel ampliꝰ cruciabor: ⁊ a viſione diuina ⁊ fruitiōe gl̄ie retardabor. Si vō me viuente miſſas vr̄as ⁊ orōnes exolueritis: forſitan oīno ab ingreſſu purgatorij p̄ſeruabor: vl̄ ſaltē celeriꝰ liberabor: citiuſq̄ꝫ ingreſſus in gloriā vices veſtre charitati repēdens: pro vobis dn̄m deprecabor. ¶ Tertio cōpatiēdū eſt eis: qꝛ q̄ſi mentibꝰ irretiti non

poſſunt oꝑari meritoria. Jam enī exierūt ſtatū merēdi: ⁊ tēpus eſt
ſm̄ merita recipiēdi. Uñ ſcriptū eſt Eccēs.ix. Mortui nō habēt vl
tra mercedē.i.facultatē ꝓmerēdi mercedē. Quarto q2 q̄ſi pedib9
vinculati nō pn̄t ad viuos venire ad petendū ſuffragia. Nō intelli
gendū eſt q̄ītū eſt de lege cōi.ſicut dr̄ Sap.ij. Nō eſt agnitus q̄ ſit
reuerſus ab inferis. Et Job.xiiij. Hō cū mortuus fuerit vbi q̄ſo eſt
Quō ſi recedāt aque de mari ⁊ fluuius vacue factus areſcat.ſic hō
cū dormierit nō reſurget. Et.ij. Re.xiiij. Oēs morimur: ⁊ q̄ſi aque
dilabimur in terrā q̄ nō reuertunt̄:q̄ oīa intelligēda ſūt q̄ītū eſt de
lege cōi: Nōnunq̄ tn̄ mortui charis ſuis viuētibus apparuiſſe le
gunt̄ aut de gr̄a ſpāli ſibi facta ad ſuffragia poſtulanda:aut ad in
ſtructionē:correptionē:ſeu ꝯſolationē viuoꝝ:q̄bus videlicet appa
rebant:q̄ oīa ꝓbari poſſent euidētiſſime p exēpla. Sic declaratū ē
primo ꝓpoſita:videlicet q̄ ad miſerēdū mortuis ī purgatorio mo
uere debet de pn̄ti eoꝝ penalis miſeria. Scd̄o ad eis miſerandu
mouere nos debēt de p̄terito ſuſcepta bn̄ficia. Ad hoc aūt inuitat
dauid rex piiſſim9 ⁊ ꝓpheta.ij. Reg.j. Cōſidera iſrael ꝓ his q̄ mor
tui ſunt: ſaul.ſ.⁊ ionatha q̄ regebāt eos:ac ꝓ eoꝝ defenſione ꝯ ad
uerſarios dimicabāt. Seq̄t. Filie iſrael ſup ſaul flete q̄ veſtiebat
vos coccino ī delicijs:q̄ p̄bebat ornamēta aurea cultui veſtro.quō
ceciderūt fortes in prelio ⁊c.q̄ ſequunt̄. Sed prochdolor oēs pene
hoīes tā ſeculares q̄ etiā regulares ſup receptis bn̄ficijs mortuoꝝ
ingrati:cor ⁊ oculū habēt ad reliq̄ que ſup ſūt. ꝓmptiores ad mor
tuoꝝ ſpolia rapiendū q̄ ad ipſos mortuos adiuuādū. Uñ ſcriptū
eſt.ij. Paral̄.xx. Uenit ioſaphat ⁊ oīs ppl̄s cum eo ad detrahenda
ſpolia mortuoꝝ. Tertio ad cōpatiēdū mortuis in purgatorio mo
uere nos debet de futuro nr̄a indigentia. Qñ enī liberati fuerint:⁊
in ꝯſpectu dei gloriā ꝯſecuti:ipſi nos iuuare poterūt ſuis orōnib9
⁊ nos indigebimus adiuuari. Jllos aūt p̄cipue credēdi ſunt ꝓpen
ſius recōmendatos habere q̄ eos cū eſſent in locis penalib9 adiuue
rūt. Et illi merent̄ maxime poſt mortē adiuuari ſuffragijs q̄ dū vi
uerēt fuerūt ſolliciti ꝓ mortuis adiuuādis. Uñ Ruth.j. Faciat vo
biſcū deus miaꝫ:ſicut feciſtis cū mortuis. Et ſcd̄o capitulo. Bn̄di
ctus ſit a dn̄o booz.qm̄ eandē gr̄am quā fecerat viuis: ſeruauit et
mortuis. Nota qñ aliq̄s generoſus vel valens hō tenet̄ in carcere
de cuius liberatiōe ſperat̄:⁊ q̄ futurus ſit magnus ⁊ potēs magni
fice retribuere illis q̄ ei in ſua neceſſitate cōpaſſi fuerint:⁊ eū bn̄fi
cijs ſuis adiuuerint:ac ad eius liberationē operā dederint efficacē
tali libēter ſeruit̄ in carcere ad eius liberationē ⁊ ſolatiū cura dili
gens adhibet̄. Quāto magis ḡ iuuādi ſunt mortui in purgatorio
quos ꝯſtat amicos eſſe magni principis:q̄ de bn̄ficio eis īpenſo le
tat̄. Jpſi aūt ingrati eſſe nō poterūt:ſed bn̄ficijs ſuis retribuere ex
ſūma charitate volūt ⁊ ex ſūma ptāte valebūt. Religioſus q̄dā ora
tiones ⁊ miſſas q̄s ſm̄ ſue religionis ſtatuta ſoluere tenebat̄ negli
genter agebat:q̄ mortuus dure eſt de negligētia reprehenſus:⁊ in
ſup ſic punitus:q̄ ſuffragia q̄ ꝓ ipſo fiebant iudex iuſtus diſtribu
ebat alijs:vt in quo peccauerat puniret̄:vt ſicut ipſe mortuos frau
dauerat ſic mortuus fraudaret̄:nec ipſe mortuus iuuaret̄ a viuis
q̄ viuēs neglexerat q̄ debebat ſoluere ꝓ defunctis. Ex premiſſis
apparet q̄ impiū ſit agere ꝯ defunctos:vtpote res eoꝝ retinēdo:vl̄
teſtamēta negligenter ⁊ male ſoluēdo: vel ea q̄ debent̄ mortuis.ſ.
orōnes ⁊ ſuffragia male vel tarde reddēdo. Dicit̄ Ecc̄i.vij. Mor
tuo nō ꝓhibeas gr̄am.ſ.retardando vel nō ſoluēdo. Religioſus q̄
dā mattheus hiſpanus nocte apparuit cuidaꝫ fratri poſt mortē in
clara facie dicens q̄ poſt mortē detentus fuerat ꝑ quattuordecim
dies in purgatorio. Et cū q̄reret cām huius frater:dixit q̄ hoc fece
rat negligētia illoꝝ fratrū:q̄ miſſas ⁊ ea q̄ ei debebāt nō ita cito ſol
uerāt vt debuiſſent:⁊ monebat frēs ſup hoc āmonēdos vt cito ſol
uerent. Jtē dicit̄ q̄ q̄dā monachus mortuus cōpleto eius officio
apparuit cuidā alteri grauiter afflictus:⁊ potens ſubſidia dicens.
q̄ multū indigebat:q2 ea q̄ facta fuerāt pro eo alij acceperāt:q̄bus
ipſe nō ſoluerat. Jtē legit̄ in hiſtoria karoli magni q̄ dr̄ de rūciual
lis. Cū eſſet hoſpitatus karolus apud baionā. quidā miles noīe
Romericus ibi moriēs:p̄cepit cuidā ꝯſanguineo ſuo equū ſuū vē
di:⁊ preciū eius clericis ⁊ paupib9 erogari. Qui vendidit equū ⁊ p̄
ciū receptū in vſus ꝓprios expendit. Poſt triginta aūt dies:dict9
romericus ꝯſanguineo apparuit dicens. Scito mihi pctā mea eſſe
dimiſſa:ſed q2 legatū meū ꝑ triginta dies retinuiſti:ꝑ eoſdē ī pena
fui:tu aūt eternū ſuppliciū nō euades. Ego aūt ex nunc in paradiſi
requiē collocabor. Dictus aūt ꝯſanguine9 p̄territus ſocijs ſuis in
mane q̄ viderat ⁊ audierat retulit. Qui ipſa die ī aere ſupra ſe audi
uit rugit9 vt leonū vrſoꝝ:mugitus tauroꝝ:⁊ vlulat9 lupoꝝ:⁊ rapit̄
de medio ſocioꝝ ſuoꝝ. Et q̄ſitus ꝑ q̄ttuor dies nō eſt inuētus. Ex
ercit9 aūt poſt duodecim dies cū ptrāſiſſet ꝑ terrā nauarie inuenit
eū precipitatū a demonib9:⁊ attritū a rupis faſtigio. Jtem quidā
ſcholaris moriēs pariſ.dimiſit ſocio ſuo culcitrā vēdendā ⁊ paupi
bus dandā. Qui cū eā retineret ⁊ ſup eā iaceret:vidit eū ante ſe ia
cere multū afflictū in lecto ſup nudas chordas. Cū āt p̄territ9 peni
tētiā ageret:vēdidit culcitrā:⁊ p̄ciū paupib9 erogauit: ⁊ ꝓ eo orare
fecit. Qui poſt appuit ei in lecto ſup culcitrā ⁊ valde ſuauit̄ q̄ſcēs.

De penis purgatorij DIS. XIII.

Circa q̄rtū p̄ncipale.ſ.q̄liter iuuari pn̄t aīe defun
ctorū. Sciēdū q̄ iuuari pn̄t ꝑ miſſarū cele
brationēs:fideliū oblationes:deuotas orōnes:elemoſy
narū largitiōes:penitētiales afflictiōes:legatoꝝ execu
tiones:debitoꝝ reſtitutiōes. Uñ Aug.in Ench. Nō eſt ambigēdū
defunctoꝝ aīas pietate ſuoꝝ viuētiū releuari:cū pro illis ſacrificiū
mediatori offert̄:vel elemoſyne fiunt in eccl̄ia. Sed hec eis ꝓſunt
q̄ cū viuerent:hec ſibi vt poſtea poſſent ꝓdeſſe meruerūt. Jdē: Cū
ſacrificiū ſiue altaris ſiue q̄rūcūq3 elemoſynarū pro baptiſatꝭ oīb9
offerunt̄:pro valde bonis gratiarū actiones ſunt:pro nō valde ma
lis ꝓpiciatiōes.ſed pro valde malis etiā ſi nulla ſunt adiuuamina
mortuoꝝ:tn̄ qualeſcūq3 viuoꝝ ſunt ꝯſolatiōes. Jtē in ſermone de
de verbis Apl̄i: Orationibus ſancte eccleſie:⁊ ſacrificio ſalutari: ⁊
elemoſynis q̄ pro eoꝝ ſpiritibus offerunt̄:non eſt dubiū mortuos
adiuuari:vt cū eo miſericordius agat̄ a dn̄o q̄ eoꝝ peccata merue
runt. Hoc enī a patribus traditū tota obſeruat eccleſia:vt pro eis q̄
in cōione corporis ⁊ ſanguinis dn̄i defuncti ſunt:cū ad ipm̄ ſacrifi
ciū cōmemorent̄ loco ſuo ⁊ oret̄:ac pro illis quoq3 id offerri com
memoret̄. Jdem: Nō ambigendū eſt iſta ꝓdeſſe defunctis:ſed ta
libus qui ita vixerunt ante mortē vt poſſent eis hec eſſe vtilia poſt
mortē.ſ.vt dicit poſtea:qui cū fide operante ꝑ dilectionē hinc exie
runt. Q2 aūt miſſa ⁊ ſacre euchariſtie oblatio ꝓficiat exītib9 in
purgatorio:patet multis exēplis. Greg.xxiij.dial̄.dicit:q̄ cum due
ſāctimoniales ſeruū dn̄i qui eis miniſtrabat timide exteriora pro
nobilitate carnis multis cōtumelijs afficerēt.btūs benedictus hoc
audiēs mādauit eis: Corrigite linguā veſtrā:alioq̄n excōico vos.
Quā ſentētiā vt dicit Grego.nō intulit ꝓferēdo ſed interpretādo.
Quib9 nō correctis ſed defunctis cū diacon9 clamaret: Qui nō cōi
cat det locū:nutrix earū de ſepulchris ſuis videbat eas ſupegredi.
Quod audiēs beatus benedict9 eas abſoluēs oblationē dedit pro
eis precipiēs imolari.q̄ īmolata nō ſunt vlterius viſe egredi.quas
ex hoc patet cōionē recepiſſe ꝑ ſeruū dei vt dicit Grego. Jtē quidā
dicebat q̄ credebat:q̄ nulla miſſa celebraretur digne quin virtute
ſacrificij plures aīe de purgatorio exirēt. Jtē dicit.p.cluniaceñ.ab
bas: q̄ quidā ſacerdos conſueuerat ſingulis dieb9 anni celebrare
Requiē eternā pro mortuis. Qui cū accuſatus eſſet apud ſuū ep̄m
ſuſpēdit eū ab officio. Cū aūt ep̄s in quadā feſtiuitate magna iret
ad matutinas:tranſiens ꝑ cimiteriū viſum eſt ei q̄ oēs mortui qui
erāt ī cimiterio ſurgerēt ꝯtra illū ſub illo ſchemate cui9 officij quo
fuerāt in mūdo dicētes: Jſte ep̄s nullas miſſas nobis dat:inſup ſa
cerdotē noſtrū nobis abſtulit. ſed certe niſi emendauerit morieṫ.q̄
nō ſolū ſacerdotē abſoluit:imo pro mortuis libent̄ celebrauit. Jtē
dial̄.xxiiij.dicit̄:q̄ cū quidā paruulus monachus ſine licentia viſi
taſſet parētes ⁊ ſine benedictione:mox defunctus eſt ibi ⁊ ſepult9.
ſed ſequenti die eū extra inuenerūt.⁊ hoc quotienſcūq3 eū ſepelie
bant inueniebāt eū ſequēti die extra. Parētes eius recurrētes ad
beatū benedictū accipiūt ab eo ſacram cōionē:vt eam cū oī reuerē
tia ponāt ſup pectus defuncti:⁊ ſic ſepeliant quod faciūt:nec vltra
reijcit̄. Ad hoc autē q̄ altaris ſacrificiū ⁊ miſſe officiū valeat mor
tuis in purgatorio ad eorū liberationē facit qō refert Beda in ge
ſtis anglorū li.iij.vbi legit̄:q̄ duos reges anglie cū pugnarēt:inter
mortuos corruit quidā iuuenis de familia alteri9 regis grauiſſime
vulneratus:⁊ q̄ſi mortuus cecidit. Cūq3 q̄ſi de graui ſomno excita
tus ſurgeret:captus ab hoſtibus:traditus eſt cuidā comiti. Qui cū
curatus diceret ſe ruſticū ad onera ducēda deductū: vt citius eua
deret:cū eū aduertiſſent eſſe curialem eū carceri mancipātes:quan
tūcunq3 cathenis ligaret̄ ⁊ cōpedib9:ſemp circa horā tertiā libera
bat̄ a vinculis:vel circa primā. Requiſitus q̄ eſſet cauſa:⁊ quis eēt
cū comes ꝓmiſiſſet ei fide data:q̄ nō propter hoc deterius eſſet ei:
dixit ſe eſſe de curia regis:cām liberatiōis ſue neſciebat aliā niſi q̄
fratrē carnalē habebat abbatē:qui mortuū eū credens ſicut crede
bat ꝓ eo celebrabat vel faciebat celebrari. Jdeo vt credebat illa ho
ra liberabat̄. Hic aūt comes alteri eū vēdidit: in cuius cuſtodia cū
ſilr̄ ſolueret̄:dimiſit eū abire fide data: q̄ ſuā redēptionē ei mitte
ret.qō ⁊ fecit. Et inuentū eſt:q̄ faciens eū frater ſuus inquiri inter
mortuos:vno inuēto ſil'is illi credens eū eſſe ipſum ſepeliuit:⁊ pro
eo vel celebrauit vel faciebat celebrari ſingulis dieb9:⁊ hora ſacri

ficij ſoluebat. Quo multi ſunt moti ad deuotionē circa ſalutare ſacrificiũ ⁊ ſuffragia mortuoꝝ. ¶ Ad idē facit hoc qđ legit̃ in vita Johānis elemoſynarij. Qui cũ eſſet patriarcha Alexādrinus volebat ſemꝑ eſſe diligenter in exitu morientiũ: ⁊ claudere eis oculos: vt ꝑ h̄ mortis memoriā ſibi ĩprimeret: ⁊ intereſſe eoꝝ exequijs: ⁊ ꝯſiderare ſepulchra ⁊ ſepulturas: ⁊ monebat multũ ꝓ eis fieri collectas: ⁊ ꝙ multũ eis ꝓficerēt. Adijūgēs ꝙ añ paucos dies qdā captus duct᷒ eſt a pſis ⁊ detruſus in carcerē: q̄ dicebat̃ lethes.i.obliuio. Quidā aũt fugiētes inde: ⁊ veniētes in cyprũ: dixerũt parētibus ſuis: ꝙ eũ mortuũ ſepelierāt. Qui tñ nō erat ille: ſ3 ei ſimillim᷒. Parētes aũt ꝓ eo tanq̄ ꝓ mortuo memoriā eius faciebāt ꝑ q̄ttuor ānos: ⁊ collectas fieri in eccleſia: circa epiphaniā: ⁊ paſcha: ⁊ penthecoſten. Dictus aũt captiuus fuit lapſus ⁊ rediit ad ſuos in cyprũ. Cũ aũt ſui parētes dicerēt ꝙ ꝓ eo quē mortuũ crederāt feciſſent fieri memoriā ter ꝑ ānos ſingulos tꝑibus p̄dictis: dixit ille ꝙ illis tribus anni tꝑib᷒ veniebat ꝑ illos q̄ttuor ānos qdā candidiſſim᷒ vt ſol: ⁊ inuiſibiliter ſoluebat eius vincula ferrea ⁊ amouebat eũ a cuſtodia: et tota die ambulabat: ⁊ nemo eũ cognoſcebat: ⁊ ĩ craſtinũ ĩueniebatur ferrea vincula portans: ⁊ ex h̄ vt dicebat dictus ſcũs ꝑpendit̃ vt dormiētes quietē ꝯſequunt̃ qñ ꝓ eis collecte fiũt. ¶ Item legit̃ in quodā libro de miraculis.b.virginis. Q₂ rome erāt duo frēs: vn᷒ dictus petrus archidiaconus: bonus in oĩbus: niſi ꝙ erat auarus. Alter aduocatus ⁊ iudex malus: noīe Stephan᷒. Hic tres domos abſtulerat eccl'ie ſcī laurētij: ⁊ vnũ hortũ eccleſie ſancte agnetꝭ. Hi mortui ſunt: dictus ſtephanus trahit̃ ad iudiciũ: vbi btũs laurēti᷒ occurrit. ⁊ impropat ei factũ ſuũ: ſtringēs ꝑ brachiũ ⁊ terrori inuoluēs eũ. Poſtea btā agnes impropat: ⁊ dicit: q₂ ſepe veritatē vēdiderat: ⁊ iō habere dicebat cũ iuda portionē: q₂ tñ fuerat largus elemoſynarius: iuerũt paupes ad btm̃ p̄iectũ cuius feſtũ ſingulis annis honorifice fecerat: ⁊ paupes in eos pauerat. Hic rogauit beatũ laurentiũ ⁊ btām agnetē: vt iniuriā ei dimitterent: qm̃ adhuc totũ eis emēdaret. Deinde iuit ad beatā virginē q̄ obtinuit eius mota precibus a filio vt ad vitā rediret: ⁊ triginta dierũ ſpaciũ ad penitēdũ ⁊ reſtituendũ haberet. Cui etiā dixit btā virgo inter alia: vt ſingulis diebus diceret. Bti ĩmaculati in via ⁊c̃. Qui dũ reduceret̃ vidit petrũ fratrē ſuũ in pena purgatorij grauiter afflictũ ꝓ tenacitate ſua. Et dixit ei ꝙ ſperabat ſe oĩno liberari ſi dñs papa ⁊ cardinales oēs celebrarēt ꝓ eo. Qui reductus narrauit hec pape ⁊ cardinalibus: ⁊ poſt triginta dies ſibi ꝯceſſos migrauit ad dñm. Itē dial'. lvij. dicit Greg. Q₂ dũ quidā preſbyter ad lauandũ ad balnea veniret: inuenit ibi ignotũ hoīe3 ad eius obſequiũ p̄paratũ: q̄ eũ diſcalciabat: ⁊ veſtes ab eo accipiebat: ⁊ adminiſtrabat. Cũ āt hoc pluries feciſſet veniēs ad balnea duas coronas panũ ei detulit: quas cum balneatus ei offerret: dixit ſe illo pane non indigere: q₂ fuerat dñs illius loci: vbi ꝓ culpis ſuis grauiter torqueret̃: ſed rogauit eũ vt ꝓ eo in altari oĩpotenti deo offerret: ⁊ ſciret ſe exauditũ ſi eũ rediens nō inueniret. Et hoc dicto diſparuit. Dictus aũt preſbytēr ꝑ ſeptimanā integrā ꝓ eo ſe affligēs: ⁊ ſingulis diebus ſacrificiũ offerēs eundē ad balnea rediens nō inuenit. Item dial'. lviij. In monaſterio beati Grego. fuit quidā monachus: iuſtus noīe: qui grauiter infirmus tres aureos quos abſconderat fratri ſuo carnali tradidit. Qđ ſciens.b.Greg. precepit ne aliquis fratrũ moriēti aſſiſteret: ſed frater ſuus cauſam huius rei ei diceret vt in morte dolor eius animũ tranſuerberaret. Qđ cũ frater eius ei dixiſſet: grauiter ꝓ cōmiſſo dolens: ⁊ gemēs in ipſo dolore quē habuit ꝓ cōmiſſo mortuus eſt. Quē fecit.b.Greg. in ſterquiliniũ ſepeliri: ⁊ tres aureos cum eo ꝓijci a fratribus: dicentibus: pecunia tua tecũ ſit in ꝑditionē. Triginta diebus elapſis precepit.b.Greg. defuncto cōpatiēs: vt ſingulis diebus vſq3 ad triceſimũ ꝓ eo celebraret̃. Qđ factũ eſt ⁊ die triceſima apparuit defũctus fratri ſuo carnali. Qui cũ quereret: quō eſſet ei: ait vſq3 mō male fuit mihi: ſed mō bñ: q₂ hodie receptus ſũ ad cōionē. Qđ referēs fratribus iſte ignorans q̄d egiſſent: cōputātes dies inuenerũt ꝙ dies erat in qua triceſima oblatio pro eo fuerat imolata. ¶ Scđo iuuant̃ aīe defunctoꝝ ꝑ fideliũ oblatiōes: ſicut expreſſe habet̃.ij. Mach.xij. Judas duodeci3 milia dragmas miſit hieroſolimā offerri ea ibi ꝓ peccatis mortuoꝝ. ⁊ Eccĩ.xxxv.a Qui facit miſericordiā offert ſacrificiũ. Ite3 nō apparebis in ꝯſpectu meo vacuus. Item ibidē. Oblatio iuſti ĩpinguat altare ⁊c̃. eiuſdē.xlvj. Impugnauit hoſtes circũſtantes vndiq3 in oblatione vituli ĩmolati. Item cum quidā effoderet minerā moles montis cecidit ſuꝑ eum: ⁊ interclusus remanſit. vxor aũt eius ſingulis diebus offerebat pro eo panē ⁊ vinũ: ⁊ candelam vſq3 ad finem anni: excepto vno die. In fine anni homines excauantes in predicta minera vſq3 ad eũ: inueniunt eum ſanũ ⁊ incolumē. Et dicebat ꝙ ſingulis diebus tali die excepta apportabat̃ ei. ſemꝑ panis ⁊ vinũ: ⁊ cādela tāte quātitatis ꝙ de ea comedere videbat. Et cognouit vxor ꝙ illa die nō fuit ei delatũ qua ipſa diſtulerat offerre. Per quod dicetur: ꝙ ſilr̃ valeat eis qui ſunt in purgatorio qđ pro eis offertur.

¶ Tertio iuuant̃ ꝑ oratiōes deuotas ſiue ſingulariũ ꝑſonarũ: ſiue cōes orationes eccleſie: ſiue interceſſiones ſcōꝝ. Q₂ enī iuuent̃ per pias orationes ſingulariũ ꝑſonarũ: patet ex libris ſcōꝝ: ⁊ chronicis ⁊ exēplis. Miles quidā qui pro mortuis orare ꝯſueuerat qñcũq3 trāſibat ꝑ cimiteriũ: ⁊ deſcēdere de equo ſuo. cũ tranſiens ꝑ cimiteriũ quoddā fugaret̃ ab hoſtib᷒: deſcēdit vt qđ ꝯſueuerat adimpleret. Cum aũt vellent hoſtes intrare cimiteriũ: ⁊ militē occidere: viſi ſunt cōſurgere de monumētis mortui: ⁊ occurrere eis armati ſub illo ſchemate ſub quo in ſeculo vixerāt. Territi hoſtes hoc viſo fugerũt: ⁊ militē in pace dimiſerunt. Itē dial'.xlij. de paſchaſio: q̄ fuit mire ſcītatis: cultorũ pauperũ ⁊ ꝯtēptor ſui: diacon᷒ aplĩce ſedis: q̄ in diſſentione electiōis: q̄ fuit facta inter laurētiũ ⁊ ſymachũ: laurētiũ ꝯtra oēs fouit ⁊ precipe voluit. Quo etiā mortuo ad tactũ eius dalmatice demoniacus liberat᷒ eſt. Cũ aũt germano capuano ep̃o medici ꝯſuluiſſent: vt pro ſalute corpis in virgilianis termis ſe balnearet: ingreſſus inuenit dictum paſchaſiũ obſequentē ſibi in eis. Quo viſo inquiſiuit dictus german᷒ tremefactus quid ibi faceret. Cui ille: Pro nulla alia cā deputat᷒ ſum in h̄ penali loco: niſi quia partē laurentij foui: nec de h̄ in vita penitui. ſed ora pro me. ⁊ ſi me hic rediēs nō inueneris: ſcito te exauditũ. Qđ german᷒ fecit: ⁊ poſt rediens nō inuenit. Itē in vita marie de oignies: quā ſcripſit magiſter iacob᷒ de vitriaco tuſcul'. ep̃s: dicit̃: ꝙ cũ dicta maria deuotiſſime oraret: vidit infinitā multitudinē manuũ ad eā directarũ ⁊ ꝯiũctarũ ad inuicē. Sequēti die cũ trāſiret ꝑ cimiteriũ: vidit eaſdē manus ab imo ꝯſcēdere q̄ſi vellēt eā detinere. ad q̄rũ viſionē ꝑterrita fugit ad eccleſiā: rogans dñm vt intimaret̃ q̄d h̄ ſibi vellet. Tũc dictũ eſt ei ꝙ erāt aīe exiſtētes in purgatorio q̄ orationes ei᷒ petebāt in quib᷒ multũ bñficiũ recipiebāt. Itē in ꝓlogo eiuſdē vite dicit̃: ꝙ qdā mulier defuncta ad preces aliquoꝝ de pena purgatoria reuocata ad vitā vt penitētiā hic cōpleret ita affligebat ſe: ꝙ in ſepulchris habitabat in niue ⁊ glacie: ⁊ igne ſe inuoluebat. Que cũ h̄ penitentiā ꝑfeciſſet: h̄ donũ habuit vt frequēter extra ſe raperet̃ ⁊ aīas in purgatorio cōduceret: ⁊ per purgatoriũ ſine aliq̄ leſione trāſiret. Itē ꝙ oēs cōes preces eccleſie ſiue ſuffragia valeant pro defũctis: p3.ij. Mach.xij. Judas.xij.milia dragmas argenti miſit hieruſalē offerri ea ibi pro peccatis mortuoꝝ ⁊c̃. Mulier vidua ⁊ lachrymis proprijs ⁊ multitudinis circũſtātis obtinuit filiũ ſuſcitari. Luc̃.vij Itē cũ ſpũſcō regat̃ ⁊ viuificet̃ eccl'ia: ⁊ ſit vnũ corpus cōgregatio oĩu3 fideliũ: ſpũſcũs ꝑ mēbra oĩa ſe fundit: vt cib᷒ ſpũal' corporis myſtici: quēadmodũ cib᷒ corpal' ꝑ oĩa mēbra corpis ſe diffundit. ⁊ ideo valēt mortuis eccl'ie ſuffragia in purgatorio: vt h̄ viuis. Itē ꝙ adiuuent̃ mortui ꝑ interceſſiōes ſcōꝝ: quos ipſi in p̄ſ̃ti vita honorauerunt vel eoꝝ feſta colēdo: vel loca viſitādo: vel oſ̃ones votiuas dirigēdo. quoꝝ familiarē amorē aliq̄b᷒ obſequijs dũ h̄ viuerēt meruerũt. P3 ex h̄ ꝙ ſatꝭ ē ꝓbabile: ꝙ ſibi dilectꝭ ⁊ deuotꝭ nō debeāt ĩ neceſſitate deeſſe. p3 ꝑ exēplũ ſupra poſitũ d̃ ſtephano aduocato: quē btũs preiect᷒: cui ipſe ſeruierat liberauit. Itē ſi dñs ad p̄ces marie et marthe liberauit lazarũ de inferno: ⁊ ad preces multorum ſcōꝝ: ſicut patet in vitis ſcōꝝ: ⁊ in vitiſpatrũ: ⁊ in biblia: ⁊ in dialogo: ⁊ in alijs libris liberauit multos. ⁊ nō ſolũ a morte corporali: ſ3 etiā ſpũali: ⁊ etiā eterna q̄ eis debebat̃: quia eos ad petitionē ſcōꝝ viatoꝝ vel btōꝝ ad vitā preſentē reuocabat: ⁊ ad gratiā ſuā. multo fortius videt̃ ꝙ ad preces ſcōꝝ debeat eis vitā eternā quam debet eis citius ſoluere: quā culpe ſue exigerũt: qđ eſt a pena purgatoria eos liberare:: vel ꝙ ipſi debeant ibi ſuis amicis aliquā ꝯſolationē dare. Itē ſi beata virgo iudeũ iudei filiũ: qui q₂ cũ alijs pueris chriſtianis ad eccleſiā btē virginis ierat: ⁊ corā imagine ei᷒ adorauerat ꝓiectus a p̄re in furnũ ardentē eũ ſub pallio ſuo occultās ab incēdio liberauit: ſicut legit̃ in libro de miracul' ei᷒. q̄re nō liberet ipſa a purgatorio: vel in toto vel in parte eos q̄ chriſtiani ſeruierũt ſibi deuote: ⁊ alij ſcī ſilr̃. De ea dicit Bern̄. Ille ſolus in laude ei᷒ taceat q̄ in ſuis neceſſitatibus eā fidelit̃ aduocatā inuenerit defuiſſe. Vñ quidā ꝓbus hō dicebat: ꝙ cũ aliqñ p̄r ſuus intraſſet lectũ ſuũ incolumis: ĩ mane inuenerũt eũ ꝓſtratũ in pauimēto camere ſue rigidũ ⁊ frigidũ vt lapis: quē operiētes ⁊ calidis balneis fouētes fere ꝑ mēſem integrũ vix ad p̄ſtinũ calorē rediit ꝓ aliquo ſibi facto. Cũ aũt diu poſtea ſupuixiſſet ⁊ egrotaret grauit̃ ad vltimũ vocauit filiũ ſuũ ⁊ ſacerdotē: rogās filiũ vt eēt imitator p̄rne pietatꝭ. Ait enī ꝙ nocte añcedēti qñ eũ nudũ ĩuenerāt ĩ camera ſua ⁊ q̄ſi mortuũ: vox venerat ad eum dicēs ei ꝙ ſurgeret: ⁊ vocās eũ noīe ſuo edu-

xit eū quidā quē nō nouerat: ⁊ adduxit eū ad ꝑatū infinite magni
tudinis: vt ei videbat̄: vbi eū ſolū dimiſit ⁊ receſſit. Tūc ille audiuit
poſt ſe infinitā multitudinē nigerrimoꝝ ſpirituū: ⁊ horribiliū: ma-
gnos ⁊ horribiles clamores emittentiū improperantiū ei pctā ſua
⁊ dicentiū ꝙ ſuus erat: nec eos poterat euadere. Tunc ille territus
ſup modū ⁊ fugiēs: vidit an̄ ſe vnā domū: in qua erāt duo hoſtia:
intrans eam clauſit eā. Demones aūt cū infinita multitudine veni
entes hoſtiū ꝑmū frangebant. Dictus aūt paterfamilias habebat
in ꝯſuetudine ſingulis diebus recipe in hoſpitio vnū pauperē. Ac-
ciderat aūt ante hoc: vt in vigilia oīuz ſcōꝝ vnus paup obuiauerat
ei petens hoſpitiū: cui dixit ꝙ veniret. Alius petiuit ab vxore eiꝰ ꝗ
ſilr idē dixit ei. Tertius petebat in domo a familia domus: cui fa-
milia dixit ſilr: ꝙ veniret in nocte. Cū aūt in nocte oēs tres venirēt
audiēs paterfamilias ꝙ tres venerāt multū gauiſus ē de eo qꝺ ac
ciderat: ⁊ eos bn̄ ꝓcurauit. Cū aūt in dicta domo eſſet ī magna af-
flictiōe: neſciēs quo ſe verteret aut ꝗliter effugeret: cū clamaret ob
ꝑntiā ⁊ violētiā demonū: vnus iuuenis affuit ei ſubito: dicēs ei: ne
timeas illud hoſtiū bn̄ cuſtodiā: ⁊ ex pte iſta bn̄ ſeruabo te ab iſti ſ
Nūqd noſtis me. Ego ſū vnus de illis quē tu ita letāter accepiſti ī
hoſpitio tuo: ī vigilia oīuz ſcōꝝ. Hic aſſūpto repagulo: hoſtij oppo
ſuit demonibꝰ ſeipſū fugās eos. Cū aūt illi dicerēt eamꝰ ad aliud
hoſtiū ⁊ frāgamꝰ: ſi h̄ nō receſſerit ab iſto: intrabimꝰ ꝑ illud: vel ſi
receſſerit ꝑ iſtud. Cū aūt iā fregiſſent aliud hoſtiū: ⁊ vellēt demōes
dictū hoīez rape apparuit alius iuuenis: dicēs ſe eſſe ſm quē rece-
pat: ⁊ expulit eos de illo hoſtio: vt prioꝛ. Cūqꝫ domū aſcenderēt: ⁊
eā diſcooꝑirēt: volētes deſcendere: ⁊ dictū hoīez rape. affuit tertiꝰ
ꝗ tres demones tā lōge fugauerūt ꝙ nuſqꝫ cōparuerūt. Cū aūt in-
de recederet: ⁊ ꝑ dictū ꝑatū iuiſſet audit dictos demones poſt ſe
cū infinita multitudine ⁊ horribili clamore quo fugiēs venit ad lit
tus cuiuſdā fetidiſſimi fluuij ⁊ latiſſimi ꝗ plenꝰ erat igne ⁊ ſulphu
re: ⁊ beſtijs horribilibꝰ: draconibꝰ ⁊ ſerpentibꝰ flamiuomis. Cūqꝫ
clamarēt ei: vel ꝙ īraret: vel ipſi eū in mediū ꝓijcerēt: reſpiciēs vi-
dit pontē artiſſimū ⁊ altiſſimū: ꝗ vix videbat̄ dimidij pedis latitu-
dinis: ⁊ ꝑtingere videbat̄ verſus celū. cū autē neceſſitate cōpulſus
pontē aſcēderet: ⁊ leuius magis ac magꝭ aſcēderet: ⁊ demōes poſt
eū: ſed vix euadēt cadēdo poſtqꝫ venit ad ſūmū: defecit ei pons. Cū
aūt fleret: n̄ hn̄s ꝗd faceret: vidit ad aliā ꝑtē aꝗ ſpecioſiſſimā dn̄az
magnā vſqꝫ ad celū: ꝗ dixit ꝙ erat btā maria: ⁊ ꝙ qꝛ a tali tpe qꝺ
ei noīauit eā ſingulis diebus ꝗnꝗgeſies flexis genibꝰ ſalutauerat:
volebat illū ab illo ꝑiculo liberare: ⁊ ad domū ſuā eū reducere: ⁊ ac
cipiēs eū ꝑ manū vſqꝫ in ſuā camerā reduxit: monēs vt vitā in me
lius emēdaret. Hic aūt nudus ⁊ ſolus relictus in camera ſua pre ti
more: ꝗſi mortuus cecidit. Hic in mortis articulo filio ſuo hec ꝑdi
cta corā ſacerdote ſuo in ꝑiculo aīe ſue vera eſſe dixit: hoc monēs
eū ad hoſpitalitatē: ⁊ ad btē v̄ginis ſalutationē ⁊ ad oꝛonē. Dictꝰ
aūt filius bn̄ ſciebat quō nudus inuētus fuerat: ſed cāz ignorabat
¶ Quarto iuuari pn̄t mortui ꝑ elemoſynaꝝ ſubſidia: ⁊ hoſpitalita
tes ꝑ eis exhibitas. Vn̄ dr̄ Ecci. vij. Paupi porrige manū tuā: vt ꝑ
ficiat̄ ꝓpiciatio ⁊ bn̄dictio tua: ⁊ mortuo nō ꝓhibeat graz. Minꝰ
dicit ⁊ plus ſignificat: qꝛ mortuo nō ſolū nō eſt gr̄a ꝓhibenda: ſed
etiā ꝯferēda. Multi ſunt aūt ꝗ nō exhibēt: ſed magis ꝓhibēt. Jō
ſignāter dicit ſapiens. ¶ Nō ꝓhibeas vt ſi nō velis gr̄am exhibere:
ſaltē nō ꝑſumas alijs ꝓhibere. Jtē Thob. xij. Elemoſyna a morte
liberat. Jpſa eſt ꝗ purgat pctā: ⁊ facit inuenire vitā eternā. Hoc di
xit raphael thobie. Et Ecci. iij. e. Elemoſyna paupis nō erit in obli-
uione: ſed in die tribulatiōis cōmemorabit̄ tui: ⁊ ſic glacies in ſere
no ſic ſoluent̄ pctā tua. Jtē eodē. g. Jgnē ardētē extinguit aꝗ: ⁊ ele
moſyna reſiſtit pctīs: ⁊ deus inſpector meminit in poſteꝝ: ⁊ reddet
gr̄am: ⁊ in tpe caſus inuenit firmamētū. Ecci. xxix. d. Sup ſcutuz
potētis ⁊ lanceā aduerſus inimicū tuū pugnabit. Ex his habemꝰ
ꝙ elemoſyna pctā purgat ⁊ vitā eternā īpetrat: ignē refrigerat: ⁊ in
die tribulatōis pctā diſſoluit: ⁊ hoīez defēdit: ⁊ hoſtes repellit. Ad
hoc videt̄ valere qꝺ legit̄ in miraculis. b. Jacobi. vbi dr̄ ꝙ cū tres
milites dioc. lugd. irent ad ſcm̄ iacobū: ꝗdā vetula laſſata in itinere
rogabat vt amore ſancti iacobi doblariū ſuū ei ferrēt: alijs nō curā
tibus vnus cōpaſſus ꝑ duodecim dietas: ei portauit: ꝗ ſilr in itine-
re inuenit vnū ꝑegrinū infirmū. Qui cū nec ſe etiaz mouere poſſet:
rogauit alios: vt ſui miſerti eū deportarēt: vſqꝫ ad galiciā. Jlle mi-
les delicta ſua cogitās de equo deſcēdēs eū vſqꝫ galiciā portās: ꝓ
eſtu ⁊ laſſitudine infirmatus occubuit: ⁊ ꝑ triduū mutus fuit: ⁊ cū
moneret̄ verbis ⁊ ſignis: vt conſiteret̄ ⁊ diſponeret de rebus ſuis:
audiebat eos ſed nō poterat rn̄dere ⁊ cū ſocij eius mortē expecta-
rēt: quarta die ſuſpirās gratias deo ⁊ btō iacobo referebat: ꝗ dice
bat ꝙ ad eū venerāt demones: ita eū opprimētes: ꝙ nec loꝗ nec re

ſpirari poſſet. Sed nūc btūs iacobꝰ veniēs habēs burdonē ꝑegri-
ni pro lācea: ⁊ ſacculū pro ſcuto: demones a me expulit: ⁊ loquelā
mihi reddidit. ꝗ ꝑdixit ſe morituꝝ cito: ⁊ dn̄m cuiuſdā ſocij ſui dā
nādū: niſi ſe corrigēt: ⁊ ꝙ mala morte moreret̄. qꝺ ita cuenit. Jpſe
facta ꝯfeſſiōe ⁊ ordinatꝭ factꝭ ſuis ad dn̄m migrauit. Et ille dn̄s de
quo ꝑdixerat nō ſe corrigēs in quodā exercitu lācea ꝑcuſſus ſubi-
to mortuus eſt. ¶ Quinto iuuari pn̄t ꝑ afflictiua ieiunia: ꝗn̄. ſ. pro
penitētia cui mortui ſunt aſtricti ſatiſfaciūt eorū amici. Gal. vj. Al-
ter alteriꝰ onera portate ⁊c̄. Hoc āt intellige ieiuniū large pro oī qꝺ
eſt corporis afflictiuū: ſic̄ eſt abſtinētia: ꝑegrinatio: ⁊ ꝗcūqꝫ penitē
tial' auſteritas. Exēplū. j. Re. vlti. quō dauid pro morte ſaulis ⁊ io-
nathe fleuit: planxit: ⁊ multiplicit̄ ſe afflixit. Jtē. ij. Re. iij. de abner
mortuo. de quo dicit̄ ꝙ ꝑcuſſit eū ioab in inguine ⁊ mortuus eſt.
Quo audito dauid dixit ad ioab: ⁊ ad oēm ppl'z ꝗ erat cū eo: Scin
dite veſtimēta vr̄a: ⁊ accingimini ſaccis: ⁊ plāgite ⁊ cetera ꝗ ſequū
tur. Sequit̄: Jurauit dauid dicēs: Hoc faciat mihi deꝰ: ⁊ h̄ addat
ſi ante ſolis occaſum guſtauero panē vel aliud quicquā. Jtem de
amaſa. ij. Re. xx. Cū quidā iniūctā ſibi penitētiā inchoaſſet. ⁊ infir
mitate graui ꝑductꝰ ad mortē amariſſime flens doleret qꝛ penitē-
tiā ſuā ꝑficē nō valeret: ꝓmiſit ei quidā ſociꝰ eiꝰ ⁊ amicus ꝙ illā ꝓ
eo faceret: rogās eū vt poſt mortē ſuā ipm̄ de ſtatu ſuo certificare
curaret. Qui mortuus pacta ab illo ſocio ſuo penitētia: apparuit ei
totus purgatꝰ ⁊ lucidus: ⁊ gr̄as agens de ſua liberatiōe. Jn ordine
minoꝝ dicit̄ fuiſſe vir ꝗdā religioſus ⁊ pius gardianꝰ exiſtens. qui
ꝗn̄cūqꝫ in ꝯuētu ſuo frat̄ aliꝗs expirabat: ꝯuocatis frībꝰ in capitu
lū: pia cōpaſſiōe cōmotus ſingul' fribꝰ imponebat miſſas: vigilias:
abſtinētias: ⁊ penitētiales afflictiōes infra certū ⁊ breue tp̄s ab eis
cōplēdas: quātas ꝓ mortui liberatiōe neceſſarias eſtimabat: vt ſic
frat̄ mortuꝰ citiſſime purgaret̄: ⁊ poſt paucos dies ad gl'iaz trāſſer
ret̄. ¶ Sexto iuuari pn̄t eoꝝ debita celerit̄ ꝑſoluēdo: ⁊ reſtituēdo
res ꝗs male habuerūt: vl' ignorāter retinuerūt: vel ad mēoriā nō re
duxerūt. vel qꝛ h̄ ſolui ꝑceperūt ab amicꝭ: ⁊ illi negligēter egerūt. vl'
qꝛ ipſi ſe impotētes in ſoluēdo reddiderāt. Accidit ꝙ ꝗdā puer de
magno genē mortuus eſt circa etatē nouē ānoꝝ: qꝛ familia pr̄is ac
mr̄is accepat mutuū vt ludos ſuos facēt. ꝗ in morte nō recoluit: lꝫ
ꝯfeſſus eēt: ⁊ ſic nihil ſoluit. Qui poſt apparuit taliter mr̄i: dicēs ſe
grauit̄ affligi eo ꝙ nō ſoluerat qꝺ debebat. Jlla aūt ꝑſona cui ap-
paruit ingrēs oīa ſoluit. ⁊ poſt dictꝰ puer illi apparuit ꝑſone cui ap
paruerat ītimās ſe ab oī pena liberatū: ⁊ eē in magna felicitate ap-
parebat. Jſte āt puer fuit filiꝰ ducꝭ burgūdie: hugo dictꝰ. ꝑſona cui
apparuit fuit mr̄ ducꝭ: ꝗ hec reuelauit. ¶ Jtē cuidā militi valde de-
uoto ⁊ bone vite: ꝗ ſup h̄ ⁊ ſacerdotē ꝯſuluit: cū eēt ſolus in eccl'ia
in oꝛone: ꝗdā cognatꝰ eiꝰ defunctꝰ ꝗ fuerat miles valde ſtrēnuus ap
paruit ei pluries. ⁊ cū ꝗreret ab eo quō ei eēt: dicebat ſe eē grauiſſi
me afflictū ꝓpter aliꝗ ꝗ retinuerat de alieno: ꝗ nō recoluerat emen
dare. ⁊ dixit ꝗ erāt illa ꝗ habuerat: ⁊ a quibꝰ habuerat: ꝓ quibꝰ ꝑ
ſeptēniū iā multā penā paſſus fuerat. ⁊ rogabat eū ꝙ ea facēt ſolui
⁊ dimitti ſibi facēt iniuriā: qꝛ credebat ſe liberari ſi eēt de h̄ ſatiſfa
ctū. Miles cui aliꝰ apparuit: dictꝰ fuit dn̄s guillermꝰ decōtres ſo-
cius niuernēſis. ꝗ miles magne ꝯtinētie ⁊ deuotiōis fuit: ꝗ etiā ī
terra albigēſiū ⁊ trāſmarina multa ſuſtinuit ꝓpter deū. Jtē accidit
ꝙ duo ſcholares de eadem natione ſocij ⁊ iuuenes religionē intra
uerūt: ⁊ in eadē religiōe bene ⁊ deuote apud deū ⁊ hoīes ſe habue
runt. Cū aūt alter eoꝝ laboraret in extremis: ⁊ alter pro eo fleret: ſe
dicēs deſolatū remanē in aliena terra: rn̄dit eger: ꝙ ſi h̄ deo placēt:
⁊ poſſet: ꝙ cōſolaret eū etiā poſt mortē certificās eū de ſtatu ſuo.
Cū aūt eo mortuo aliꝰ eſſet in oꝛone: apparuit ſociꝰ ſuus valde tri
ſtis ⁊ afflictꝰ. Et cū iſte ꝗreret cām: rn̄dit ꝙ ꝓ nulla alia cā pateret̄
penā purgatorij: niſi ꝓ h̄ ꝙ cū darent̄ noui ſocci: retinebat ⁊ occul
tabat veteres ꝯ regule ſtatutū: ⁊ adhuc erāt abſcōditi ad pedes le-
cti ſui: ⁊ rogauit eū vt eos ibi accipet ⁊ abbati redderet: et rogaret
abbatē vt eū de h̄ in capitulo ſoluēt: ⁊ orari ꝓ ſe facēt. qꝺ ille fecit.
Poſt apparuit ei letiſſimꝰ ⁊ ſplēdidus: rogans vt cū eo foras egre
deret̄. Quo facto vidit ante ſe trāſeuntē maximā multitudinē can
ditatoꝝ hoīuz ⁊ fulgētiū: ⁊ habētiū retro poſt humeros cruces pul
cherrimas in celū aſcēdētiū. Et ſtati ſecutꝰ aliꝰ ordo lōge pulchrioꝛ
apparuit: ⁊ habebat cruces pulchriores ⁊ maiores: ⁊ recepti ſunt ī
celū. Poſt ſecutꝰ eſt tertiꝰ ordo lōge pulchrioꝛ. ⁊ ꝗlibet eorū habe-
bat vnū angelū ſibi preambulū: ꝗ crucē gēmis fulgentē ⁊ ſpecioſiſ-
ſimā an̄ eū ferebat: ⁊ trāſibāt aſcēdētes in celū. Cūqꝫ ille ꝗrēt a ſo-
cio ꝗd ſibi vellet h̄: rn̄dit: Priores erāt ꝗ intrauerūt ordinē in ſene-
ctute. Secūdi ꝗ in virili etate. Tertij ꝗ in adoleſcētia ſua. ⁊ cū iſtis
deputaberꝭ ſi ꝑſeuerauerꝭ in incepto: ⁊ btūs eris: ⁊ ego cū eis ꝑ dei
graz aſcēdo. Et h̄ dicto alios ſecutꝰ eſt angelo ꝓcedēte ⁊ crucē eius

baiulāte. Probabile etiā eſt ꝙ eis valeāt dona grē: q̄ habēt ⁊ vir/
tutes. Licet enī ibi ſint iſta ocioſa q̄tū ad meritū: nō tñ q̄tū ad ali
qð ſolatiū: vel qꝛ roborāt ſubiectū ſuū ne a doloris vehemētia vel
penitus abſorbeat: vel opprimat vel qꝛ faciūt bona eccľie cōicare
eos: vt p eoꝝ ꝑticipiū a penis citius liberent: ⁊ maxie dat eis maxi
mū ſolatiū ſpes cito euadēdi illa tormēta: imo certitudo ꝙ euaſe/
rūt eterna ſupplicia: ⁊ p dei miaꝫ aliqñ hēbūt eterna bona. Propt
hoc vt eterna tormēta euaderet: ⁊ eterna bona obtineret: magnus
cantor pariſieñ. in exitu ſuo rogabat dñm q̄tenꝰ in exitu ſuo pone/
ret eū in purgatorio vſqꝫ ad diē iudicij eū ibi torquēdo: ⁊ dicebat
circūſtantibꝰ. Et vos frēs rogo: vt ſup h̄ dñm rogetis. Sciendū
aūt ꝙ penaꝝ purgatorij meditatio multū vtilis eſt: ⁊ ad multa va/
let: qꝛ a culpa reuocat. In tētatiōe a ruina pctī hoīeꝫ ꝯſeruat. Mu
nit ad patiētiā. Prouocat ad cōpaſſionē ⁊ miaꝫ. Inducit ad pniaꝫ
Valet etiā ad pſeuerātiā. Cū qdā flagicioſus hō ꝯfiteret epō ſuo
nec valeret eū inducere ad ꝯdignā pniaꝫ: miſit eū ad quēdā ſcm̄ ab
batē: q̄ ſilr poſt multas āmonitiōes nō valēs eū ad ꝯdignā pniam
monere: niſi ꝙ adultimū diceret ei ꝙ faceret pniaꝫ: de q̄ i breui ſpa
cio diei vel ſeptimane poſſet ſe expedire: tradidit eū ꝯuerſo ſuo di/
cens: duc iſtū ad vallē ſolitariā: ⁊ illi quē ibi īueneris dic vt cogitet
de iſto hoīe ꝙ faciat ei facere breuē pniaꝫ: quā cōpleat ī ſpacio di/
ei ac noctis: ita ꝙ ipſe ſeruet eū viuentē ⁊ integrū: ⁊ cras mihi ipſū
remittat. Qð fecit ꝯuerſus: ⁊ inuenit in valle vnū demonē ſub hu/
mana ſpecie: cui tradidit dictū hoīeꝫ hoſpitandū: ⁊ vt de eo faceret
vt mādabat abbas. In craſtinū cū de mādato abbatis rediret cō/
uerſus ad dictū vallem adduxit demon dictū hoīeꝫ afflictū: q̄ſi ad
mortē. Et cū reduxiſſet eū ad abbatē ⁊ retuliſſet ei quāta mala: ⁊ q̄
tormēta paſſus fuiſſet. ait abbas: ꝙ liber recederet ab oī pnia. Ille
aūt dixit: ꝙ nūq̄ recederet: ſed quātūcūqꝫ aſperiorē pniaꝫ ageret:
⁊ in ea tota vita ſua pſeueraret: dūmō de cetero in demonū manꝰ
nō caderet: qð ⁊ fecit. Itē qdā miles fuit raptor ⁊ flagicioſus q̄ ad
inſtantiā vxoris ſue q̄ valde deuota erat: venit ad ꝯfitendū epō ſuo
Qui cū reus eſſet multoꝝ homicidioꝝ ⁊ alioꝝ ſcelerū: nec vellet ire
romā: vel aliā pniaꝫ facere ꝯdignā. Ait ei epſ: ꝯfiſus de dño: ꝙ in
facto ſuo aliqð ꝯſiliū deberet apponere. Tu inqt: q̄ tot noctes ī ſer
uitio diaboli vigilaſti: velles tu ſaltē h̄ modicū facere: ꝙ p noctē in
tegrā in dei ſeruitio in eccleſia vigilares nulli alij loquēs vel itēdēs
niſi deo ⁊ ſcīs eius: rogādo eos ꝓ tua ſalute: ⁊ h̄ ſolū tibi iniūgimꝰ
ꝓ remiſſiōe oīuꝫ pctoꝝ tuoꝝ. Ille cogitās de bono foro qð ſibi fie
bat: ⁊ de leuitate ⁊ breuitate dicte pnīe hanc gratāter accepit. Quē
epſ in eccľiā introduxit: ⁊ ꝑcepit ne oīno vſqꝫ in mane alicui loque
ret niſi vt dictū eſt vſqꝫquo ipſe ad eū rediret facto mane. Cū autē
vſqꝫ circa mediā noctē miles corā crucifixo in pace orādo vigilaſ
ſet: ecce qdā claritas īcepit p eccľiam fulgere: q̄ſi diſceret diabolo
ꝓcurāte: ⁊ viſa eſt ei porta apta: ⁊ hoīes ⁊ mľieres: q̄ſi ingrediētes
ad orādū: incepit audire: q̄ſi ſtrepitus q̄drigaꝝ multaꝝ: ⁊ viſuꝫ fuit
ꝙ intrarēt eccleſiā mercatores: q̄ dixerūt ei: ꝙ miſſi erant ab vxore
ſua: qꝛ mercatores erāt ducētes multas q̄drigas ⁊ volebāt eū hr̄e
ꝓ guidagio ⁊ ꝯductore p terrā vicinā ⁊ dare ſibi de pecunia ſua ad
bn̄placitū ſuū. Cū aūt videret ei: ꝙ dies nō ita cito deberet eſſe: et
ꝙ nec epſ ad eū venerat: cogitauit apud ſe: ꝙ nullo mō pniaꝫ fran
geret. Cū aūt illi ſollicitaſſent eū q̄liter eis reſponderet: ⁊ ipſe īmo/
bilis oraret: indignātes receſſerūt: ⁊ q̄ſi ad domū eius eūtes addu/
cunt ei vnū diabolū in ſpecie vxoris figuratū: ⁊ aliū in ſpecie pueri
ſui paruuli quē maxie diligebat quē portabat inter brachia mater
⁊ dixit ei vxor. Dñe qd rn̄debitis iſtis mercatoribus: mō iuſte po/
teſtis lucrari q̄ ſolebatiſ aliena rape. Silr puer pomū ei porrigebat
⁊ ei applaudebat: ⁊ loquebaſ balbutiēdo. Cum aūt nec p hoc ſtu/
pens ſe moueret aut loquereſ eis: incepit vxor flere: ⁊ ſe miſerā di/
cere ꝓ viro ſuo q̄ loquelā amiſerat ⁊ ſenſū: ⁊ cū nec ſic ille loquere
tur: mutāt ſe demones in ſil'itudinē epi ⁊ clericoꝝ. ⁊ venit ad mili/
tē ille factus epſ cū clero ſuo dicens bn̄dicite: fili bn̄dicat tibi dn̄s
quō fuit tibi in hmōi. Obſtupuit miles ⁊ heſitans an rn̄deret: qꝛ
nō videbaſ ei nox tranſiſſe: rogabat intra ſe dñm ne deciperet: ⁊ de/
liberauit ſe primo ſignare: q̄ loqui. Qð cū faceret ꝯfuſi demones:
inuenerūt ſe in horribiles ſpecies: militē verberātes vſqꝫ ad mortē
⁊ eū acerrime torquētes. Cū āt ad crucifixū oculos eleuaret: ⁊ ihm
crucifixū ⁊ matrē eius in ſuū adiutoriū aduocaret ꝯfuſi cū maxio
ſonitu fugierūt. Mane āt facto aperiēs epſ portas: venit ⁊ īuenit
eū q̄ſi mortuū. Qui reuerſus ad vires: retulit q̄liſ ſibi fuerat. Et cuꝫ
epſ diceret ei ꝙ ei aliā pniaꝫ nō iniūgeret: ille in artiſſima pnia per
māſit dicēs: ꝙ magis vellet mori: q̄ demonibꝰ tā crudelibꝰ ſeruire
de cetero: vel in manus eoꝝ cadere. Idē dixit monachus flagicio/
ſus. de quo ſupra dictū eſt. de quo Hiero. in prin. vitaſpatrū.

Libri ſecundi Pars ſecunda incipit.

¶ De finali ⁊ extremo iudicio Prefatio.

Poſt cōſideratio/
nem prehabitā de morte triplici. ſ. aīe:
nature ⁊ culpe: ⁊ de mortuis tā ſpūa/
liter q̄ corporaliter in hoc mūdo: nec
non ⁊ de mortuis in purgatorio: nunc
ordine ꝯueniēti preeunte: concomitā/
te: ac etiā dirigēte grā ihesu chriſti: cō
uertamus oculos ad cōſiderationē fi/
nalis ⁊ extremi iudicij. Hoc autē fi/
nale iudiciū erūt duo precedētia: duo
cōcomitātia: ⁊ duo ſubſequētia. Precedētia iudiciū erūt antichri/
ſti pſecutio: ⁊ mūdi ꝯſūmatio. Cōcomitātia iudiciū erūt mūdi cō/
flagratio: ⁊ oīuꝫ mortuoꝝ reſurrectio. Sequentia iudiciū erūt ſup/
pliciū reproborū ⁊ glīa btoꝝ. De his oībꝰ eſt p ordinē ꝓſequendū.

¶ De perſecutione Antichriſti. DIS. .I.

Egitur autē antichriſtus in babylone de
tribu dan naſciturꝰ. ſic ſcūs
ꝑriarcha iacob nō orādo ſed ꝓphetādo ꝑdixit Geñ. l. 49
Fiat dan coluber in via: ceraſtes ī ſemita ⁊c. Sup quo
btūs Grego. xxxi. li. moral. ait: Ceraſta grece cornua dicunť. Cera/
ſtes q̄ hic cornutꝰ eē dicit: digne antichriſtus aſſerit: qꝛ ꝯtra fide/
liū vitā cum morſu peſtifere ꝑdicatiōis armabiť etiā cornibꝰ pote
ſtatis. Bene aūt dicit in babylone. i. ꝯfuſione naſciturꝰ: vt ex loco
natiuitatis inſinuet q̄lis poſtmodū ſit futurus. Sicut enī chriſtus
in nazareth. i. flore ꝯcipit: in bethleem q̄ domꝰ panis dicit: ꝑaliter
de virgine naſcit ad inſinuandū ꝙ in flore. i. puritate virginitatis
materne ſpūſcī virtute ꝯceptus. poſtmodū naſcēdo panis vite no
bis factus eſt. Sic antichriſtus hō pctī: filiꝰ ꝑditiōis: ſic actor cōfu/
ſionis ordinē vite totiꝰ iuſtitie ꝯfundēs: ſectatores ſues ad ꝯfuſio/
nē ꝑtrahēs: merito in babylone dicit eē naſciturus. Vñ Apoc. vij.
Ubi ex alijs tribubꝰ filioꝝ iſrľ ſignati numerāť: ſola tribꝰ dan ſub/
ticeť. Huiꝰ aduētus ſicut ait Apľs. ij. theſſa. ij. erit ſm̄ opationē ſa/
thane: qꝛ oīa faciet diabolo: q̄ eū poſſidebit: inſtigāte ⁊ coopante.
Nō tñ ita poſſidebit eū vt vniať ei: ſicut in chriſto humanitati di/
uinitas ē vnita. nec ita vexabit eū vt careat iudicio rōnis: alioquin
nō imputareť ei quicq̄d ageret: ſicut nec hoī furioſo. Quidā aūt
dicūt ꝙ a ꝯceptionis ꝑncipio diabolus in vterū mr̄is eiꝰ deſcēdet:
cuius virtute deinceps aletur puer naſceť ⁊ adoleſcet. Alij dicūt ⁊
forte veriꝰ: ꝙ a ꝑncipio ꝯceptiōis ſue habebit angelū ſui cuſtodē:
ſicut habēt ſinguli ceteroꝝ hominū vſqꝫ ad ānos diſcretiōis. Sed
tunc cū extolli cepit ſup omne qð dicit deus: ab angelo ſcō dereli/
ctus: prorſus a diabolo poſſidebiť: ad libitū volūtatis eiꝰ in oībꝰ ⁊
p oīa deducēdus. ſicut poſſeſſor ad libitū ſuū ꝑtrahit circūducitqꝫ
iumentū. vñ ait Greg. Illū ꝑditū hominē q̄ſi vas ꝓpriū diabolus
ingrediť: q̄ ſpecialiter antichriſtus nūcupať. Veniēs aūt in hieru/
ſalē circūcidet ſe vt ex hoc acq̄rat grāꝫ iudeoꝝ. ⁊ dicet ſe eē meſſiā
ꝓmiſſū ī lege. ⁊ faciet ſabbatū cuſtodiri ꝓpter iudeos: diē vo dñi/
cam ꝓpter chriſtianos: vtriſqꝫ ꝯformare ſe volens: vt vtroſqꝫ deci/
piat. Tūc iudei credētes ipm eē meſſiā quē multiſ tpibꝰ expectarūt
ꝯuerteneť ad eū: ac ei vnanimiť adherebūt. Erit aūt in ꝯcupiſcētijs
feminarū: ſic dicit Dañ. xi. In aperto tñ caſtitatē ⁊ ſcitatē oīmodā
ſimulabit: vt oēs ad ſe alliciat ⁊ oſtētatiōe ſeducat. Cor eiꝰ ī tantā
efferet ſupbiā: vt legē ⁊ ceremonias ⁊ etiā curſum tēpoꝝ ſe muta/
re putet. ſicut dicit Dañ. vij. Et in deū ꝓferet blaſphemias dicēs ſe
deū eē: chriſtū aūt dicet fuiſſe ſeductorē. vñ ſicut ait Apľs. ij. theſ. ij
Tūc reuelabiť hō pctī filiꝰ ꝑditiōis: caput ſuū oīuꝫ iniquoꝝ: q̄ ad/
uerſať ⁊ extolliť ſupra oē qð dicit deꝰ: aut qð coliť: ita vt in tēplo
dei ſedeat: oſtēdēs ſe tanq̄ ſit deus. Veniēs enī in hieruſalē in tē/
plo qð reedificabūt iudei adherētes ei ſedebit: adorari ſe faciēs ſic
deū. Veniet autē ſicut ait Apľs in oī virtute poteſtatis humane ⁊
opulentie tpalis. Crediť enī ꝙ reuelāte magiſtro ⁊ poſſeſſore ſuo
diabolo inueniet theſauros occultos: quibꝰ vtať ad vanitatē ⁊ glo
riam mūdialē: ⁊ ad multoꝝ perniciē: quos videlicet excecabit ma/
gnifica largitione donorū. Veniet nihilominꝰ ſm̄ operationē ſa
thane in oībꝰ figuris ⁊ ꝓdigijs mendacibꝰ: ⁊ in oī ſeductione iniq̄
tatis: ſic ait Apľs. i. faciet ſigna ⁊ ꝓdigia: q̄ hoīes vidētes in admi/
rationē ⁊ ſeductionē inducēt. Dicunť autē ſigna mendacia vel qꝛ
non erunt vera ſed fantaſtica: qꝛ diabolus cuius virtute operabiť
preſtigiabit oculos videntiū vt videať eē qð nō eſt: vel nō eſſe qð
eſt: aut aliter ⁊ aliter eſſe: ⁊ ſic oculi videntiū illudentur vel dicunť